ÍSLENSKA ÆSKULÝÐSRANNSÓKNIN

Helstu niðurstöður grunnskólakönnunar í Borgarholtsskóla

Vorönn 2024

MENNTAVÍSINDASTOFNUN

Efnisyfirlit

Inngangur 1

Framkvæmd og þátttakendur 2
Niðurstöður eftir kyni 3
Vímuefnaspurningar 3
Tölur eftir sameinuðum bekkjum 3
ESPAD 4

Efnisflokkar 5

Menntun 6
Færni og áhugi 8
Mikilvægt að leggja sig fram í námi 8
6.-10.bekkur 8
4. og 5. bekkur 9
Álag í námi 10
8.-10. bekkur 10
Lestur 11
Skáldsögur 11
6.-10.bekkur 11
Bækur sem ekki eru skáldsögur 12
6.-10.bekkur 12
Fréttamiðlar 13
6.-10.bekkur 13
Myndasögur 14
6.-10.bekkur 14
Lestur í frítma 15
4. og 5. bekkur 15
Lestur í skólanum 16
4. og 5. bekkur 16
Líðan í skóla 17
Gaman í skólanum 17
4. og 5. bekkur 17
Líðan í kennslustund 18
4. og 5. bekkur 18
6.-10.bekkur 19
Fullorðinn í skólanum sem gott er að tala við 20
4. og 5. bekkur 20
6.-10.bekkur 21
Traust til kennara 22
6.-10.bekkur 22
Utangarðs í skólanum 23
6.-10.bekkur 23
Tilheyra í skólanum 24
6.-10.bekkur 24

Samskipti við aðra nemendur 25
6.-10.bekkur 25
Einmana í skólanum 26
6.-10.bekkur 26
Þreyta í skólanum 27
4. og 5. bekkur 27
6.-10.bekkur 28
Vinnufriður í kennslustund 29
4. og 5. bekkur 29
6.-10.bekkur 30
Skróp 31
6.-10.bekkur 31
Þátttaka í skólastarfi 33
Skipulag skólaviðburða 33
6.-10.bekkur 33
Skipulag skólaverkefna 34
6.-10.bekkur 34
Hlustað á hugmyndir nemenda 35
6.-10.bekkur 35
Fara yfirleitt að sofa eftir miðnætti á skóladegi 36
6.-10.bekkur 36

Heilsa og vellíðan **37**
Mat á eigin heilsu 39
6.-10.bekkur 39
Erfiðleikar með svefn 40
6.-10.bekkur 40
Líkamleg hreyfing 41
4. og 5. bekkur 41
6.-10.bekkur 42
Höfuðverkur 43
4. og 5. bekkur 43
6.-10.bekkur 44
Magaverkur 45
4. og 5. bekkur 45
6.-10.bekkur 46
Bakverkur 47
6.-10.bekkur 47
Depurð 48
4. og 5. bekkur 48
6.-10.bekkur 49
Pirringur 50
4. og 5. bekkur 50
6.-10.bekkur 51
Kvíði 52
4. og 5. bekkur 52

6.-10.bekkur 53
Svimi 54
4. og 5. bekkur 54

Öryggi og vernd 56
Einmanaleiki 58
4. og 5. bekkur 58
6.-10.bekkur 59
Slagsmál 60
6.-10.bekkur 60
Einelti - þolandi 61
4. og 5. bekkur 61
6.-10.bekkur 62
Einelti - gerandi 63
6.-10.bekkur 63
Baktal í skólanum 64
8.-10. bekkur 64
Ofbeldi í skólanum 65
8.-10. bekkur 65
Skilin út undan í skólanum 66
4. og 5. bekkur 66
8.-10. bekkur 67
Særandi ummæli í skólanum 68
8.-10. bekkur 68
Ljót framkoma í skólanum 69
8.-10. bekkur 69
Neteinelti í skólanum 70
8.-10. bekkur 70
Sígarettureykingar 71
6.-10.bekkur 71
Áfengisnotkun 72
6.-10.bekkur 72

Þátttaka og félagsleg tengsl 73
Vinátta 75
Auðvelt að eignast nýja vini 75
6.-10.bekkur 75
Eiga góða vini eða góðar vinkonur 76
4. og 5. bekkur 76
6.-10.bekkur 77
Íþróttir og tómstundir 78
Hópíþróttir 78
4. og 5. bekkur 78
6.-10.bekkur 79
Einstaklingsíþróttir 80
4. og 5. bekkur 80
6.-10.bekkur 81

Allar íþróttir . . . 82
4. og 5. bekkur . . . 82
6.-10.bekkur . . . 83
Líkamsrækt . . . 84
6.-10.bekkur . . . 84
Listnám . . . 85
6.-10.bekkur . . . 85
Æskulýðsfélög . . . 86
6.-10.bekkur . . . 86
Sjálfboðastarf . . . 87
6.-10.bekkur . . . 87
Félagsmiðstöðvar . . . 88
6.-10.bekkur . . . 88
Ungmennaráð og réttindaráð . . . 89
6.-10.bekkur . . . 89

Lífsgæði og félagsleg staða 89
Efnahagsleg lífsgæði . . . 92
Aðstaða til heimanáms . . . 92
6.-10.bekkur . . . 92
Fjölskyldulíf . . . 93
Aðstoð við heimanám . . . 93
4. og 5. bekkur . . . 93
6.-10.bekkur . . . 94
Íslenska töluð á heimili . . . 95
4. og 5. bekkur . . . 95
6.-10.bekkur . . . 96
Stuðningur frá fjölskyldu . . . 97
4. og 5. bekkur . . . 97
6.-10.bekkur . . . 98

Inngangur

Í þessari skýrslu eru kynntar niðurstöður Íslensku æskulýðsrannsóknarinnar (ÍÆ) sem lögð var fyrir í grunnskólum landsins vorið 2024. Menntavísindastofnun Háskóla Íslands framkvæmir rannsóknina fyrir mennta- og barnamálaráðuneytið á grundvelli 12 gr. æskulýðslaga nr. 70/2007.

Markmið rannsóknarinnar er að safna gögnum um viðhorf barna og ungs fólks til ýmissa þátta sem snúa að farsæld þeirra: (1) menntun, (2) lífsgæðum og félagslegri stöðu, (3) heilsu og vellíðan, (4) öryggi og vernd og (5) þátttöku í íþrótta-, tómstunda- og samfélagsstarfi og félagslegum tengslum.

Rannsóknargögnin eru nýtt við *stefnumótun í málefnum barna og ungmenna og ákvörðunum um hvaða þjónusta þurfi að standa börnum til boða* á hverjum tíma.

Skólar og sveitarfélög fá senda gjaldfrjálsa skýrslu með niðurstöðum rannsóknarinnar en jafnframt eru heildarniðurstöður fyrir landið birtar í landsskýrslu, vefmælaborði ÍÆ https://iae.is/ og Mælaborði farsældar barna https://www.farsaeldbarna.is/

Kjarnaspurningar ÍÆ koma annars vegar úr tveimur alþjóðlegum rannsóknum sem framkvæmdar hafa verið á Íslandi um árabil og hins vegar úr íslenskum farsældarmælingagrunni:

- Health Behaviour in School-aged Children (HBSC), könnun Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO), sem framkvæmd hefur verið á Íslandi á fjögurra ára fresti frá 2006
- The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD), sem einnig hefur verið framkvæmd á fjögurra ára fresti og hóf göngu sína 1995. Þetta skapar möguleika á að bera niðurstöður hér á landi saman við niðurstöður annarra landa og fylgjast með þróun þeirra eftir tímabilum.
- Farsældarmælingar sem mennta- og barnamálaráðuneyti, fræðafólk og sérfræðingar hafa sett saman til að meta stöðu farsældar barna og ungs fólks.

Starfsfólk ÍÆ þakkar skóla- og fræðslustjórum, foreldrum og síðast en ekki síst nemendum sem veittu góðfúslegt leyfi til að taka þátt í könnuninni. Kennurum eru sömuleiðis færðar þakkir fyrir að koma að fyrirlögn könnunarinnar.

Með bestu kveðjum,

Ragný Þóra Guðjohnsen, faglegur stjórnandi ÍÆ og lektor við Háskóla Íslands

Hans Haraldsson, verkefnisstjóri hjá Menntavísindastofnun Háskóla Íslands

Ólöf Ragna Einarsdóttir, verkefnisstjóri hjá Menntavísindastofnun Háskóla Íslands

Unnar Geirdal Arason, verkefnisstjóri hjá Menntavísindastofnun Háskóla Íslands

Framkvæmd og þátttakendur

Niðurstöður sem hér eru sýndar eru úr grunnskólakönnun Íslensku æskulýðsrannsóknarinnar (ÍÆ) vorið 2024.

Grunnskólakönnun vorið 2024 fór fram á tímabilinu 11. mars til 12. maí 2024. Voru allir 176 starfandi grunnskólar á landinu beðnir um að taka þátt og urðu 154 skólar við beiðninni. Könnunin var lögð fyrir í 4.-10. bekk. Í töflunum hér fyrir neðan má sjá fjölda svarenda eftir kyni og bekk.

Athugið að mögulega er fjöldi lítillega breyttur frá þeim fjölda sem fram kom í svörunarsamantekt þar sem gögn hafa verið fínhreinsuð. Við fínhreinsun eru svör með óeðlilega og óskýrða tímastimpla, líkleg tvísvör og svör sem bera þess skýr merki að svarandi hafi ekki svarað af alvöru fjarlægð.

Skipting svarenda eftir kyni

Kyn	Borgarholtsskóli	Norðurland eystra utan Akureyrar	Önnur landsvæði	Samtals
Strákar	75	312	12466	12853
Stelpur	88	307	11890	12285
Stálp, annað eða vilja ekki svara	1	17	566	584

Skipting svarenda eftir bekk

Bekkur	Borgarholtsskóli	Norðurland eystra utan Akureyrar	Önnur landsvæði	Samtals
4. bekk	28	103	3479	3610
5. bekk	19	86	3524	3629
6. bekk	19	102	3621	3742
7. bekk	21	78	3538	3637
8. bekk	31	101	3736	3868
9. bekk	21	79	3642	3742
10. bekk	25	87	3382	3494

Niðurstöður eftir kyni

Spurning um kyn var með fjórum svarmöguleikum. Svarendur gátu sagst vera karlkyns, kvenkyns eða kynsegin. Þá var boðið upp á svarmöguleikann „Annað/vil ekki svara". Svarendur sem sögðust kynsegin eða gáfu ekki upp kyn voru fáir. Þegar niðurstöður eru birtar eftir kyni eru því aðeins sýndar niðurstöður fyrir stráka og stelpur.

Oftast eru þeir svarendur sem skilgreina sig hvorki sem stelpur né stráka mjög fáir í einstökum skólum. Því er oft hætta á að hægt sé að leysa út svör þeirra einstaklinga með því að bera saman tölur með og án kynjaskiptingar. Þess vegna eru svör einstaklinga sem skilgreina sig hvorki sem stráka né stelpur ekki með í tölum ÍÆ fyrir litlar einingar á borð við staka skóla og minni sveitarfélög.

Vímuefnaspurningar

Kerfisbundið atriðabrottfall er veruleg ógn við réttmæti niðurstaðna spurningakannanna. Því er stöðugt unnið að því að létta og einfalda spurningalista Íslensku æskulýðsrannsóknarinnar. Í fyrirlögn 2024 var gerð tilraun með einfaldari útgáfur af vímuefnaspurningum. Til að meta möguleg orðalagsáhrif var það látið ráðast af handahófi hvort svarandi fékk nýrri eða hefðbundnar útgáfur vímuefnaspurninga. Orðalagsáhrif fyrir þær niðurstöður sem hér eru sýndar reyndust óveruleg en þar sem skýrsla með farsældarvísum fyrir allt landið er með tímalínusamanburði var ákveðið að nota aðeins svör þeirra sem fengu hefðbundna útgáfu spurninganna. Í skóla- og sveitarfélagsskýrslum eru hins vegar öll svör notuð. Því er minniháttar ósamræmi í tölum á milli skýrslna

Tölur eftir sameinuðum bekkjum

Í skýrslum Íslensku æskulýðsrannsóknarinnar fyrir skóla eru bekkir oft felldir saman. Þetta er gert bæði til að tryggja nafneynd svarenda og til þess að svarendur á bak við einstakar tölur séu ekki of fáir. Þetta getur þó skapað ákveðin vandamál þegar kemur að samanburði við svör frá öðrum skólum þar sem margt af því sem spurt er um í könnuninni er breytilegt á milli bekkja. Því er sú leið farin þegar tölur fyrir sameinaða bekki eru reiknaðar að bekkirnir eru vigtaðir saman eins og það séu jafn margir svarendur í þeim öllum.

ESPAD

Könnun evrópsku vímuefnarannsóknarinnar (European Survey Project on Alcohol and other Drugs,ESPAD) var lögð fyrir á Íslandi sem hluti af grunnskólafyrirlögn ÍÆ vorið 2024. Könnunin er lögð fyrir nemendur í 10 bekk 4. hvert ár. Þar sem kjarnaspurningalisti ESPAD er of langur til þess að bæta við hefðbundinn spurningalista ÍÆ var sú leið farin að skipta nemendum í 10. bekk upp af handahófi með jöfnum líkum. Þannig voru helmingslíkur á að svarandi í 10. bekk fengi spurningalista ESPAD og helmingslíkur á að hann fengi venjulegan spurningalista ÍÆ. Niðurstöðurnar sem birtast í þessari skýrslu eru úr venjulegum spurningalista ÍÆ og því óvenjulega fáir svarendur úr 10. bekk á bakvið tölurnar. Þess vegna eru svör nemenda í 9. og 10. bekk sameinuð í niðurstöðum árið 2024.

Efnisflokkar

Menntun

Menntun er mikilvægur þáttur í að hlúa að þekkingu barna, ýmis konar færni og gagnrýnni hugsun sem er mikilvæg við að leita lausna í samfélaginu en einnig til að glíma við áskoranir sem heimurinn stendur frammi fyrir í umhverfis-, friðar- og mannréttindamálum.

Heilsa og vellíðan

Góð heilsa, andleg og líkamleg, er lykilþáttur í velferð barna og möguleikum þeirra til að blómstra og nýta hæfileika sína. Heilbrigt líferni, hreyfing, gott matarræði og nægur svefn skiptir sköpum fyrir þroska barna og ungmenna og styður við farsæld þeirra bæði í samtíð og framtíðar. Markaðssetningu á ýmsum tískuvörum sem ekki styðja við velferð er gjarnan beint að börnum og því þarf samfélagið að fá upplýsingar um lífsstílsþætti og heilbrigði barna og ungs fólks til þess að geta sinnt virkum forvörnum og boðið rétta stuðningsþjónustu.

Öryggi og vernd

Það er skylda samfélagsins að tryggja börnum öryggi og vernd á heimili sínu og í nærumhverfi þeirra. Þrátt fyrir það er vitað að mörg börn sæta ýmis konar ofbeldi eða verða vitni að því. Margs konar hættur steðja jafnframt að þeim sem snúa að aðgengi að vímuefnum og varasömu efni á netmiðlum eins og ofbeldi. Því skiptir máli að vita á hverjum tíma hver staðan er á þessu sviði.

Þátttaka og félagsleg tengsl

Virk þátttaka barna og félagsleg tengsl eru mikilvægur þáttur í að efla trú barna á eigin getu, sjálfsmynd og þrautseigju. Börn og ungt fólk sem eru að takast á við áskoranir hafa lýst því að virk þátttaka og félagsleg tengsl hafi verið bjargráð í erfiðum aðstæðum og aukið seiglu þeirra.

Lífsgæði og félagsleg staða

Fjölmargar alþjóðlegar og íslenskar rannsóknir hafa bent á mikilvægi þess að tryggja félags- og efnahagslega stöðu barna þar sem lakari staða eykur líkur á að þeim farnist verr í lífinu; heilsa og líðan verði lakari, menntun þeirra og þátttaka í samfélaginu minni og að þau verði útsettari fyrir áföllum og að njóta minni verndar og öryggis.

MENNTUN

4. og 5. bekkur

Telja mikilvægt að leggja sig fram í námi

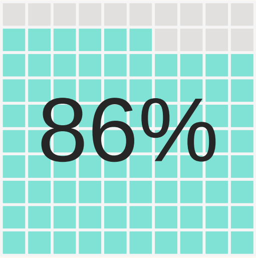

Skemmtilegt að lesa í frítíma sínum

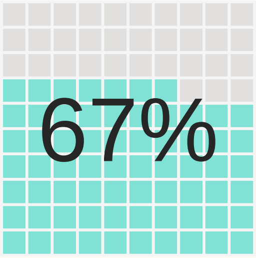

Oft þreytt í skólanum

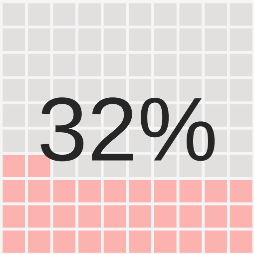

Finnst gaman í skólanum

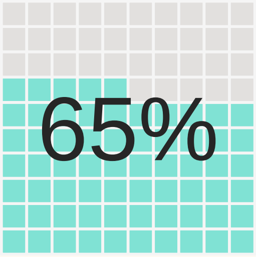

Líður illa í frímínútum

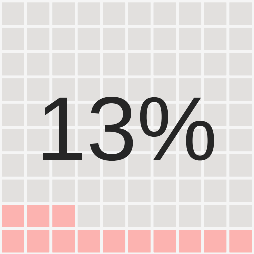

Geta leitað til einhvers fullorðins í skólanum

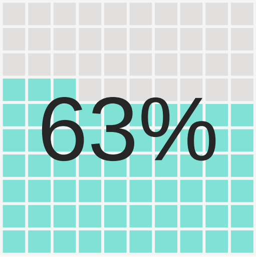

Upplifa oft truflandi hávaða í kennslustund

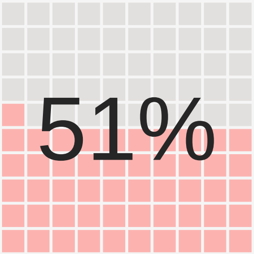

MENNTUN

6.−10.bekkur

Mikilvægt að leggja sig fram við námið

85%

Mikið álag vegna heimanáms

19%

Lesa skáldsögur í hverri viku

19%

Lesa fræðibækur í hverri viku

18%

Lesa myndasögur í hverri viku

12%

Geta leitað til einhvers fullorðins í skólanum

53%

Oft þreytt í skólanum

30%

Treysta kennaranum sínum

76%

Upplifa oft vinnufrið í kennslustofunni

27%

Færni og áhugi

Mikilvægt að leggja sig fram í námi

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu sammála eða ósammála ert þú þessari staðhæfingu? Það er mikilvægt að leggja sig fram við námið?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“

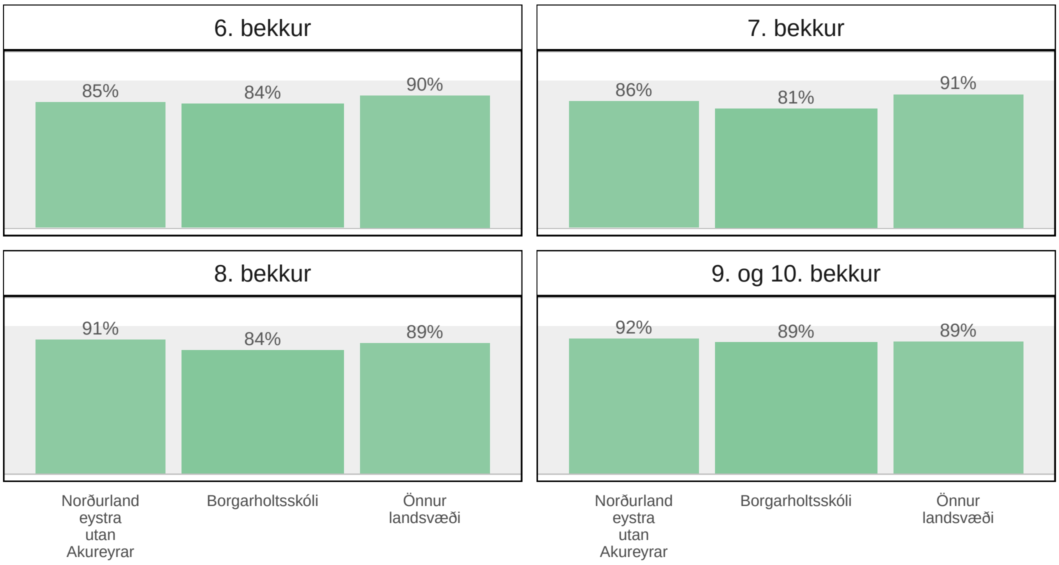

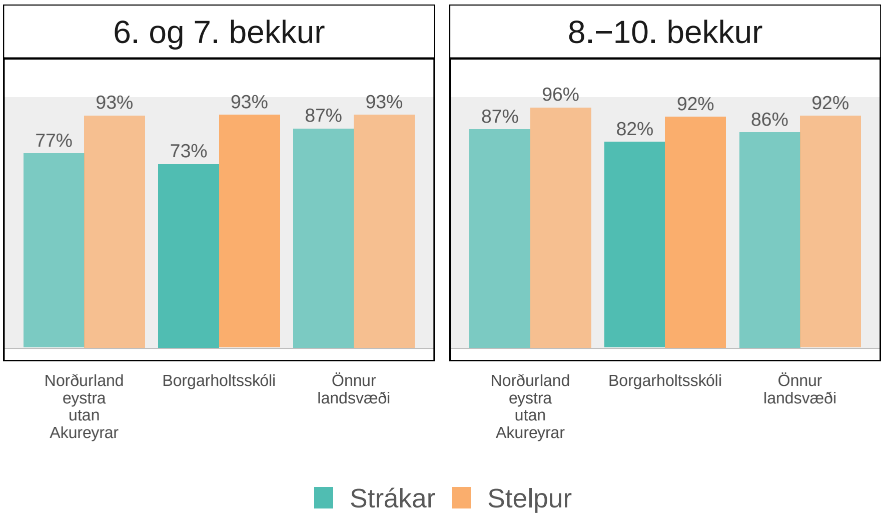

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Finnst þér mikilvægt að leggja þig fram í skólanum?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög mikilvægt*“ eða „*Frekar mikilvægt*“

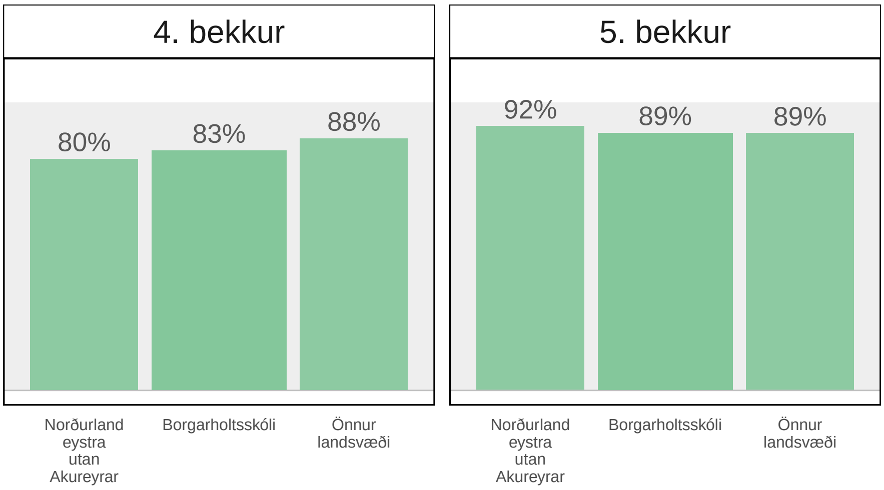

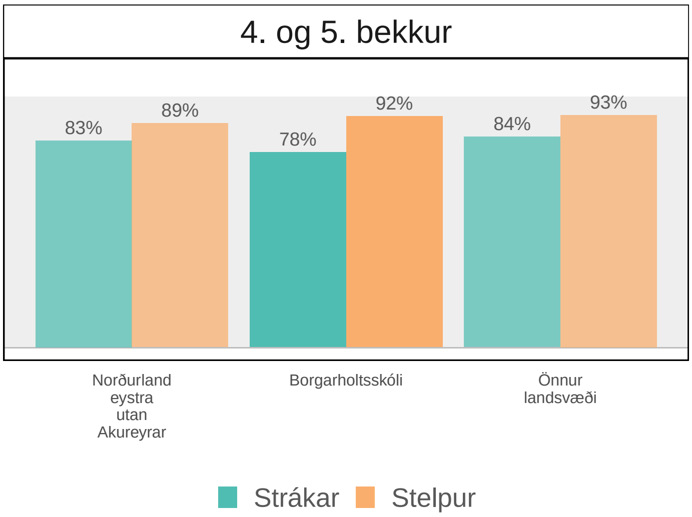

MENNTUN

Álag í námi

8.-10. bekkur

Spurning: „*Hversu miklu álagi verður þú fyrir vegna skólanámsins?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Nokkru*“ eða „*Miklu*“

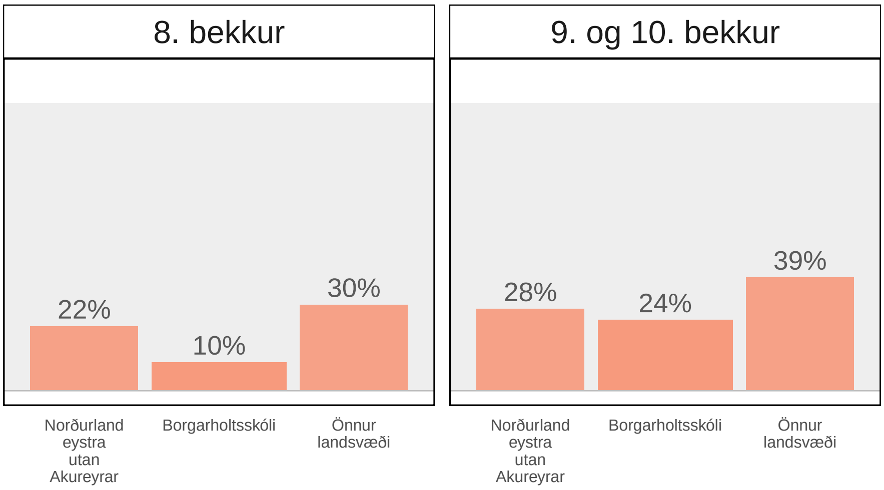

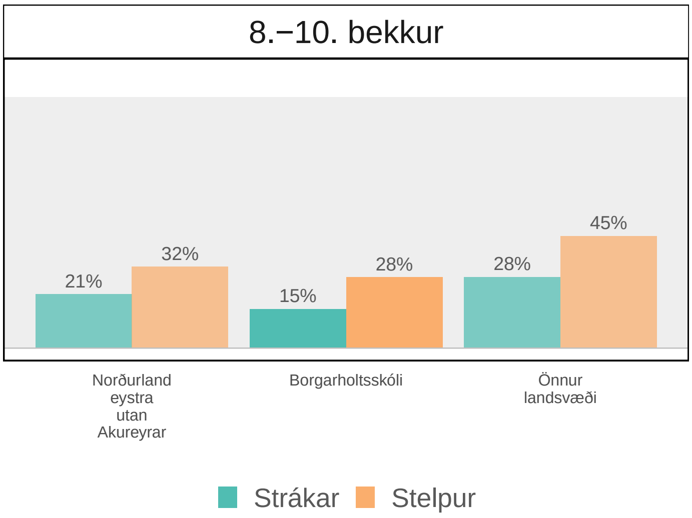

Lestur

Skáldsögur

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu oft lest þú skáldsögur í frítíma þínum af því að þig langar til þess?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Í hverri viku*“ eða „*Á hverjum degi*“

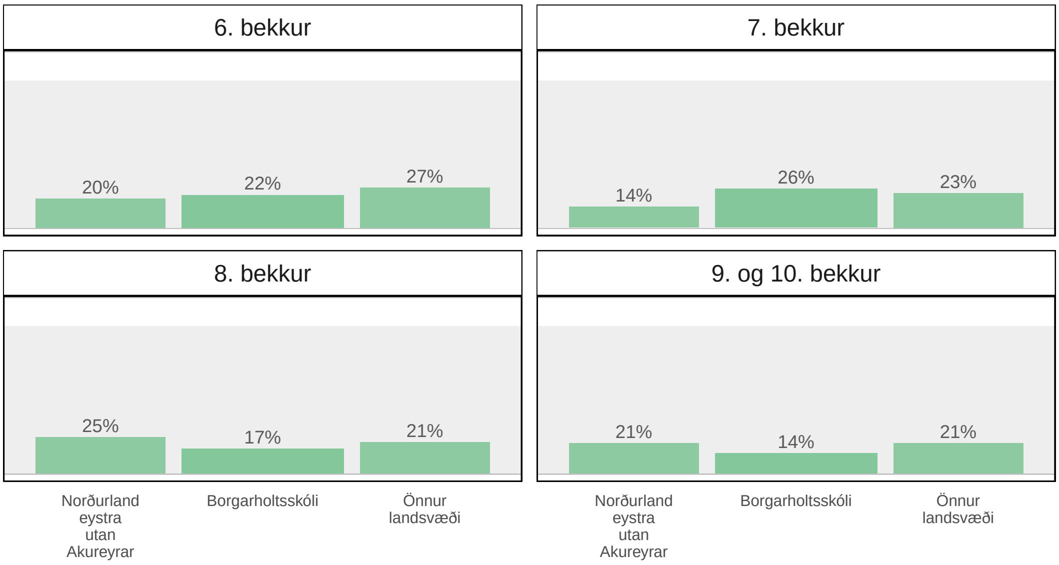

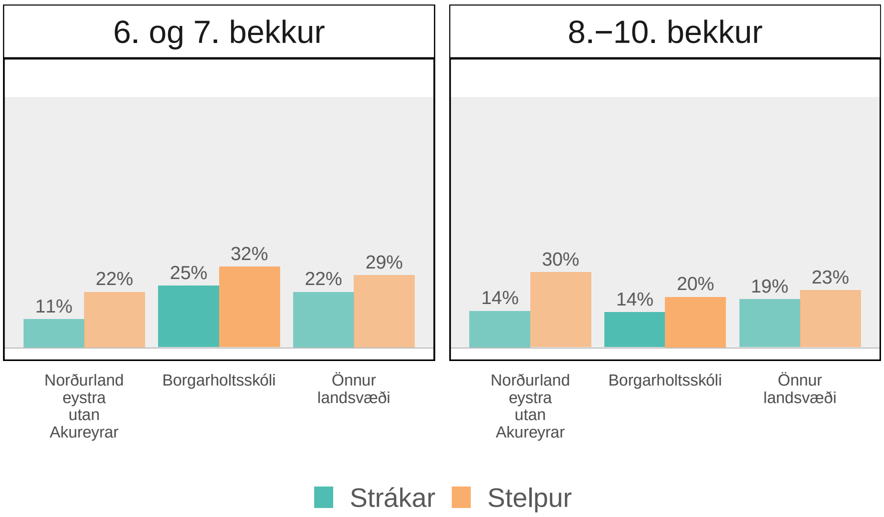

Bækur sem ekki eru skáldsögur

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu oft lest þú bækur sem eru ekki skáldsögur (t.d. ævisögur, sagnfræði, fræðslubækur um matarræði, íþróttir o.s.frv.) í frítíma þínum af því að þig langar til þess?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Í hverri viku*“ eða „*Á hverjum degi*“

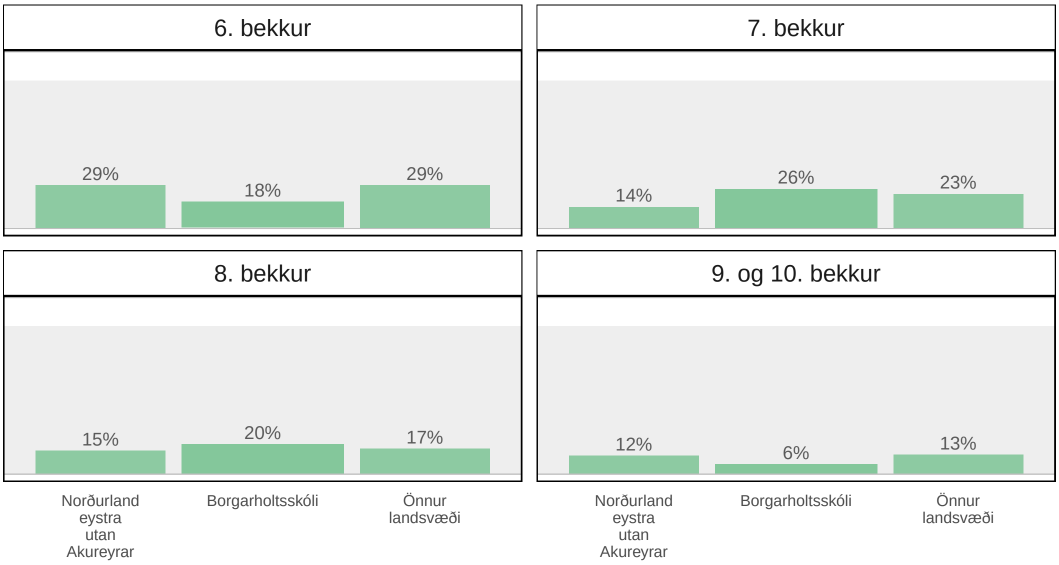

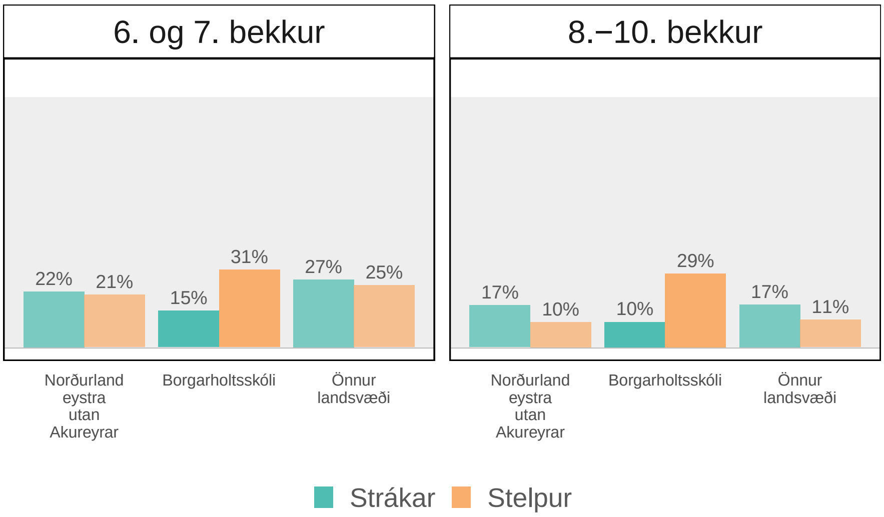

Fréttamiðlar

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu oft lest þú dagblöð eða fréttasíður á netinu (til dæmis mbl.is eða visir.is) í frítíma þínum af því að þig langar til þess?*"

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Á hverjum degi*" eða „*Í hverri viku*"

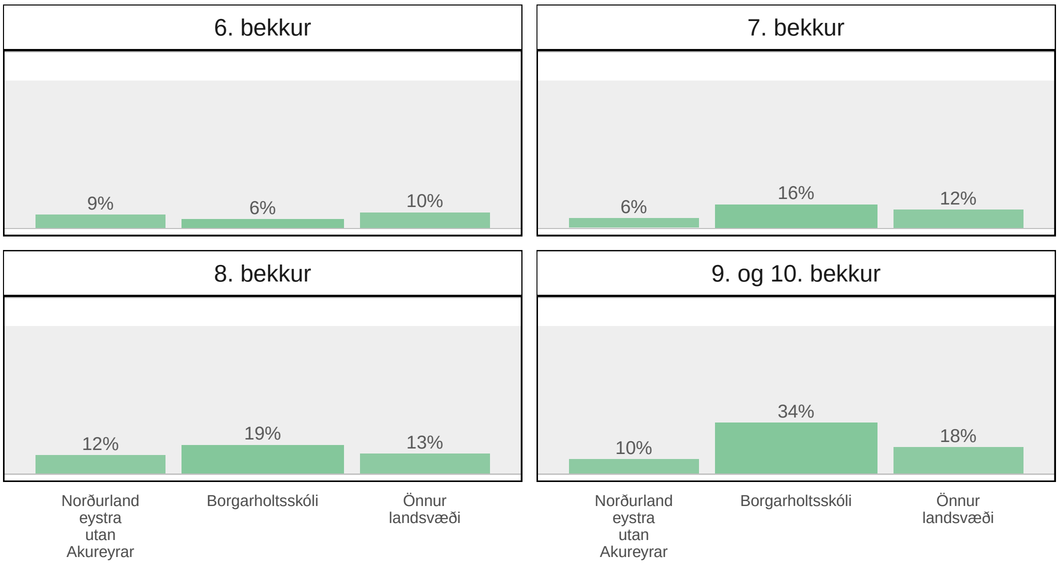

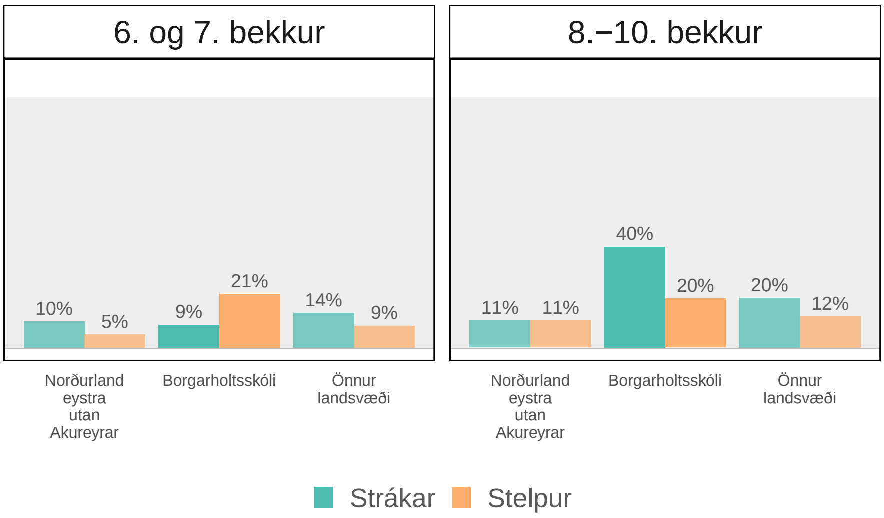

Myndasögur

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu oft lest þú myndasögur (t.d. Manga) í frítíma þínum af því að þig langar til þess?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Á hverjum degi*“ eða „*Í hverri viku*“

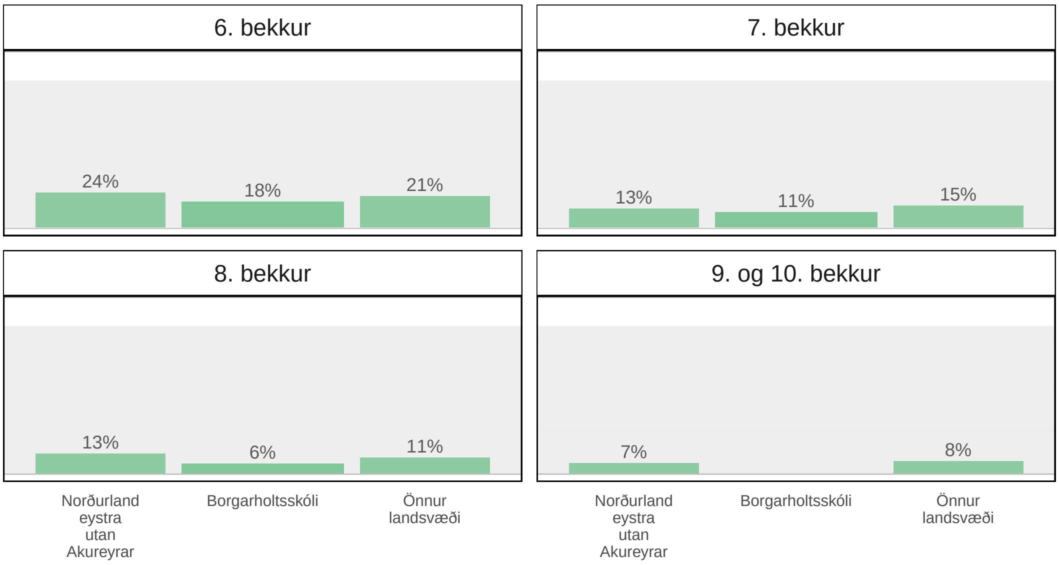

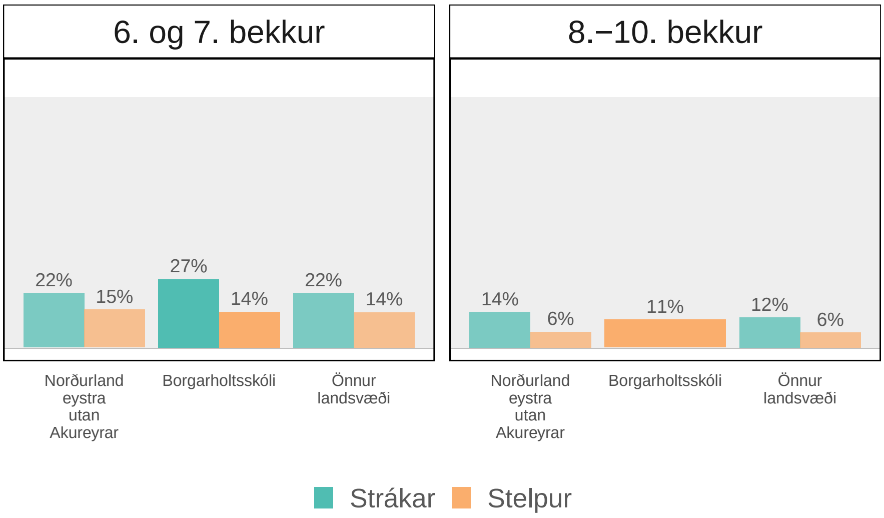

Lestur í frítma

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Hvað finnst þér um að lesa eitthvað sem þú velur sjálf(ur) í frítíma þínum?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög skemmtilegt*“ eða „*Frekar skemmtilegt*“

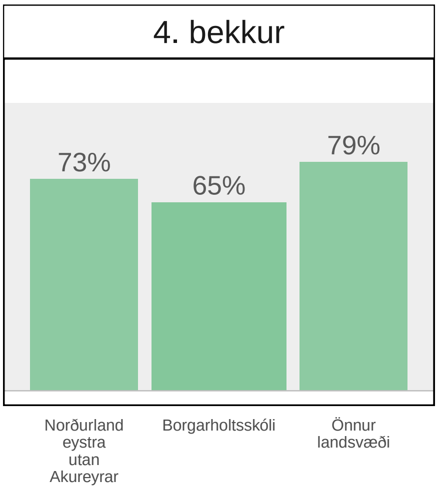

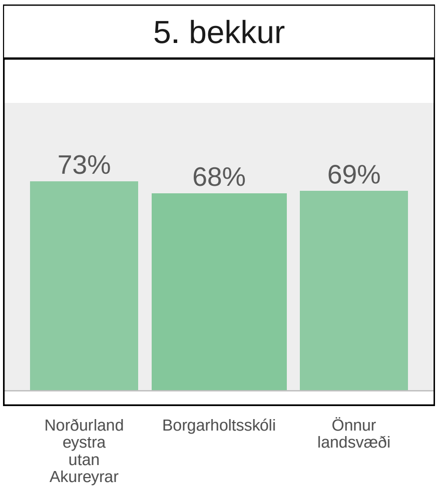

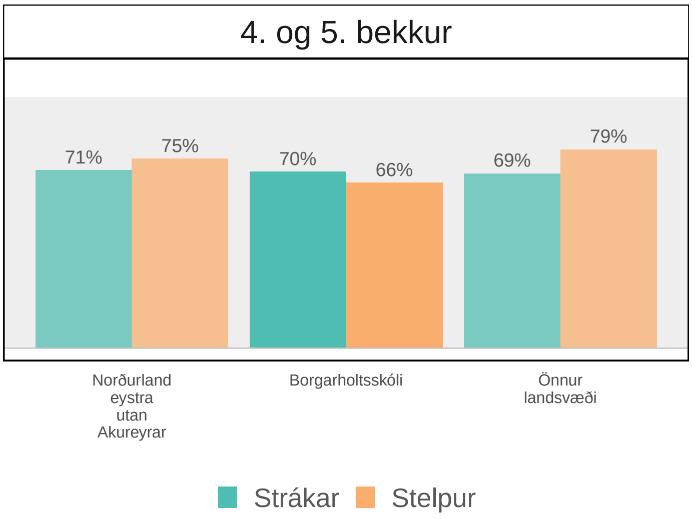

Lestur í skólanum

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Hvað finnst þér um að lesa í skólanum*"

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög skemmtilegt*" eða „*Frekar skemmtilegt*"

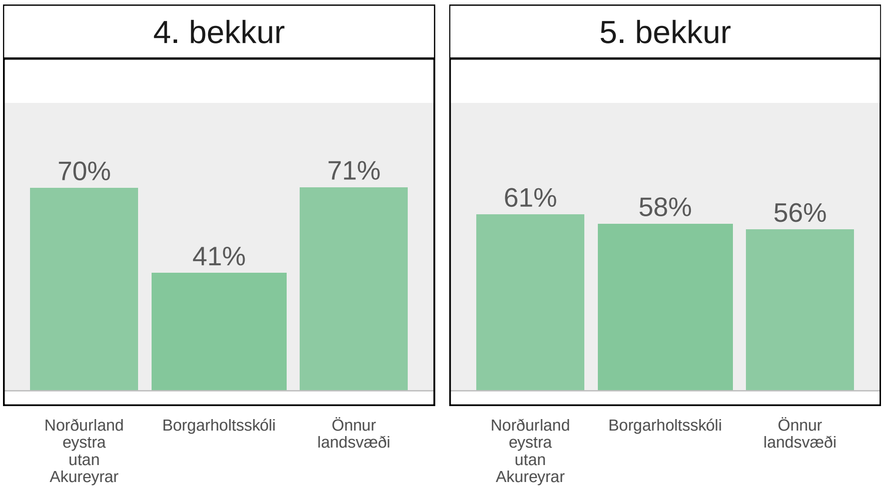

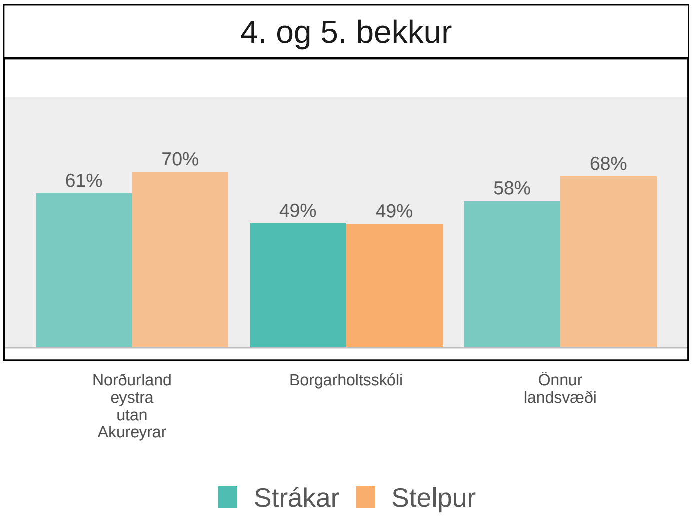

Líðan í skóla

Gaman í skólanum

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Finnst þér gaman í skólanum?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög gaman*“ eða „*Frekar gaman*“

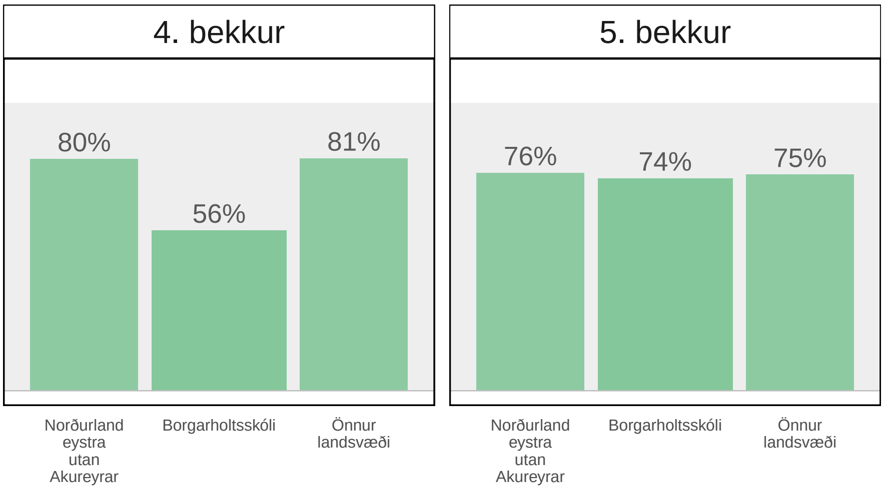

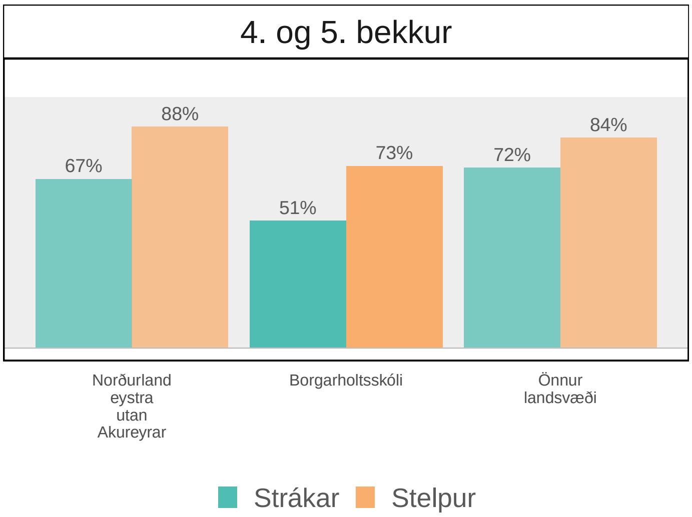

Líðan í kennslustund

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Hvernig líður þér í kennslustundum?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög vel*“ eða „*Frekar vel*“

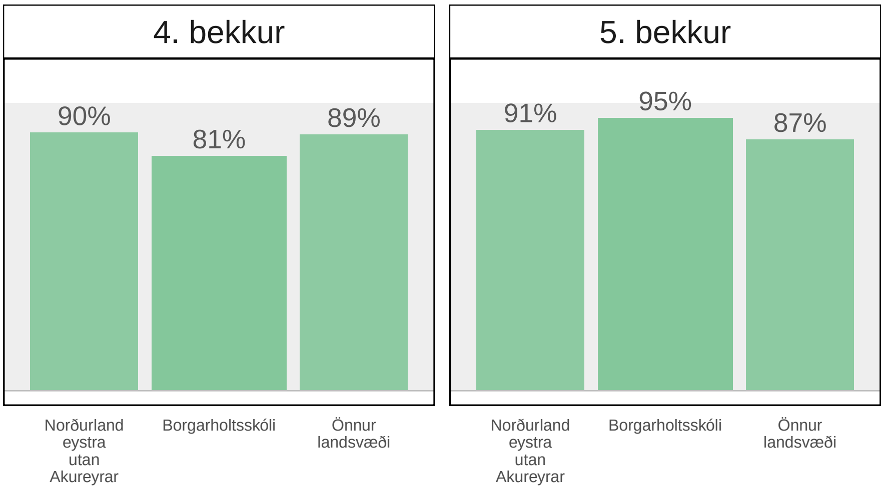

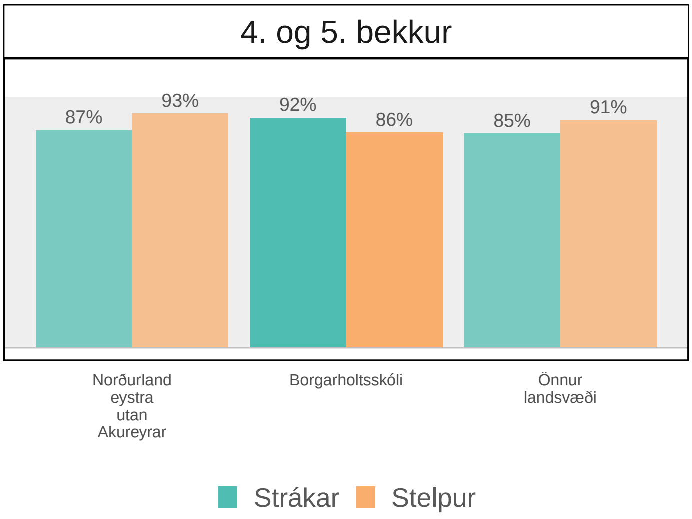

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hvernig líður þér í kennslustundum?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög vel*“ eða „*Frekar vel*“

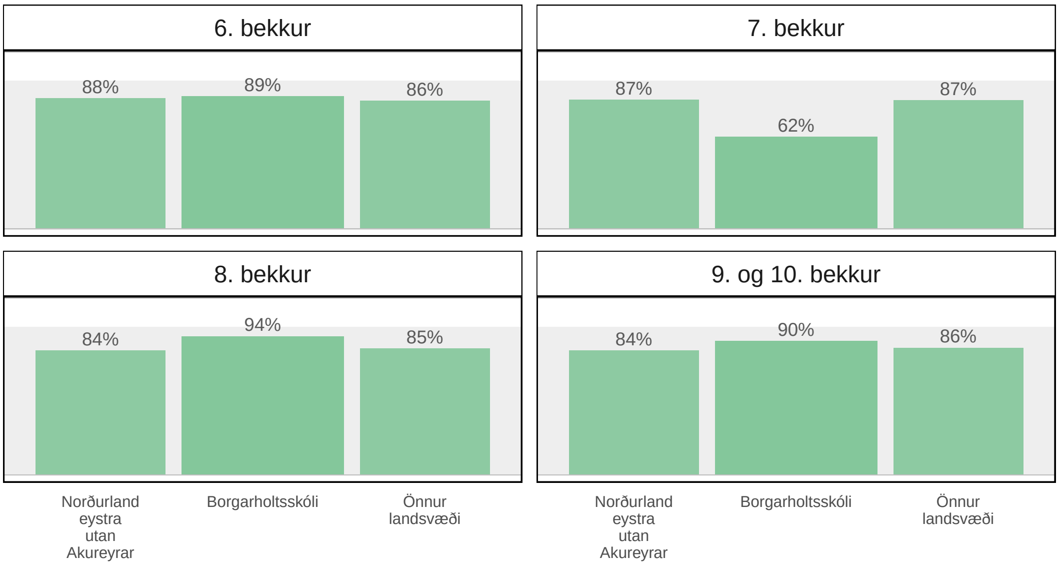

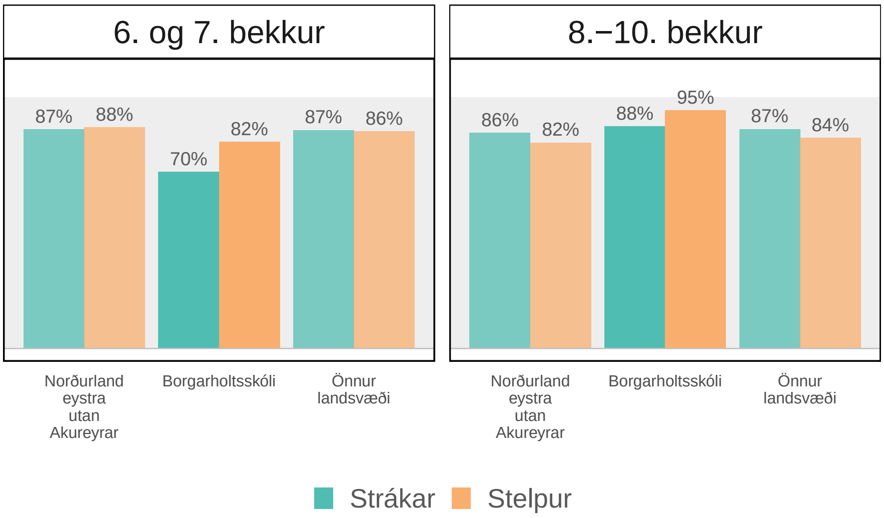

Fullorðinn í skólanum sem gott er að tala við

4. og 5. bekkur

Spurning: *„Er einhver fullorðinn í skólanum sem þú getur talað við þegar þú hefur áhyggjur eða líður illa?“*

Hlutfall sem velur svarmöguleikann *„Já“*

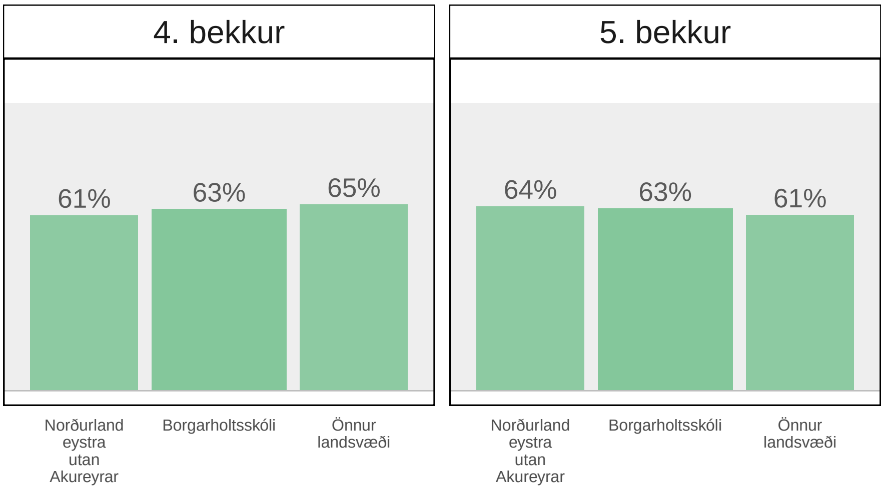

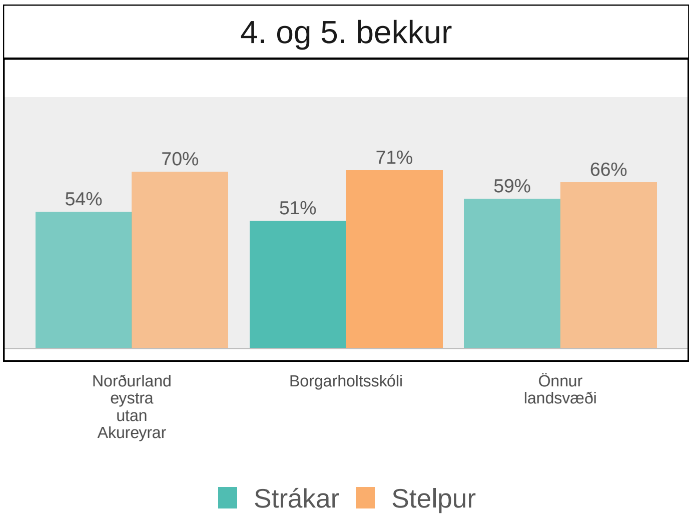

6.-10.bekkur

Spurning: *„Er einhver fullorðinn starfsmaður í skólanum sem þér finnst gott að tala við þegar þú hefur áhyggjur eða líður illa? (t.d. kennari, deildarstjóri, námsráðgjafi, gangavörður, skólahjúkrunarfræðingur)“*

Hlutfall sem velur svarmöguleikann *„Já“*

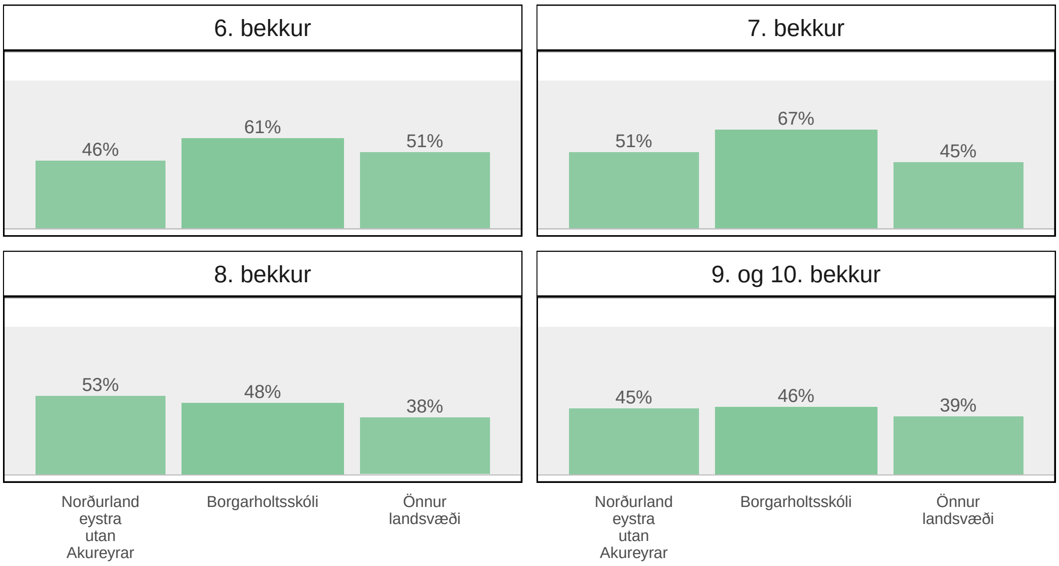

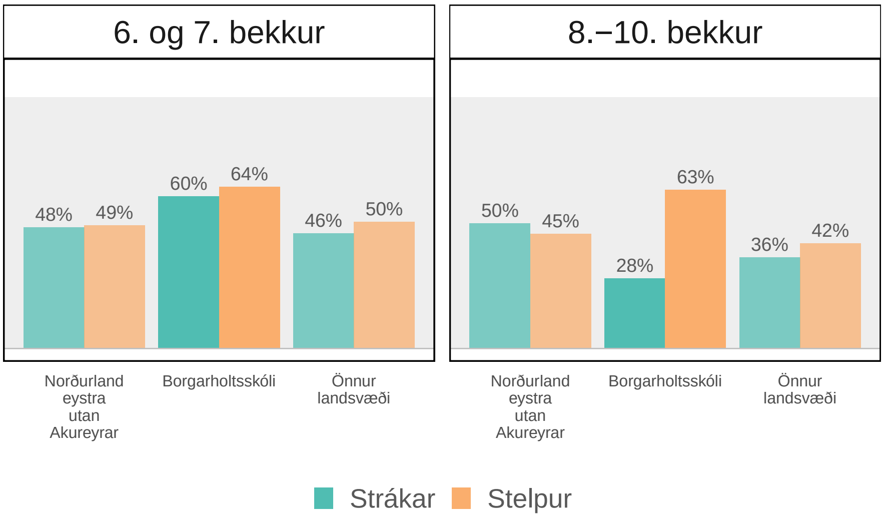

Traust til kennara

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu sammála eða ósammála ert þú þessari staðhæfingu? Ég treysti kennurunum mínum*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“

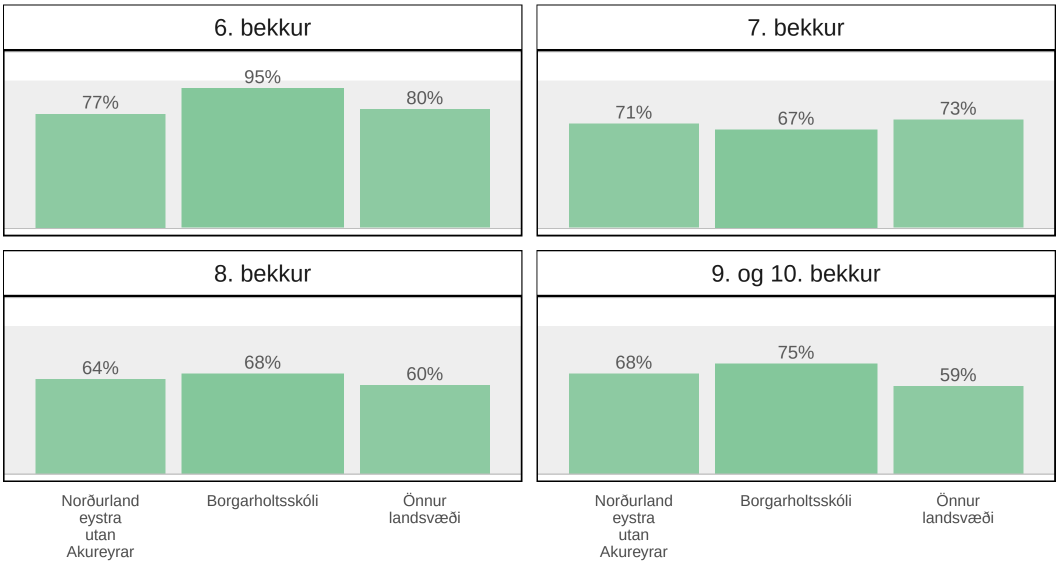

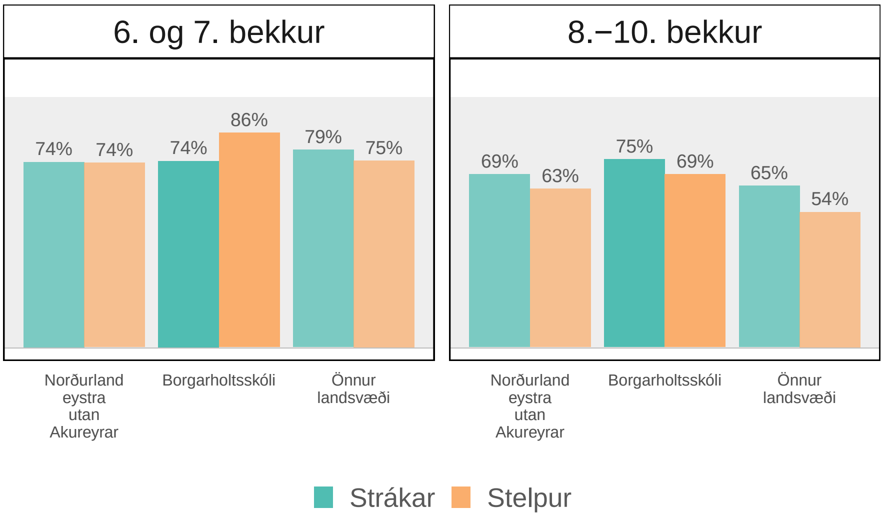

Utangarðs í skólanum

6.-10.bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um skólann þinn: Að hve miklu leyti ertu sammála eða ósammála eftirfarandi staðhæfingu? Mér finnst ég vera utangarðs (eða skilin(n) útundan) í skólanum*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“

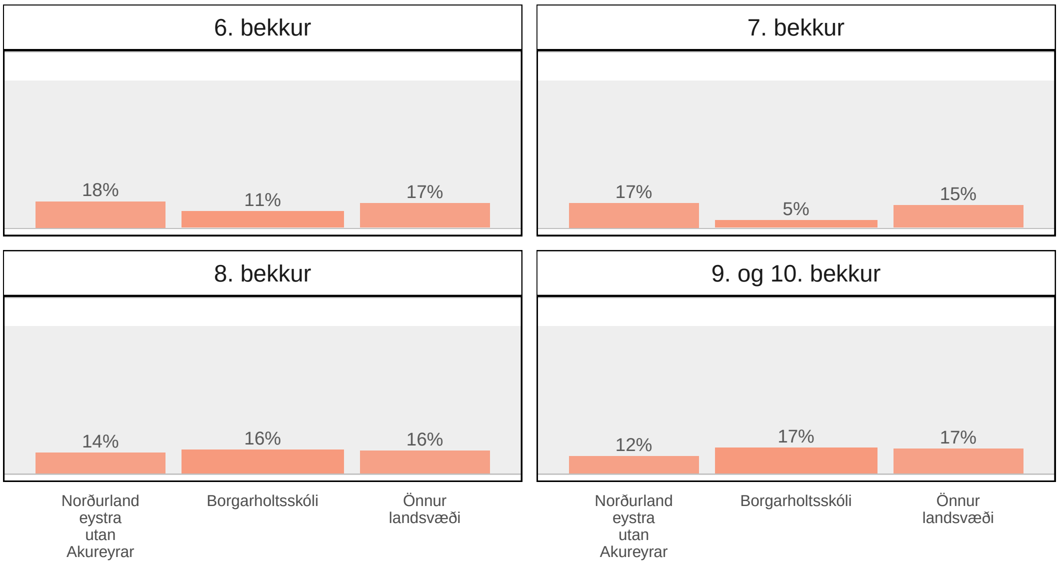

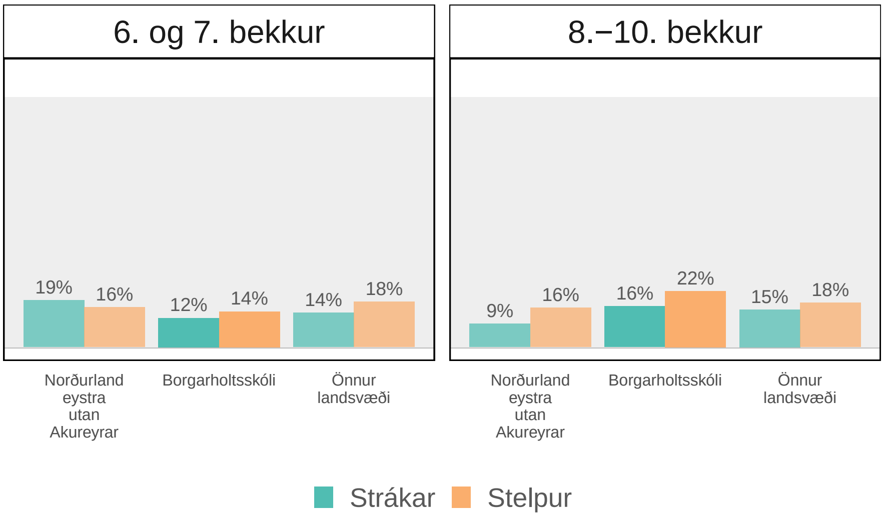

Tilheyra í skólanum

6.-10.bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um skólann þinn: Að hve miklu leyti ertu sammála eða ósammála eftirfarandi staðhæfingu? Mér finnst ég tilheyra í skólanum*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“

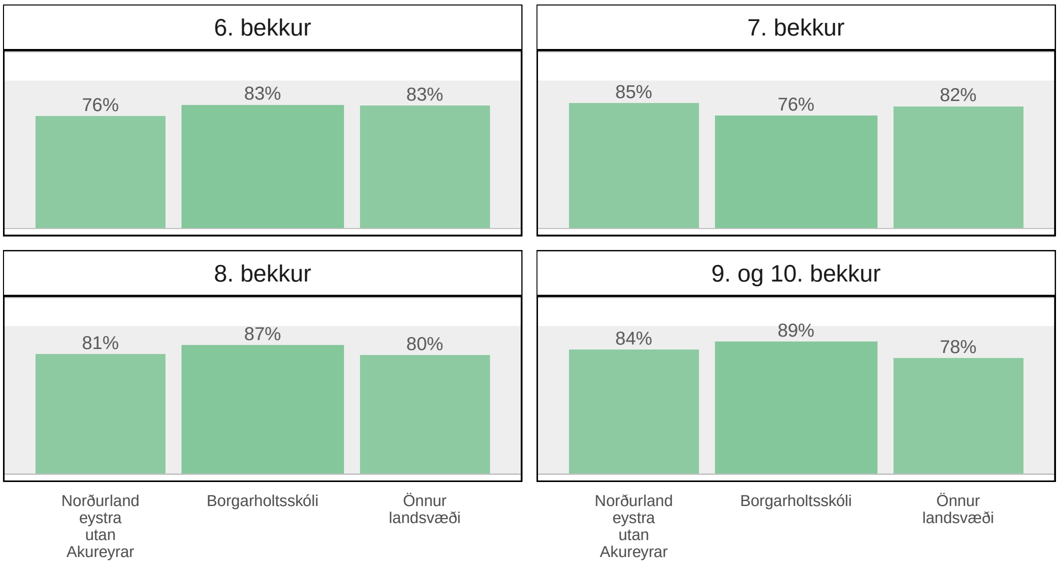

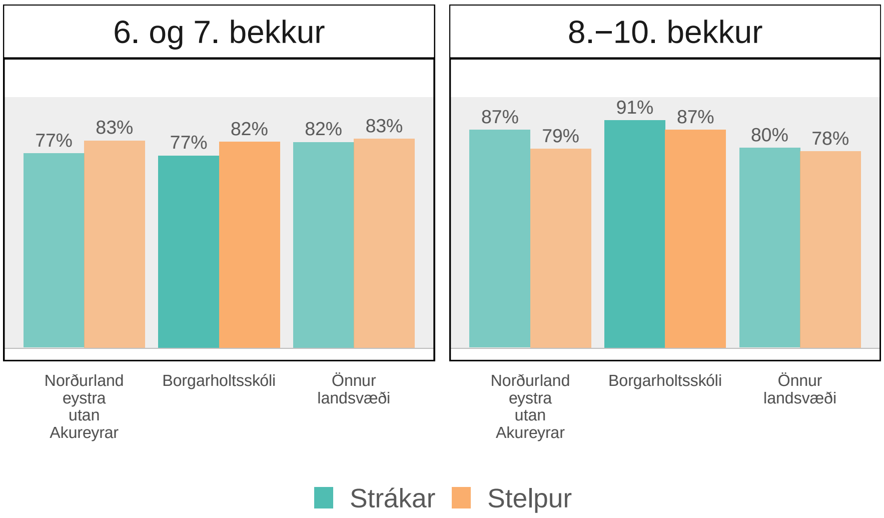

Samskipti við aðra nemendur

6.-10.bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um skólann þinn: Að hve miklu leyti ertu sammála eða ósammála eftirfarandi staðhæfingu? Öðrum nemendum virðist líka vel við mig*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“

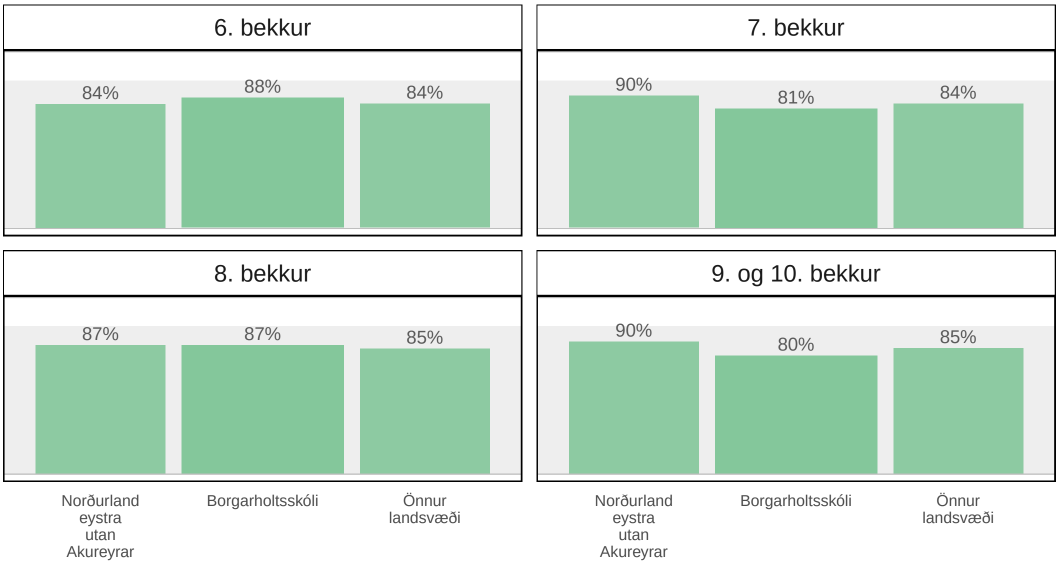

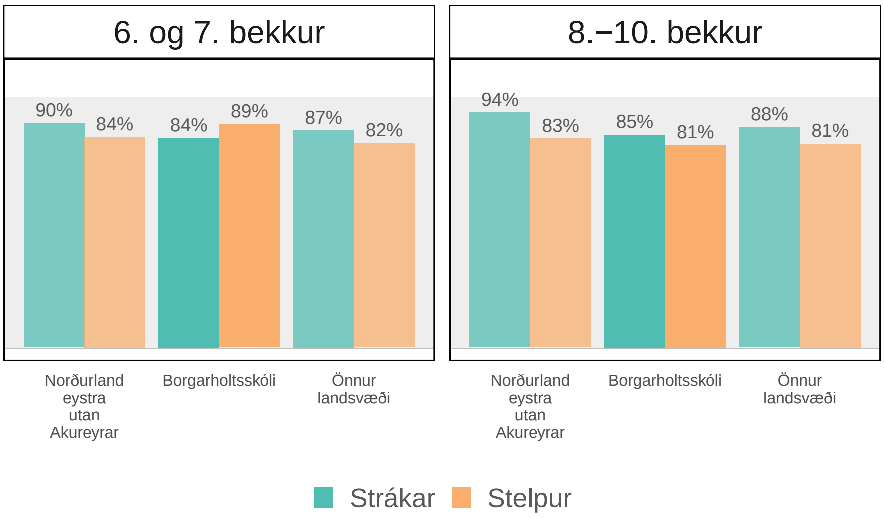

Einmana í skólanum

6.-10.bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um skólann þinn: Að hve miklu leyti ertu sammála eða ósammála eftirfarandi staðhæfingu? Ég er einmana í skólanum*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“

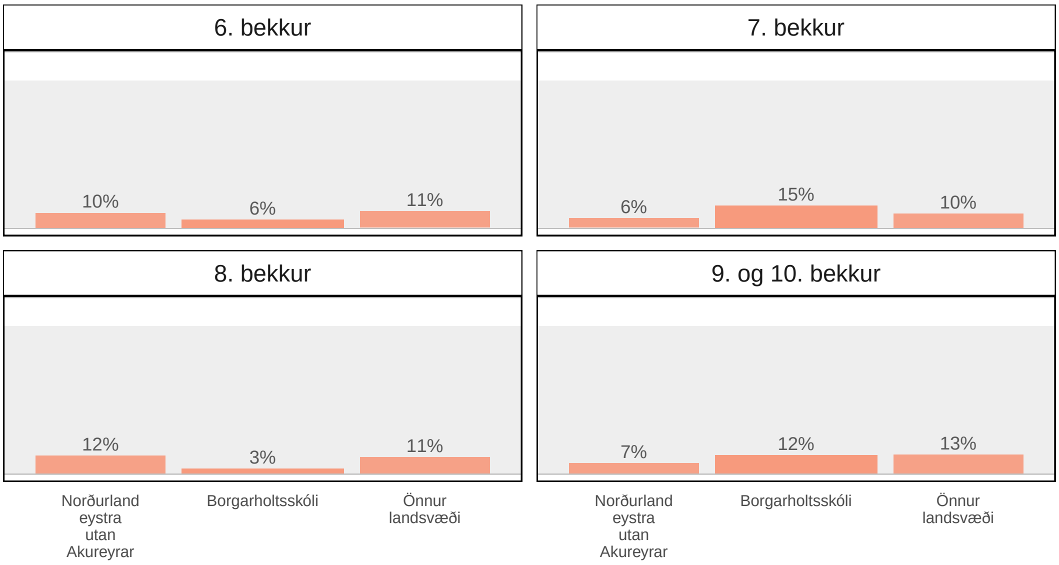

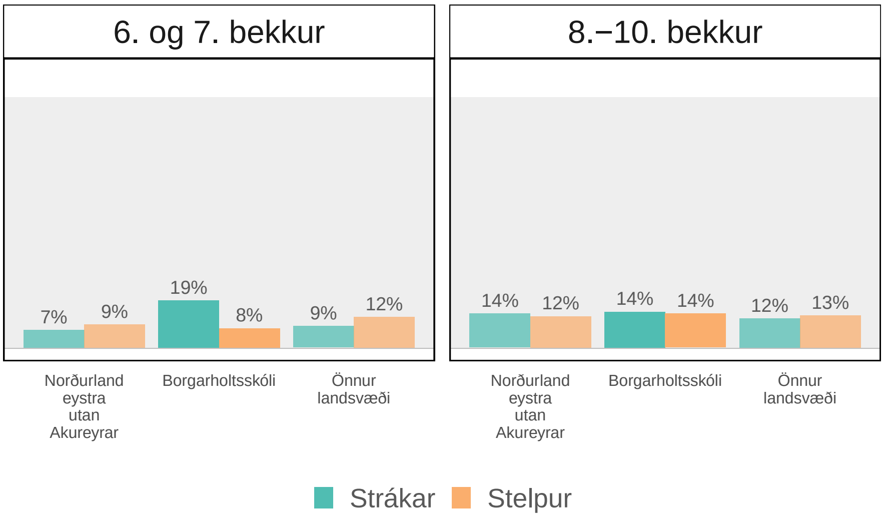

Þreyta í skólanum

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Finnst þér þú vera þreytt(ur) í skólanum?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

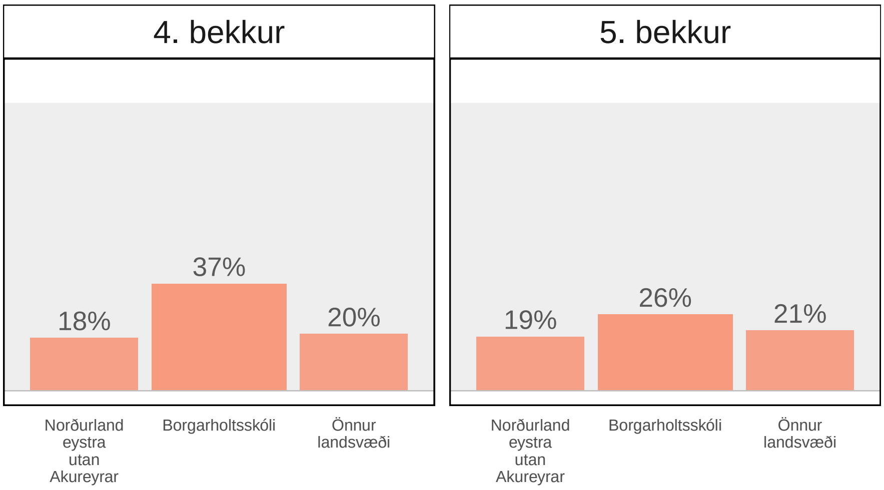

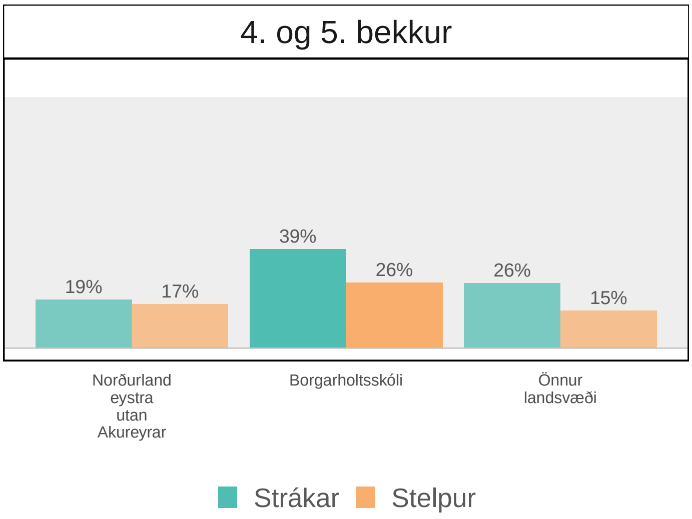

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hve oft finnst þér þú vera þreytt(ur) í skólanum?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Næstum alla skóladaga*“ eða „*Flesta skóladaga*“

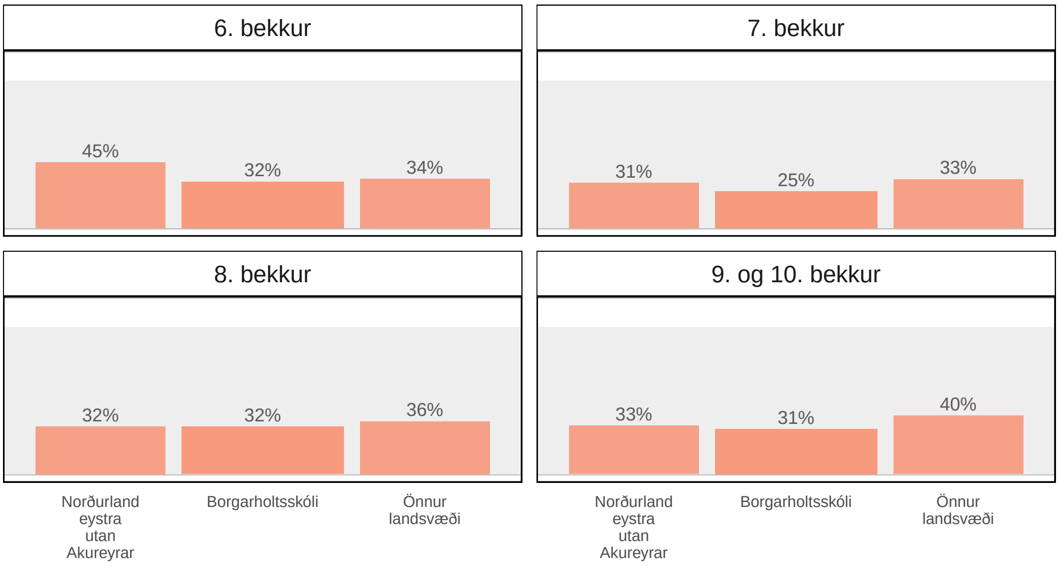

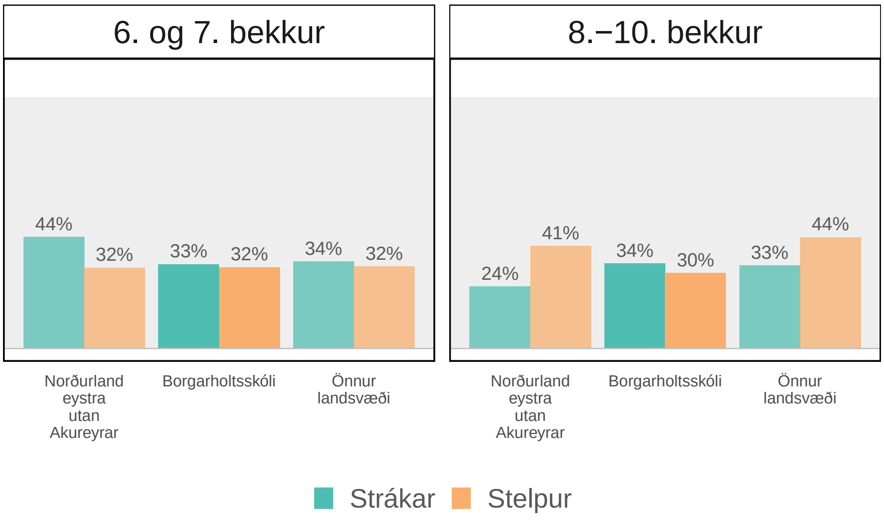

Vinnufriður í kennslustund

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Hversu oft finnst þér vera truflandi hávaði í kennslustofunni?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

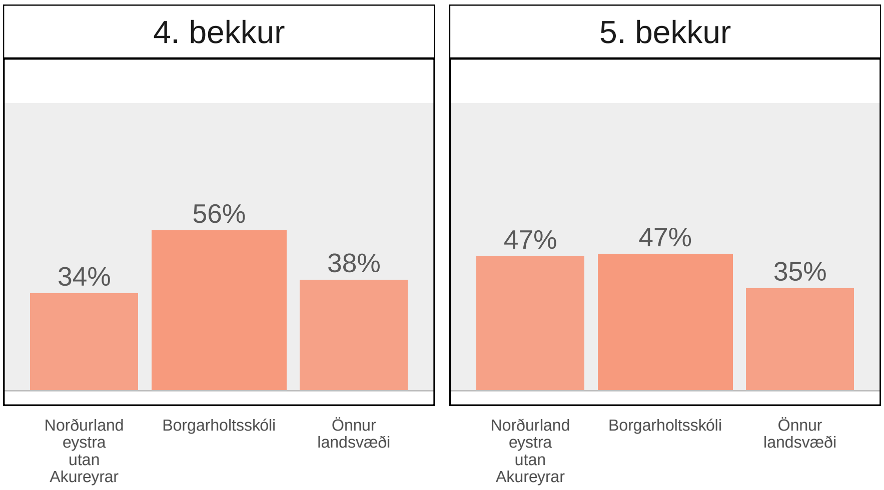

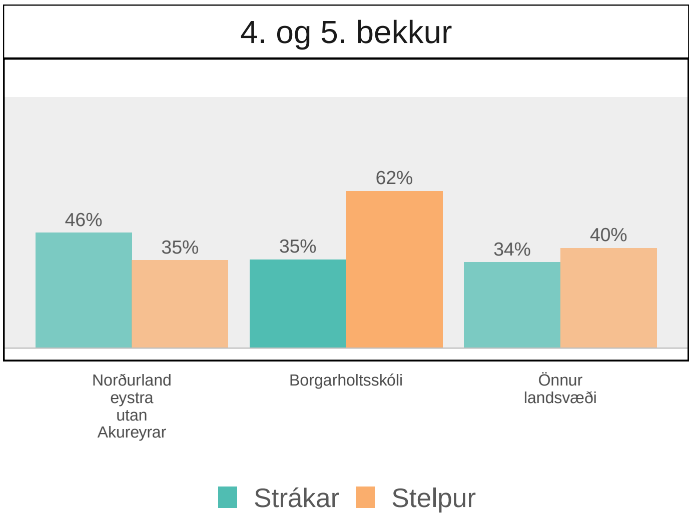

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu oft upplifir þú vinnufrið í kennslustofunni?*"

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Alltaf*" eða „*Oft*"

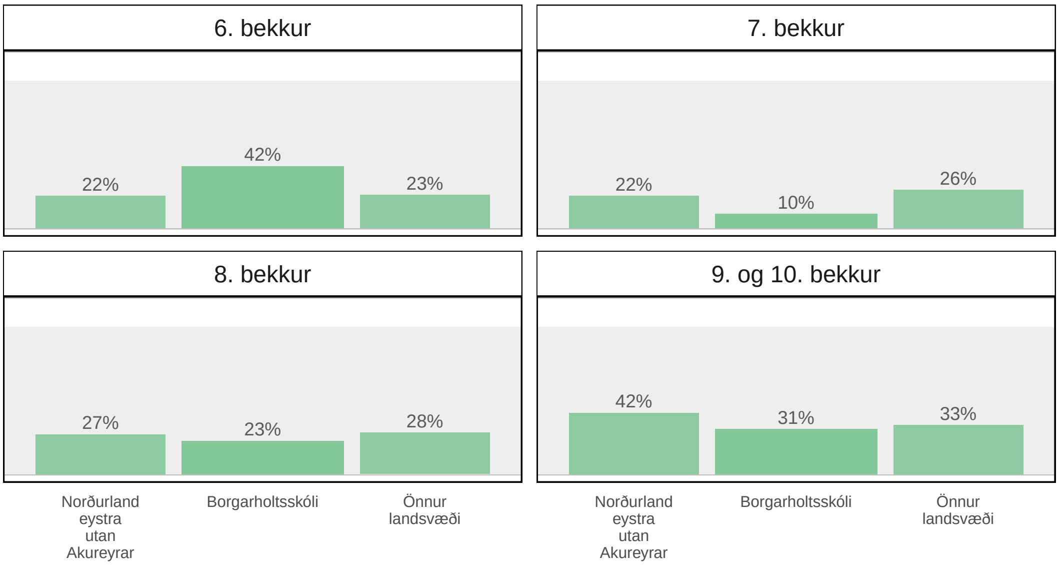

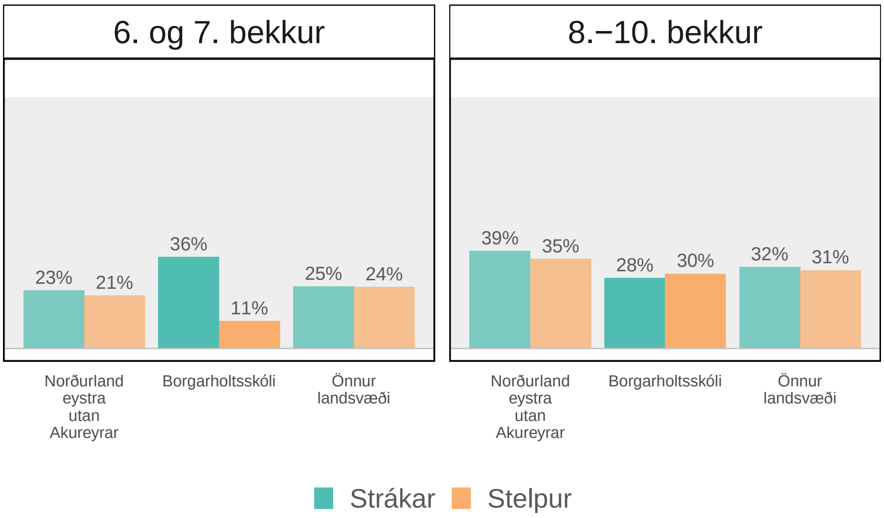

Skróp

6.-10.bekkur

Spurning: „*Undanfarnar 2 vikur, hversu oft hefur þú...Skrópað heilan dag?*"

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Tvisvar eða þrisvar*" eða „*Oftar en þrisvar*"

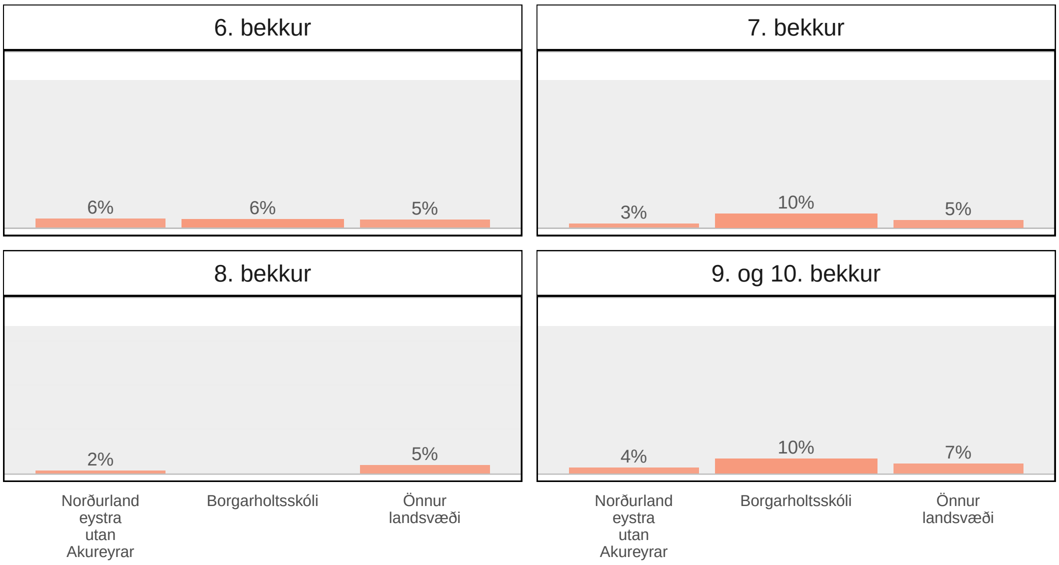

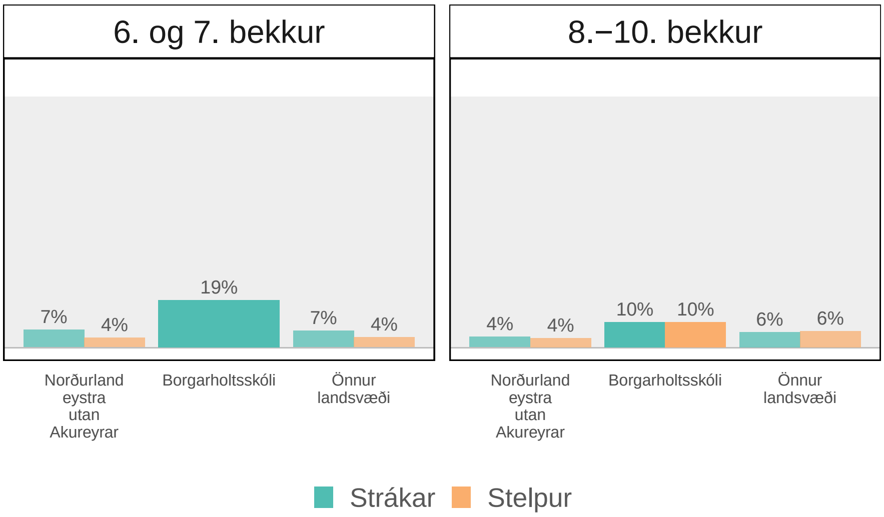

Spurning: „*Undanfarnar 2 vikur, hversu oft hefur þú...Skrópað í tíma?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Tvisvar eða þrisvar*“ eða „*Oftar en þrisvar*“

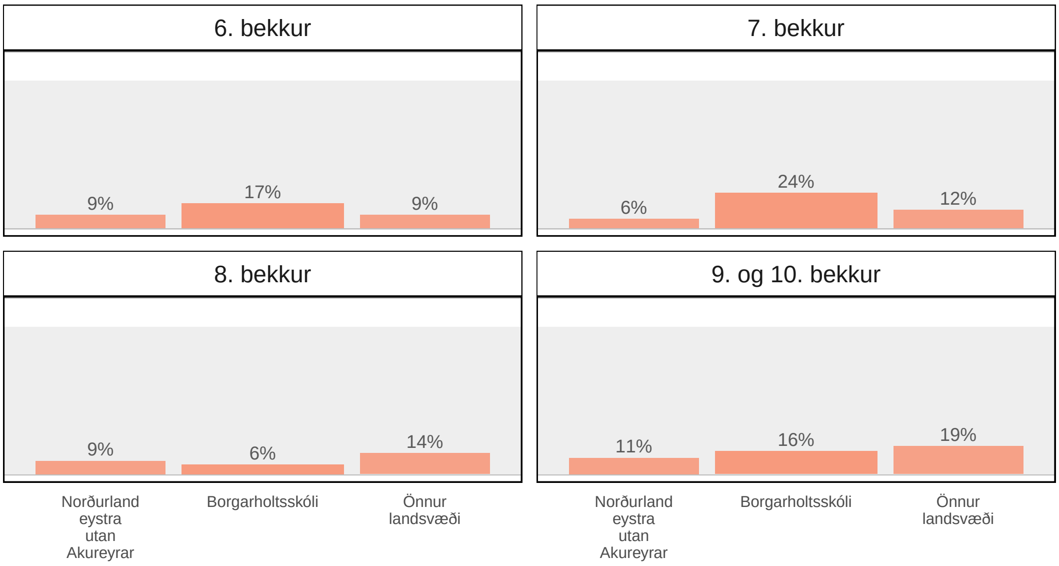

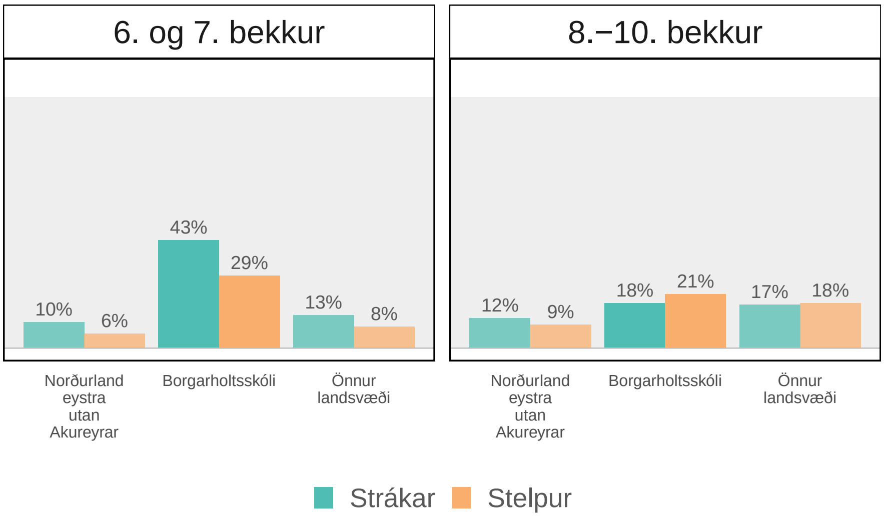

Þátttaka í skólastarfi

Skipulag skólaviðburða

6.-10.bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um skólann þinn: Að hve miklu leyti ertu sammála eftirfarandi staðhæfingu? Í skólanum mínum taka nemendur þátt í að skipuleggja skólaviðburði (t.d. verkefnavikur/daga, íþróttavikur/daga, vettvangsferðir o.s.frv.)*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“

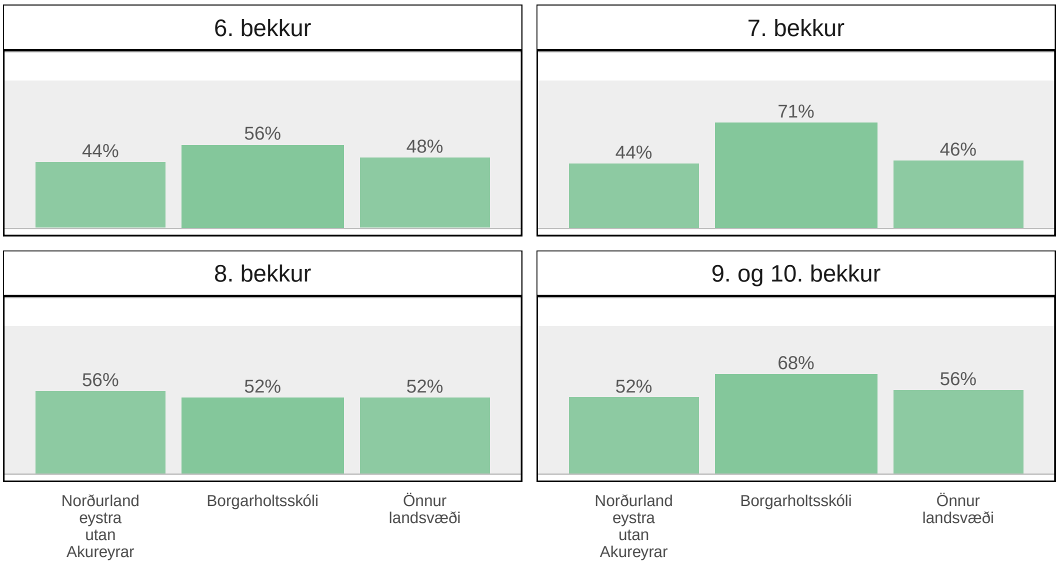

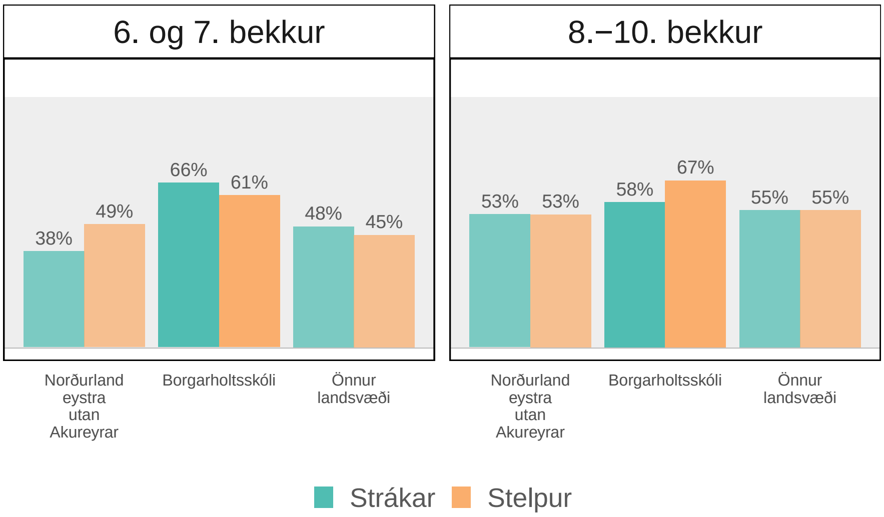

Skipulag skólaverkefna

6.-10.bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um skólann þinn: Að hve miklu leyti ertu sammála eftirfarandi staðhæfingu? Í skólanum mínum fá nemendur oft tækifæri til að hjálpa við að ákveða og skipuleggja skólaverkefni*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“

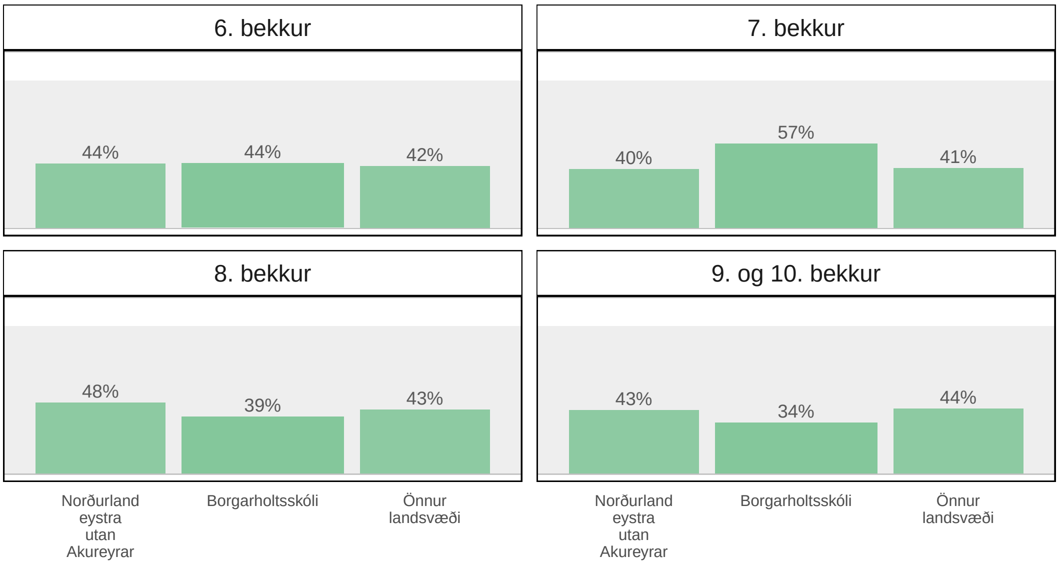

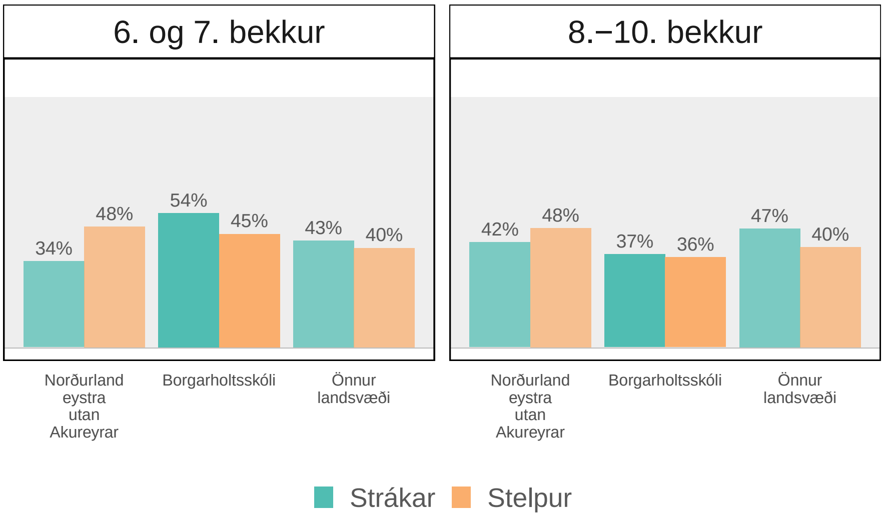

Hlustað á hugmyndir nemenda

6.-10.bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um skólann þinn: Að hve miklu leyti ertu sammála eftirfarandi staðhæfingu? Í skólanum mínum er tekið mark á hugmyndum nemenda*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“

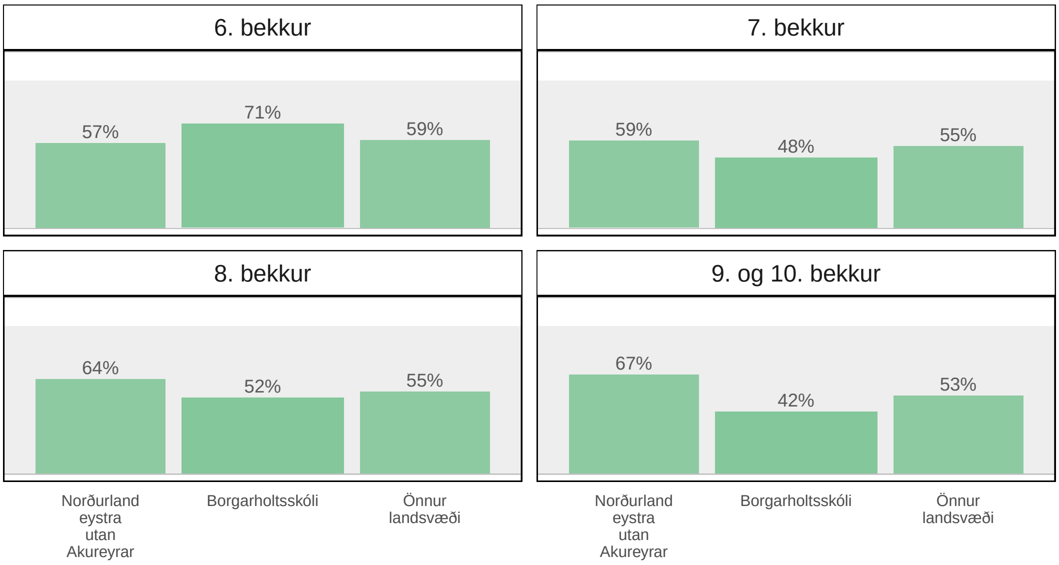

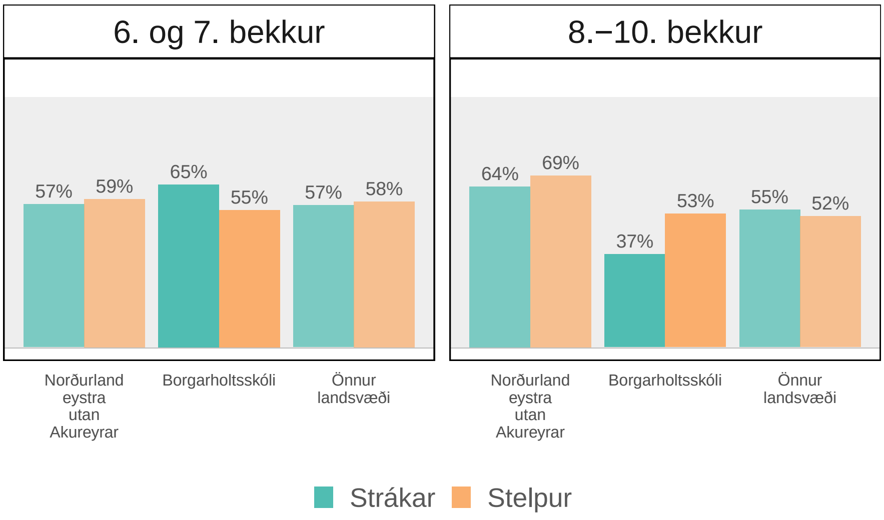

Fara yfirleitt að sofa eftir miðnætti á skóladegi

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hvenær ferðu yfirleitt að sofa þegar það er skóli daginn eftir?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*00:00*“,„*00:30*“,„*01:00*“,„*01:30*“ eða „*02:00*“

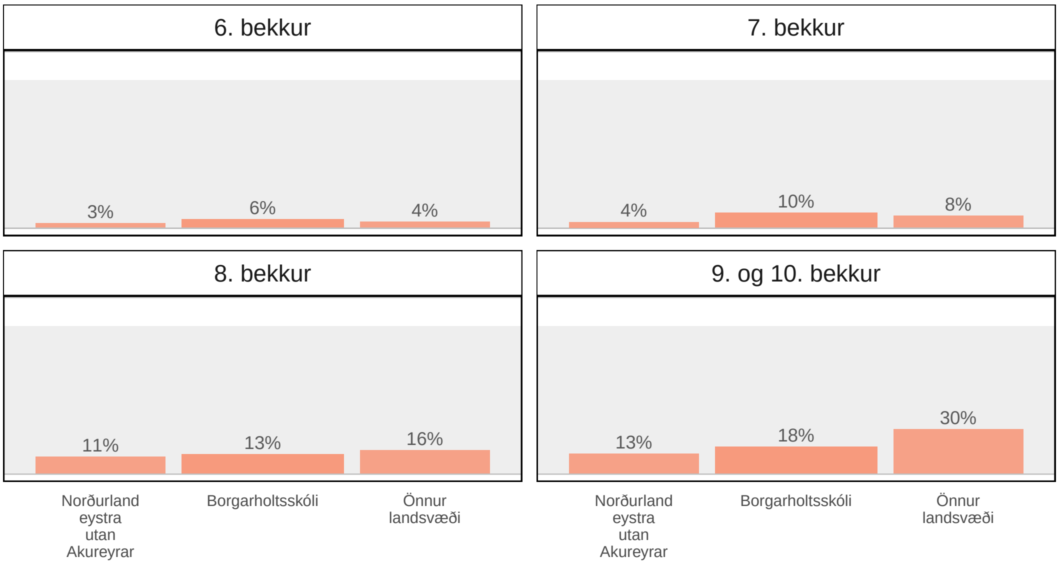

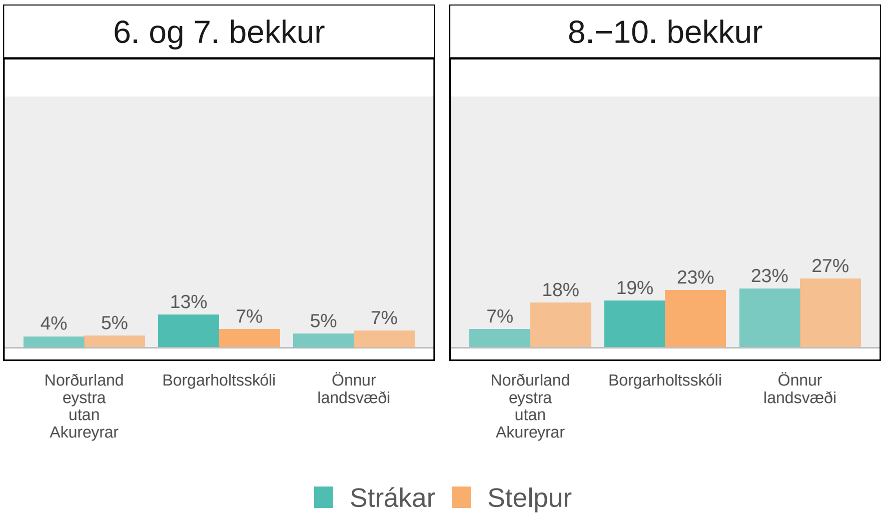

HEILSA OG VELLÍÐAN

4. og 5. bekkur

Hreyfa sig mikið

85%

Finna oft fyrir höfuðverk

9%

Finna oft fyrir magaverk

12%

Finna oft fyrir depurð

18%

Finna oft fyrir kvíða

6%

Eru ánægð með lífið

64%

HEILSA OG VELLÍÐAN

6.−10.bekkur

Góð eða mjög góð heilsa

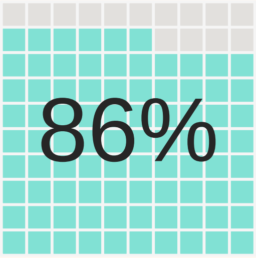

Eru ánægð með lífið

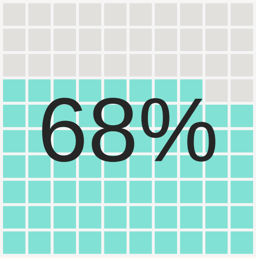

Fundið fyrir hausverk vikulega eða oftar

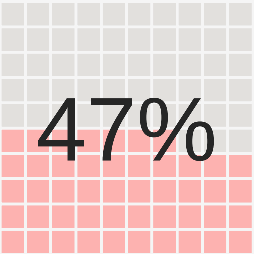

Fundið fyrir magaverk vikulega eða oftar

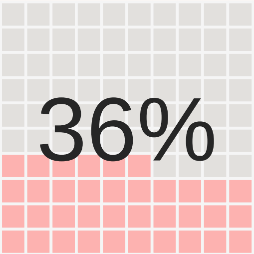

Fundið fyrir depurð vikulega eða oftar

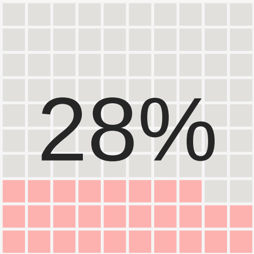

Fundið fyrir kvíða vikulega eða oftar

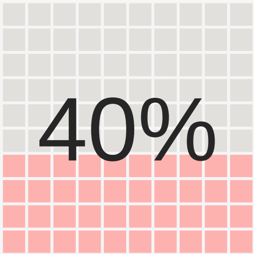

Næg hreyfing á hverjum degi

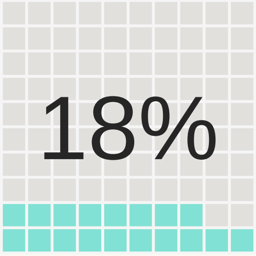

Mat á eigin heilsu

6.-10.bekkur

Spurning: „*Myndir þú segja að heilsa þín væri....?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög góð*“ eða „*Góð*“

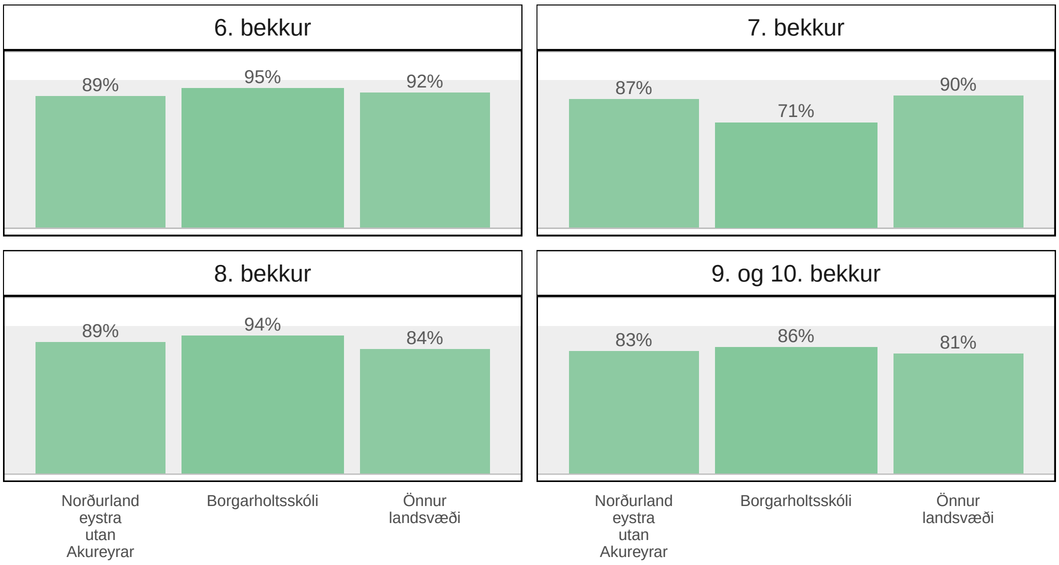

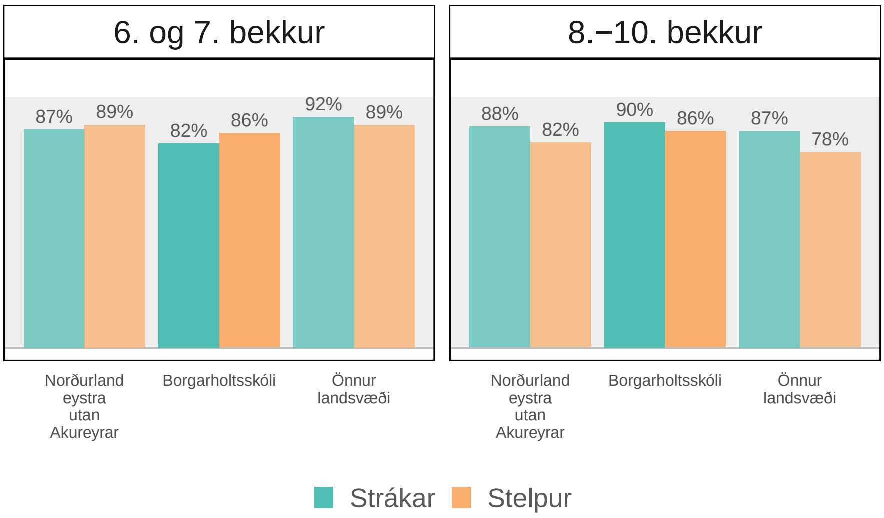

Erfiðleikar með svefn

6.-10.bekkur

Spurning: „*Á síðastliðnum 6 mánuðum, hversu oft hefur þú átt erfitt með að sofna?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Hér um bil daglega*“,„*Oftar en einu sinni*“ eða „*Um það bil vikulega*“

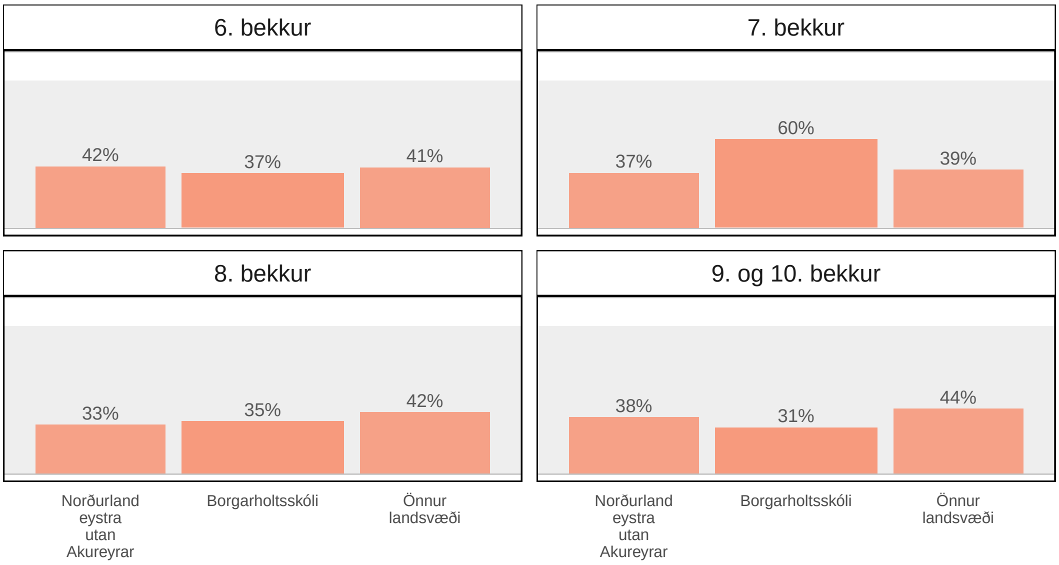

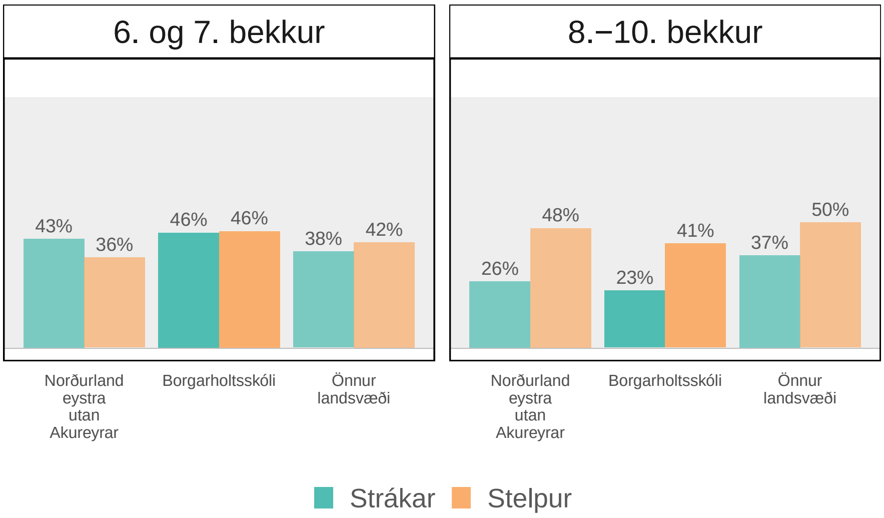

Líkamleg hreyfing

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um síðustu sjö daga, hreyfðir þú þig mikið (t.d. með því að hjóla, spila fótbolta, hlaupa eða stunda aðrar íþróttir?)*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög mikið*“ eða „*Frekar mikið*“

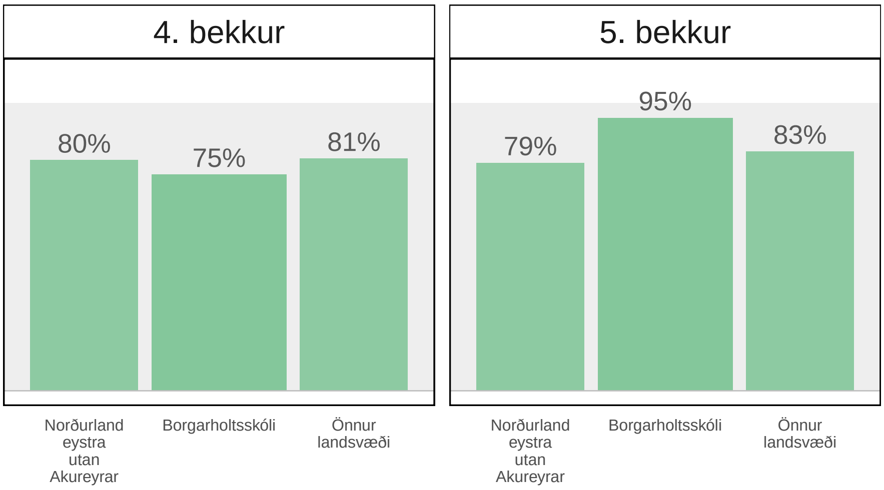

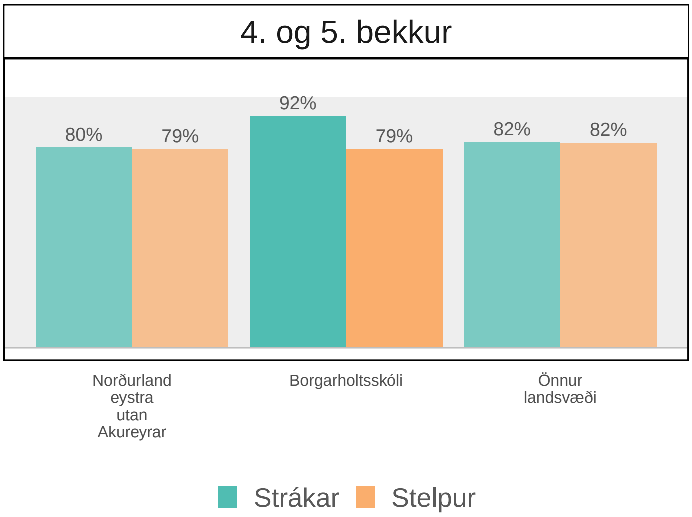

6.-10.bekkur

Formáli: „*Líkamleg hreyfing er hvers konar hreyfing sem eykur hjartslátt þinn og gerir þig stundum móða(n). Líkamleg hreyfing getur meðal annars átt sér stað í íþróttum, í skólanum, í leik með vinum eða á leiðinni í og úr skóla. Dæmi um líkamlega hreyfingu eru hlaup, röskleg ganga, línuskautar, hjólreiðar, dans, hjólabretti, sund, fótbolti, körfubolti, handbolti, skíði og snjóbretti.*“

Spurning: „*Af síðastliðnum 7 dögum, hversu marga daga hefur þú stundað líkamlega hreyfingu samanlagt í 60 mínútur eða meira á dag?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*7 daga*“.

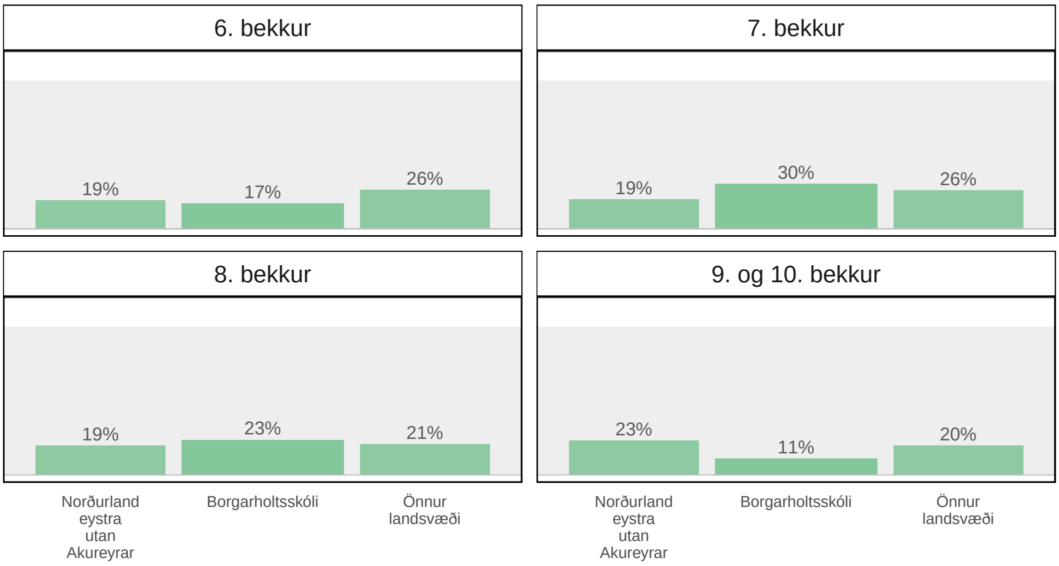

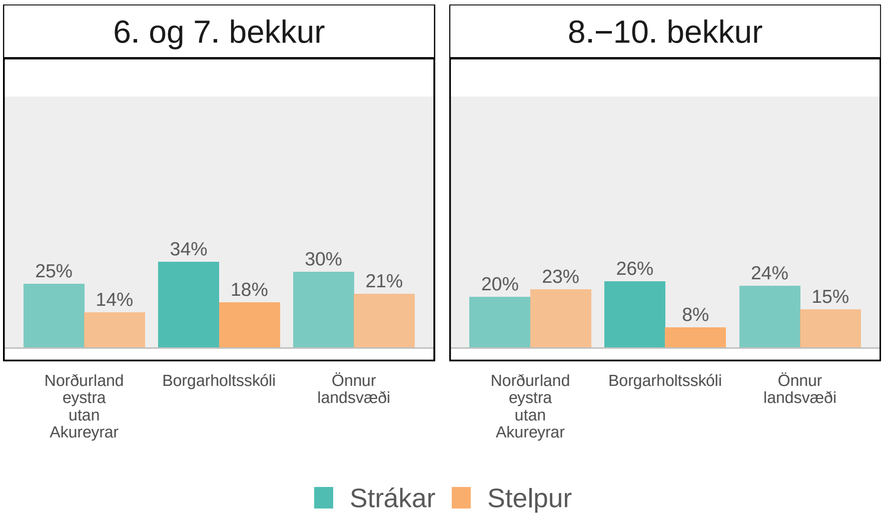

Höfuðverkur

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um síðustu sjö daga, hversu oft fannstu fyrir höfuðverk?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

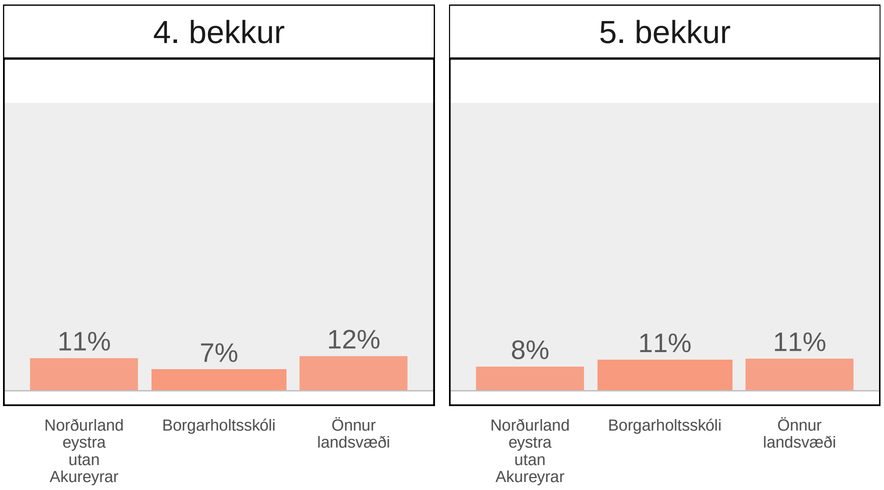

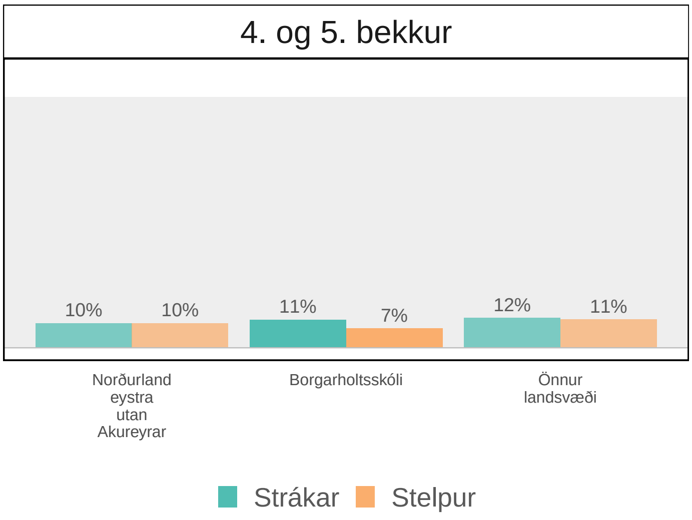

6.-10.bekkur

Spurning: „*Á síðastliðnum 6 mánuðum, hversu oft hefur þú fundið fyrir höfuðverk?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Hér um bil daglega*“,„*Oftar en einu sinni*“ eða „*Um það bil vikulega*“

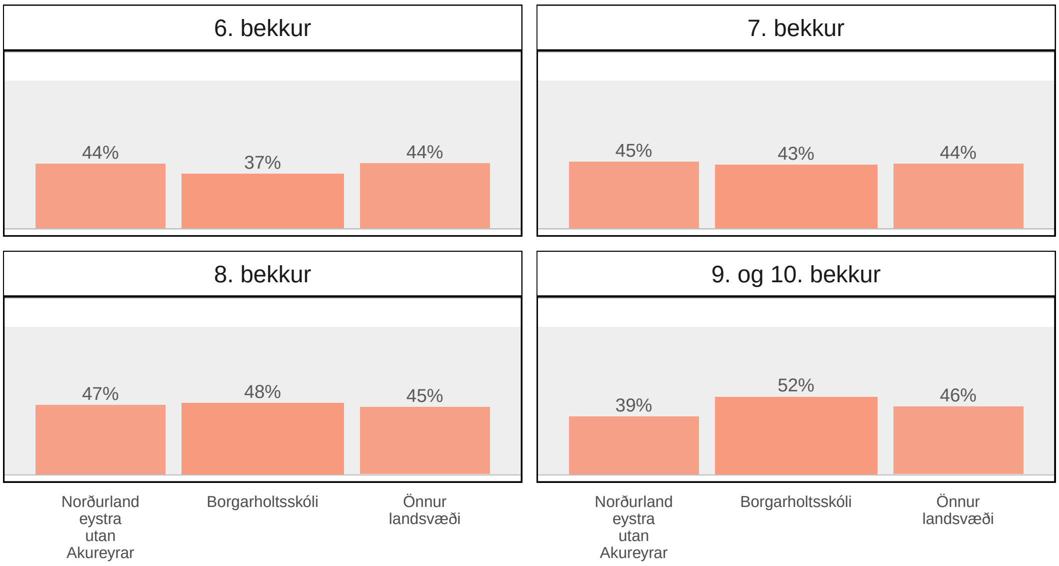

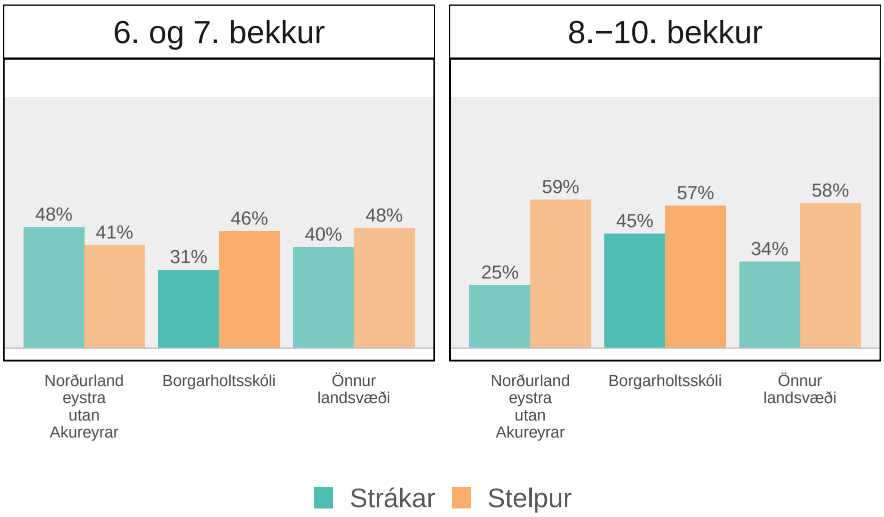

Magaverkur

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um síðustu sjö daga, hversu oft fannstu fyrir magaverk?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

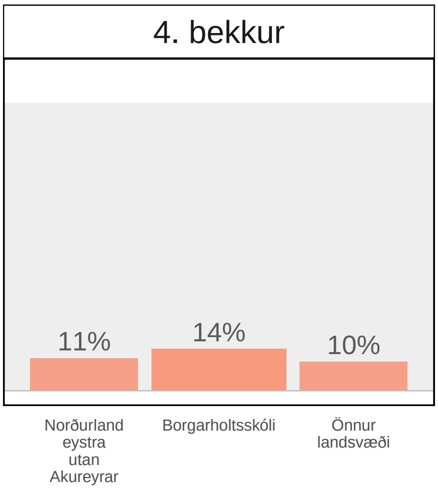

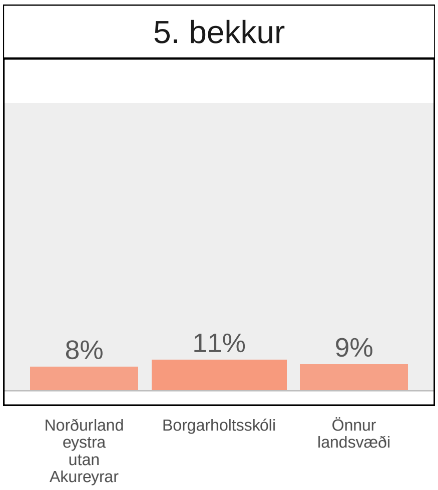

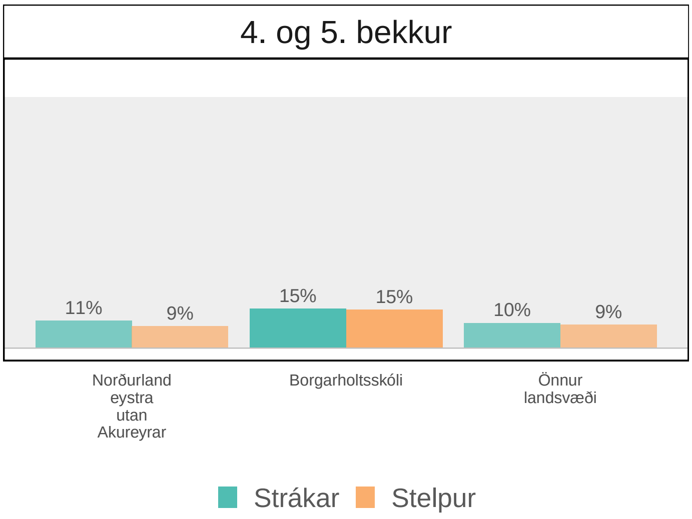

6.-10.bekkur

Spurning: „*Á síðastliðnum 6 mánuðum, hversu oft hefur þú fundið fyrir magaverk?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Hér um bil daglega*“,„*Oftar en einu sinni*“ eða „*Um það bil vikulega*“

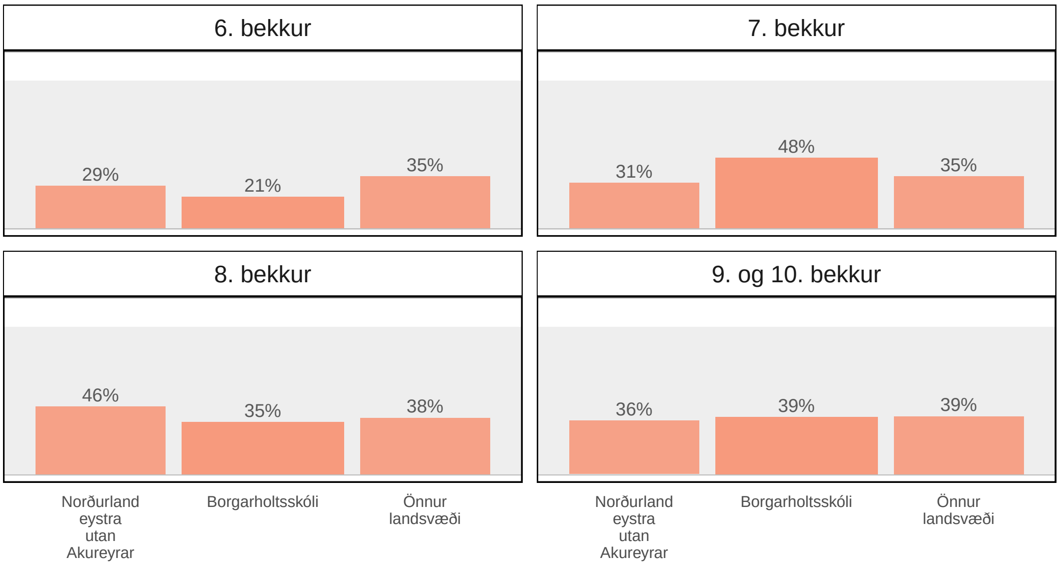

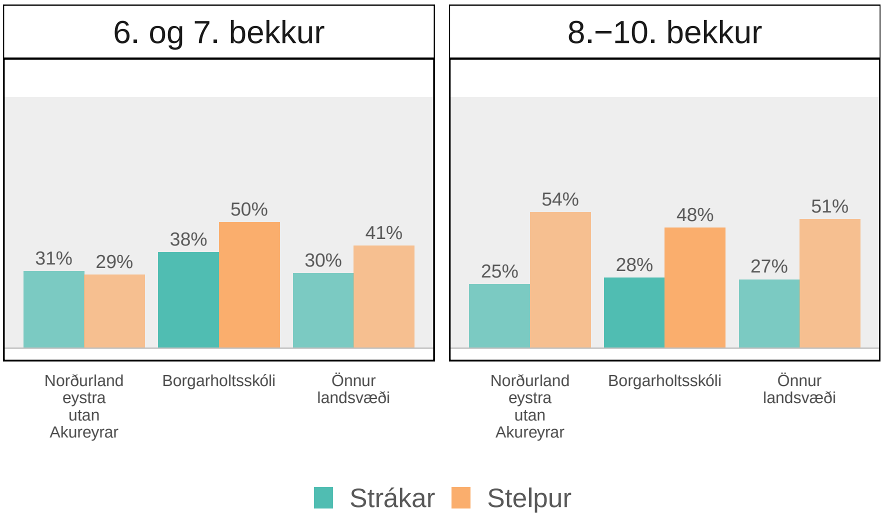

Bakverkur

6.-10.bekkur

Spurning: „*Á síðastliðnum 6 mánuðum, hversu oft hefur þú fundið fyrir bakverk?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Hér um bil daglega*“,„*Oftar en einu sinni*“ eða „*Um það bil vikulega*“

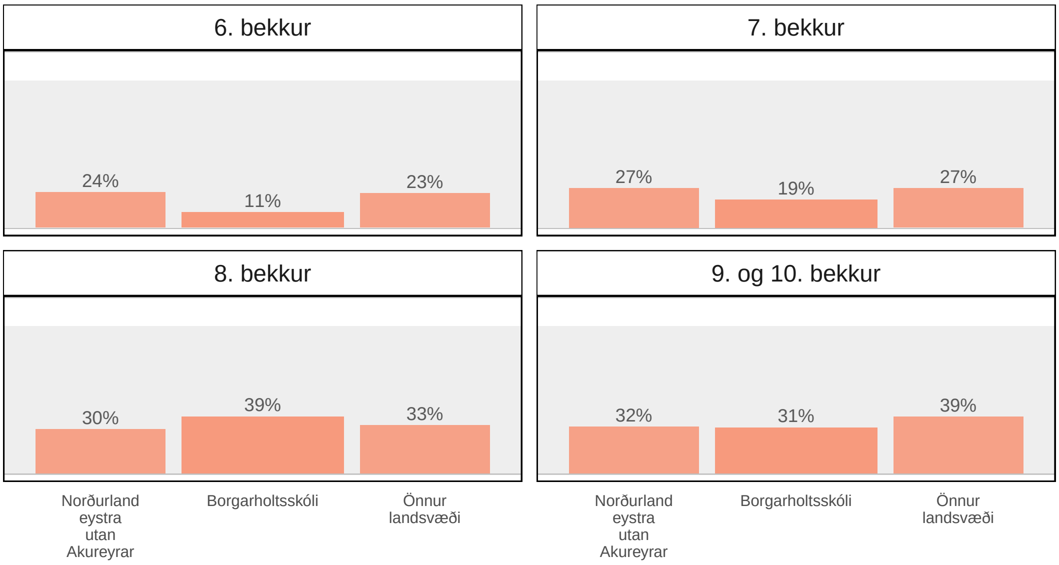

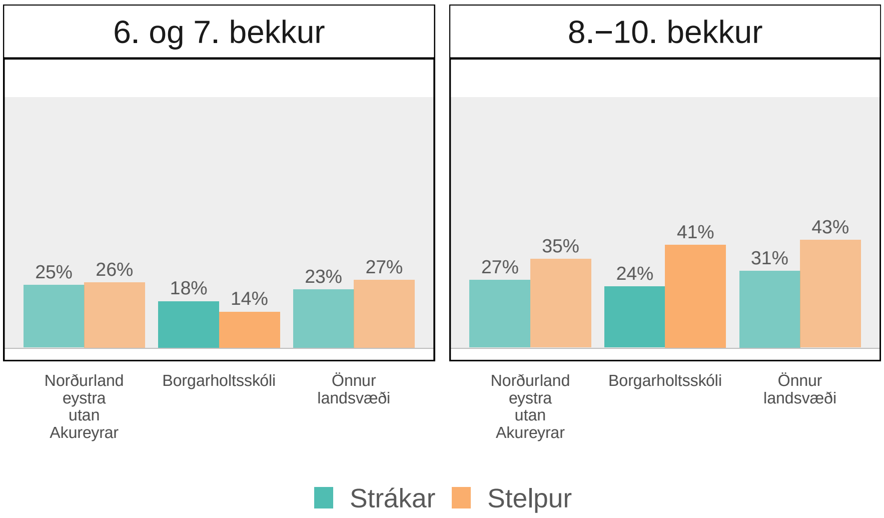

Depurð

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um síðustu sjö daga, hversu oft varstu dapur/döpur?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

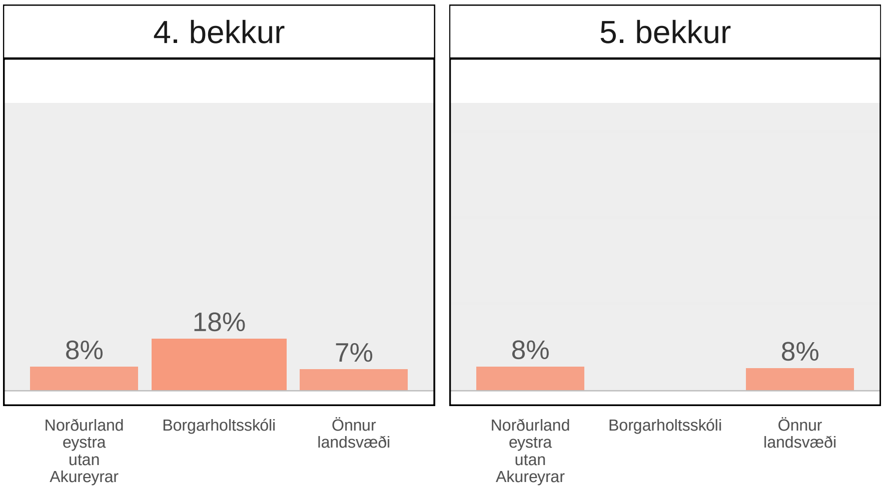

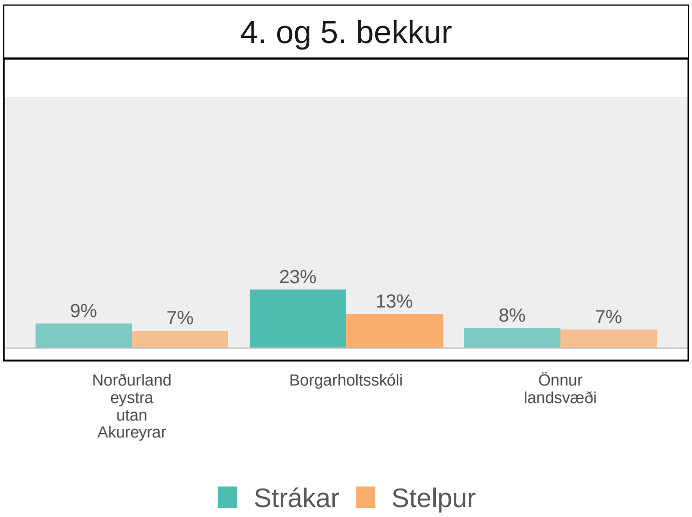

6.-10.bekkur

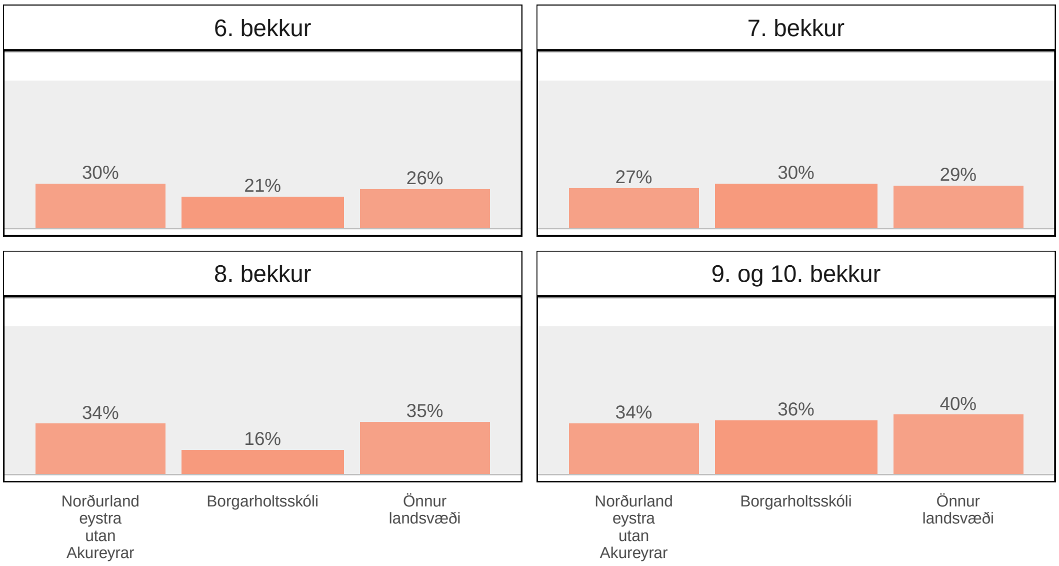
6. bekkur
30%
21%
26%
7. bekkur
27%
30%
29%
8. bekkur
34%
16%
35%
9. og 10. bekkur
34%
36%
40%
Norðurland eystra utan Akureyrar
Borgarholtsskóli
Önnur landsvæði
Norðurland eystra utan Akureyrar
Borgarholtsskóli
Önnur landsvæði

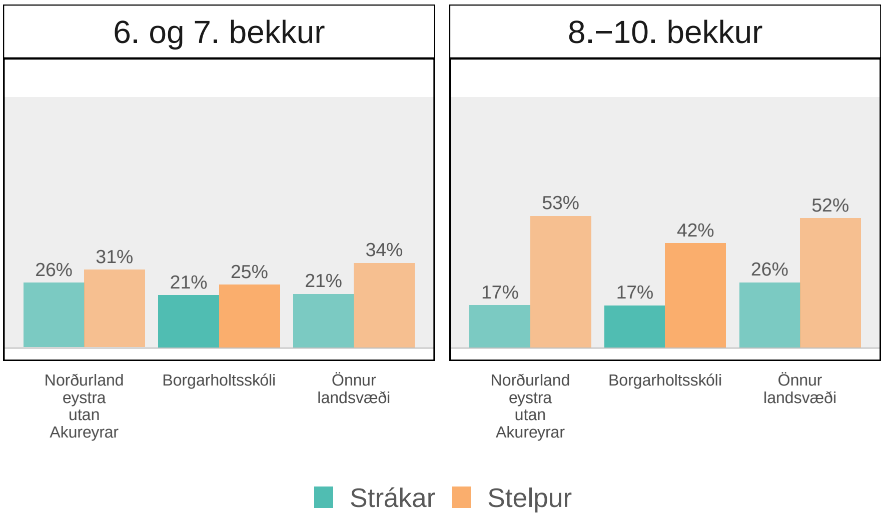
6. og 7. bekkur
26%
31%
21%
25%
21%
34%
8.−10. bekkur
17%
53%
17%
42%
26%
52%
Norðurland eystra utan Akureyrar
Borgarholtsskóli
Önnur landsvæði
Norðurland eystra utan Akureyrar
Borgarholtsskóli
Önnur landsvæði
Strákar
Stelpur

Pirringur

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um síðustu sjö daga, hversu oft varstu pirruð/pirraður?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

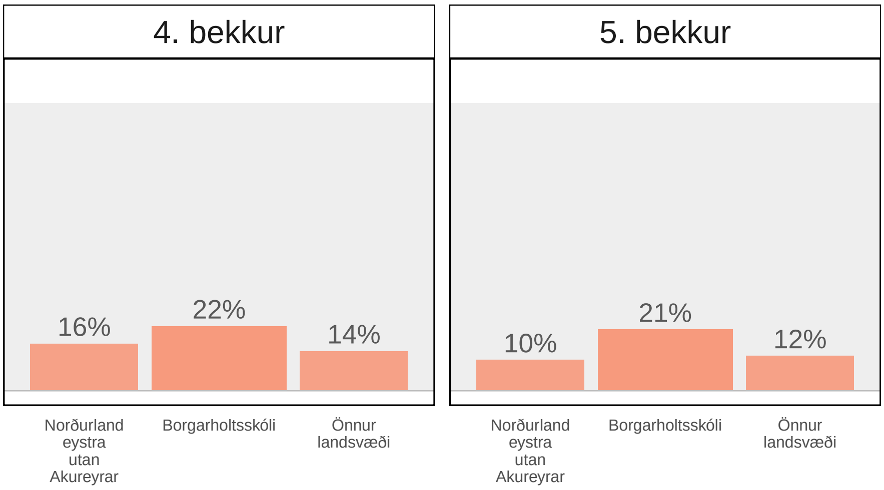

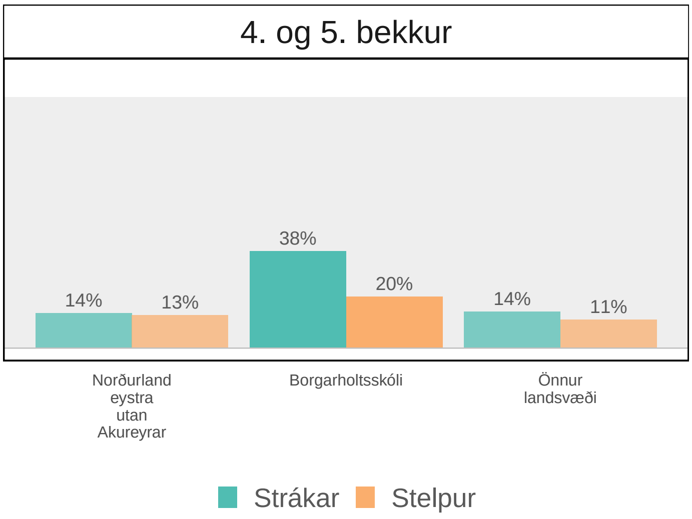

6.-10.bekkur

Spurning: „*Á síðastliðnum 6 mánuðum, hversu oft hefur þú fundið fyrir pirringi?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Hér um bil daglega*“,„*Oftar en einu sinni*“ eða „*Um það bil vikulega*“

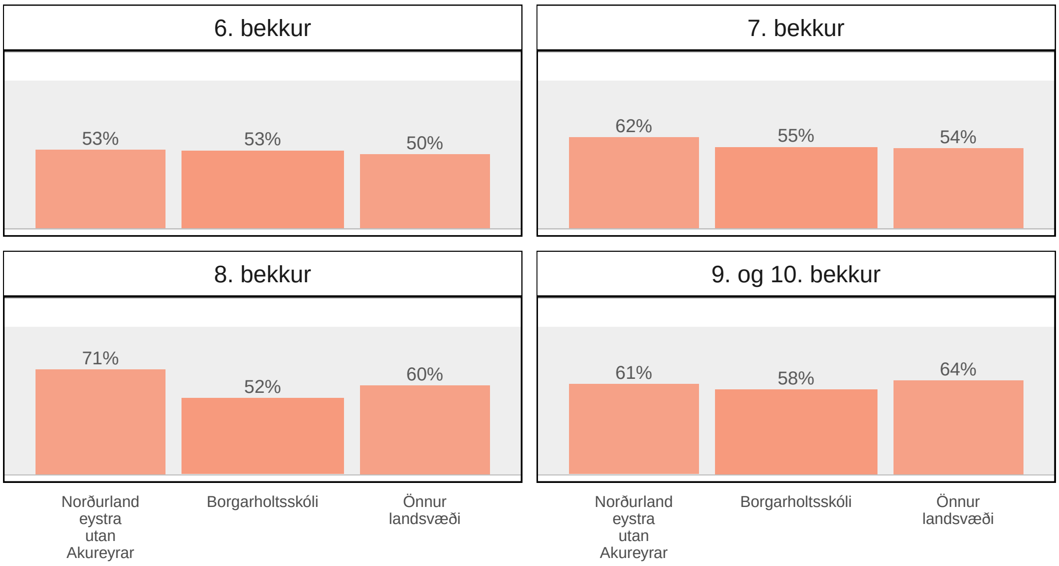

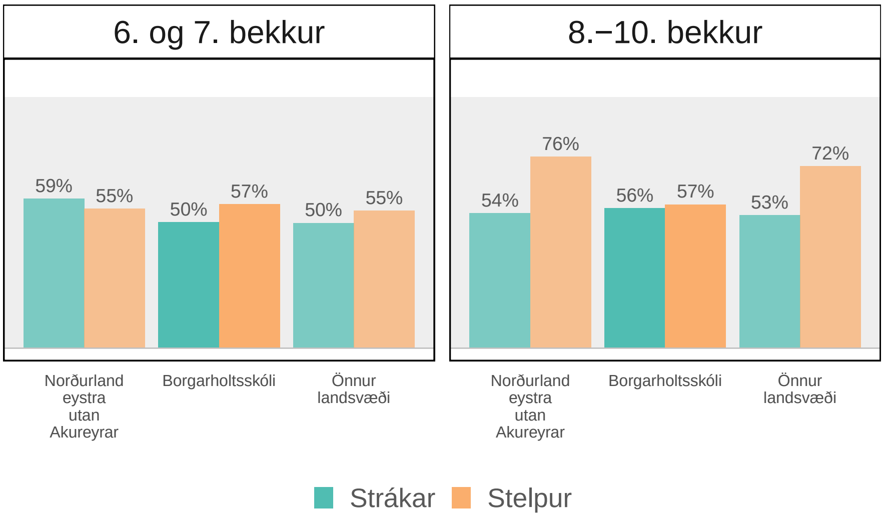

Kvíði

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um síðustu sjö daga, hversu oft varstu kvíðin(n)*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

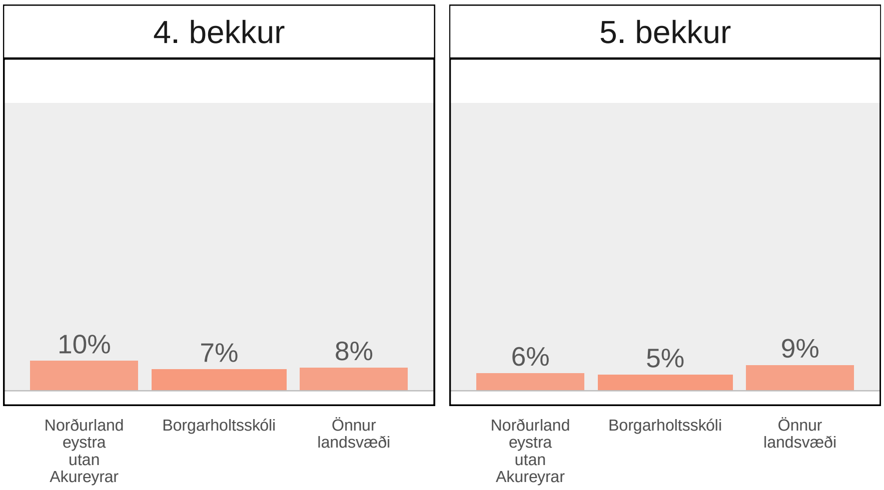

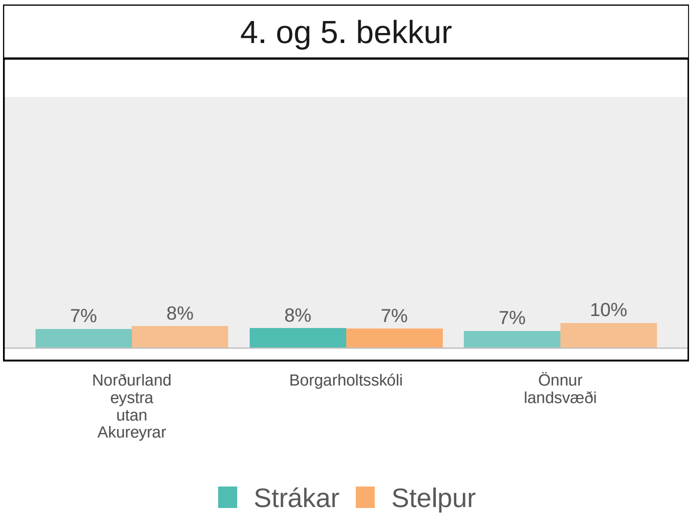

6.-10.bekkur

Spurning: „*Á síðastliðnum 6 mánuðum, hversu oft hefur þú fundið fyrir kvíða?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Hér um bil daglega*“,„*Oftar en einu sinni*“ eða „*Um það bil vikulega*“

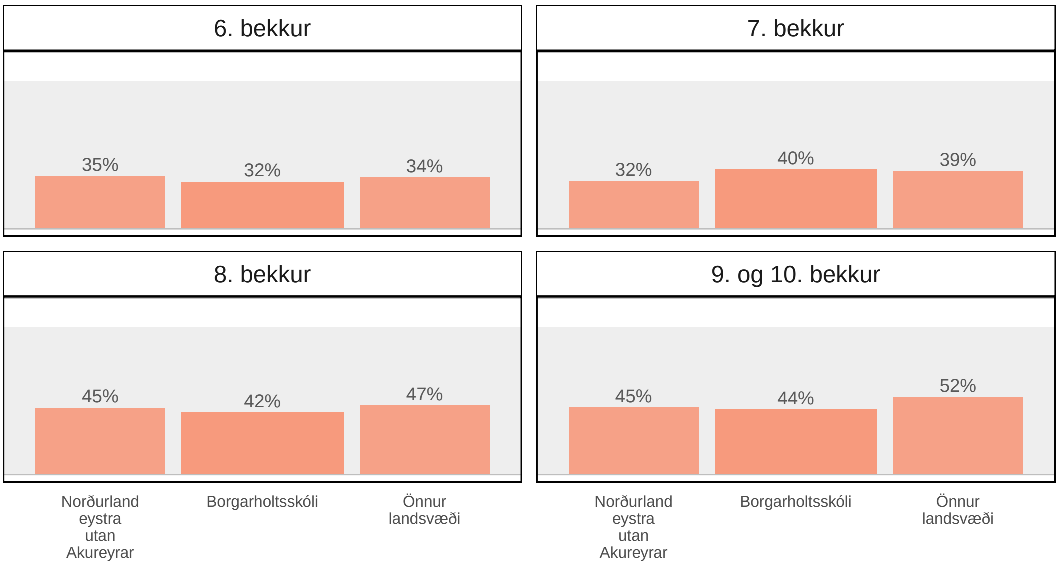

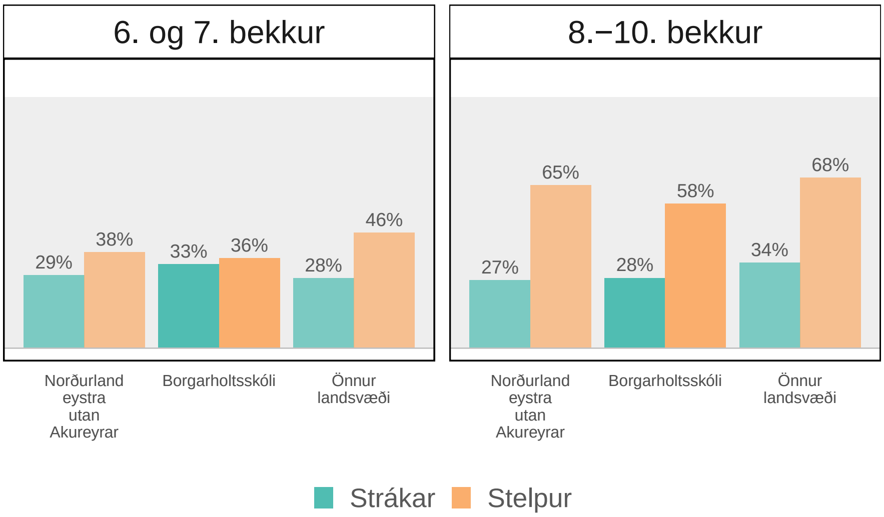

Svimi

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um síðustu sjö daga, hversu oft fannstu fyrir svima?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

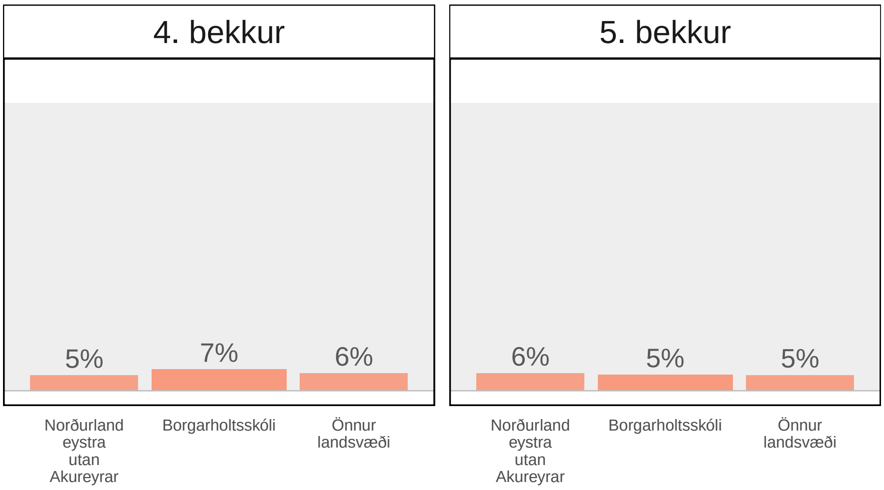

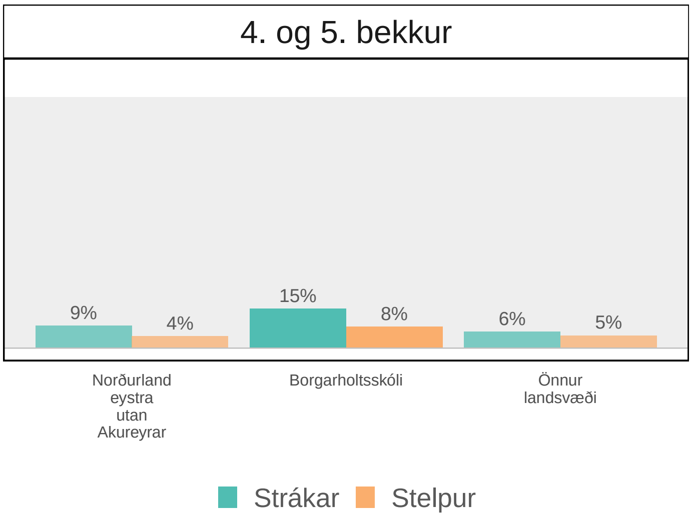

Spurning: „*Á síðastliðnum 6 mánuðum, hversu oft hefur þú fundið fyrir svima?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Hér um bil daglega*“,„*Oftar en einu sinni*“ eða „*Um það bil vikulega*“

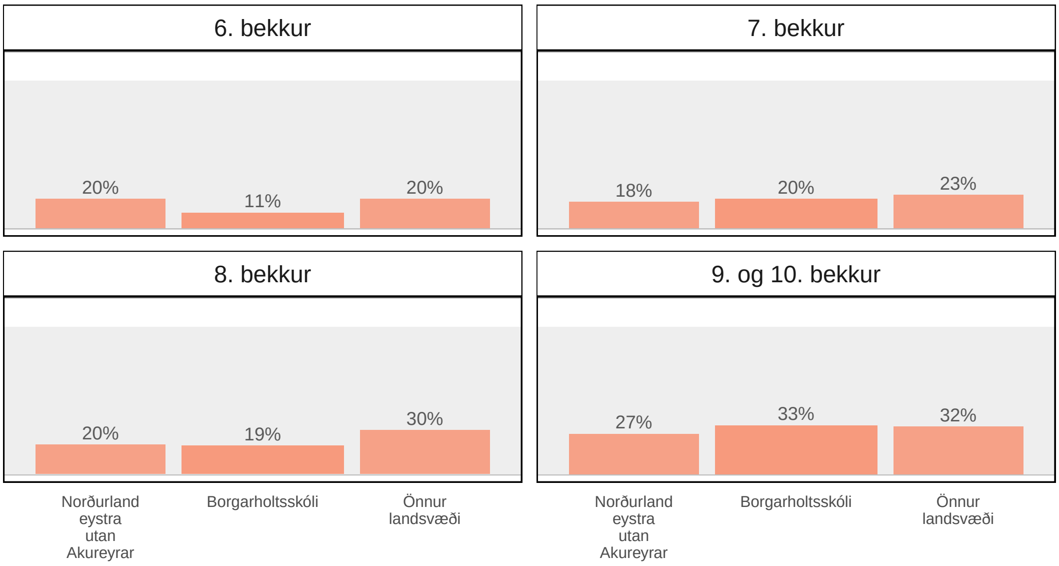

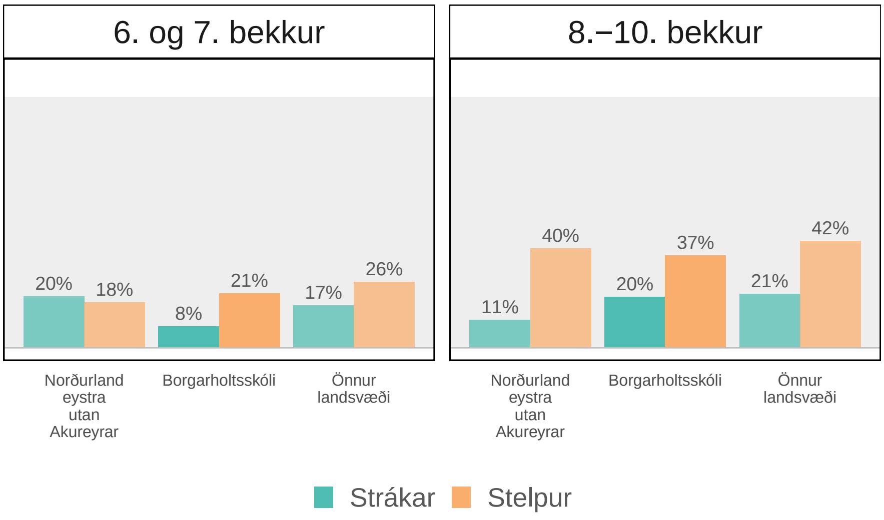

ÖRYGGI OG VERND

4. og 5. bekkur

Oft skilin útundan

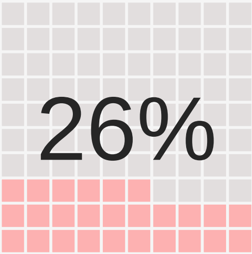

Orðið fyrir einelti

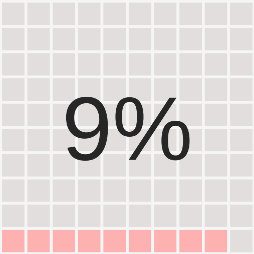

Orðið fyrir einelti á netinu

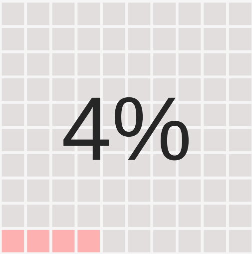

Oft einmana

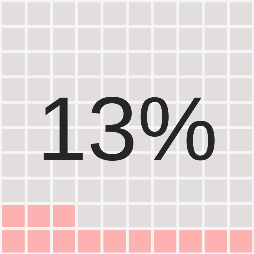

ÖRYGGI OG VERND

6.–10.bekkur

Oft eða alltaf einmana

10%

Útundan í skólanum

13%

Einmana í skólanum

10%

Orðið fyrir einelti

5%

Lagt annan í einelti

14%

Lent í slagsmálum

23%

Orðið fyrir árás

19%

Örugg í sínu hverfi

92%

Einmanaleiki

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Hversu oft hefur þú verið einmana í 4./5. bekk?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

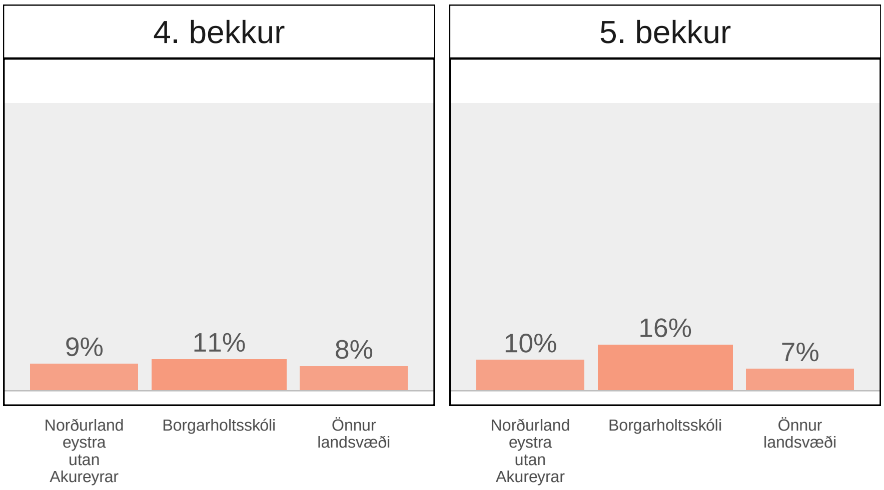

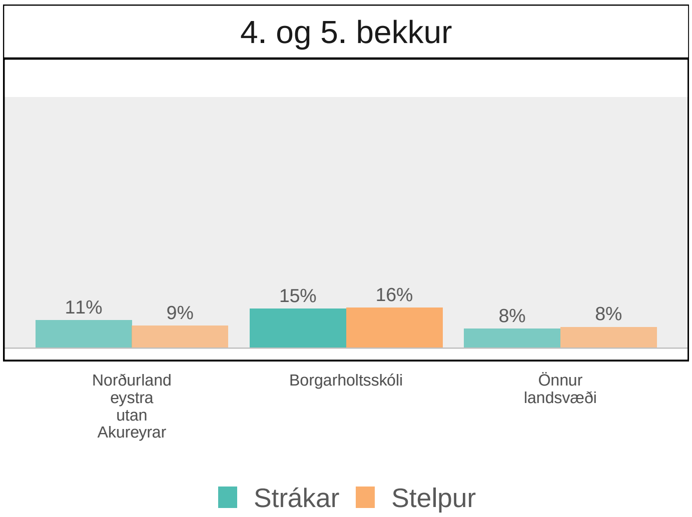

6.-10.bekkur

Spurning: „*Síðastliðna 12 mánuði, hversu oft hefur þér fundist þú einmana?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Alltaf*“ eða „*Oft*“

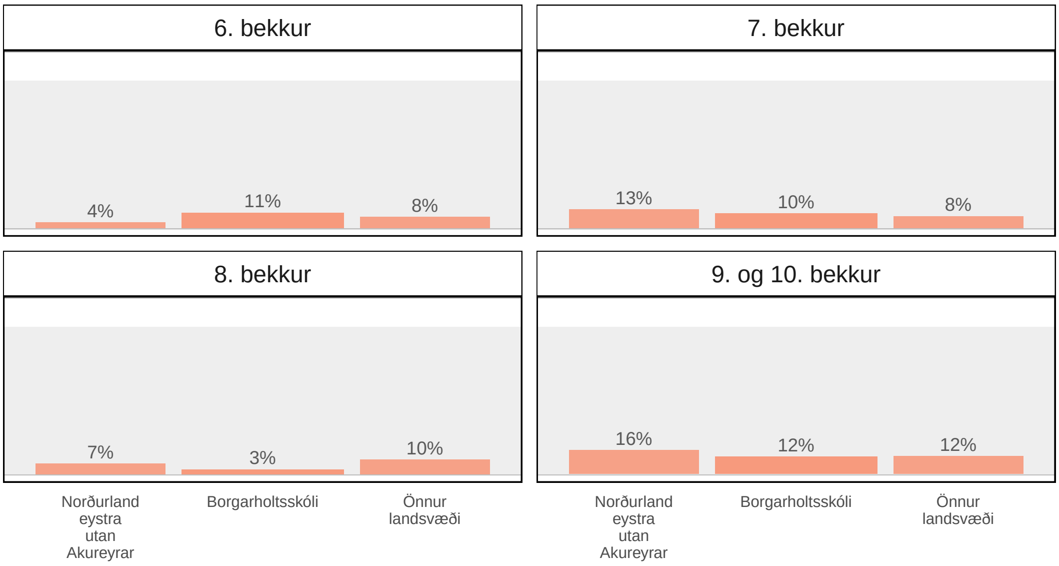

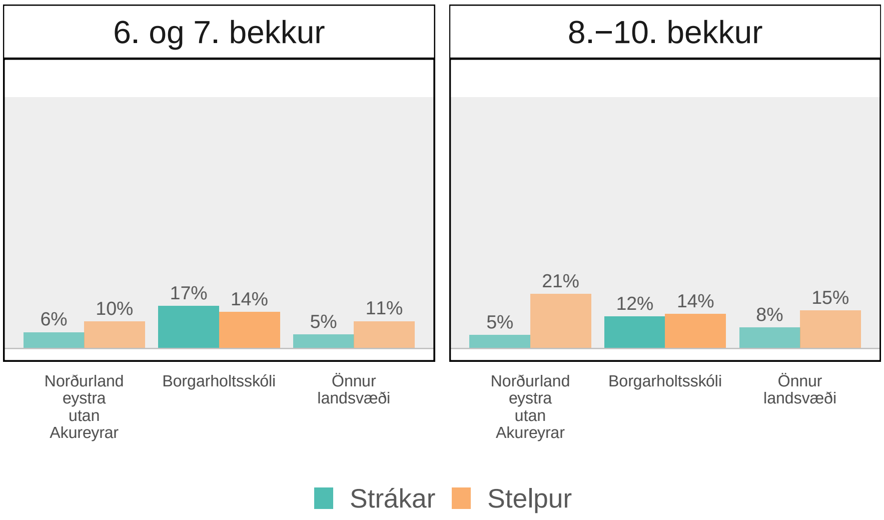

Slagsmál

6.-10.bekkur

Spurning: „*Síðastliðna 12 mánuði, hversu oft hefur þú lent í slagsmálum?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*1 sinni*“,„*2 sinnum*“,„*3 sinnum*“ eða „*4 sinnum eða oftar*“

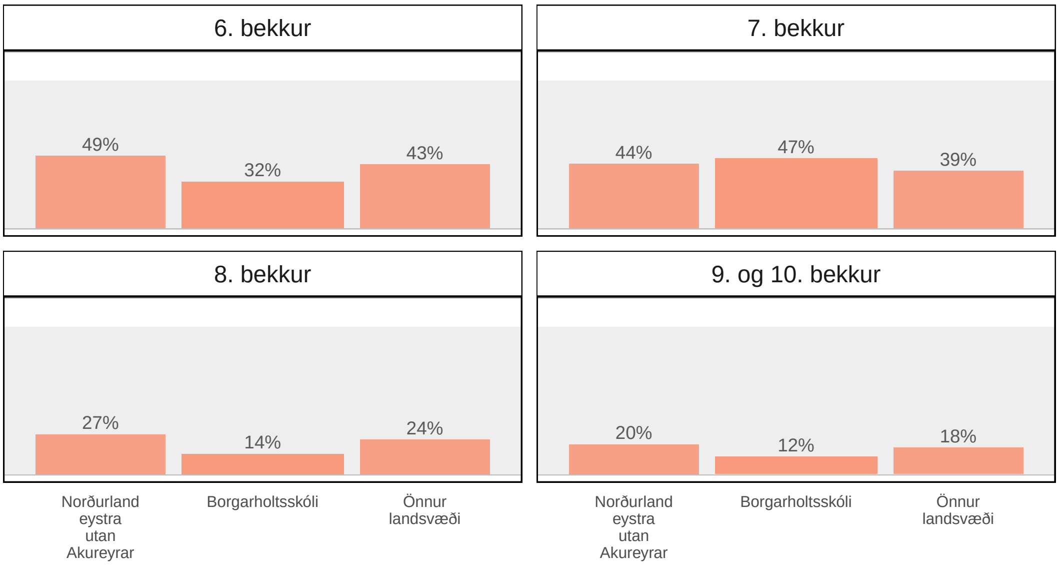

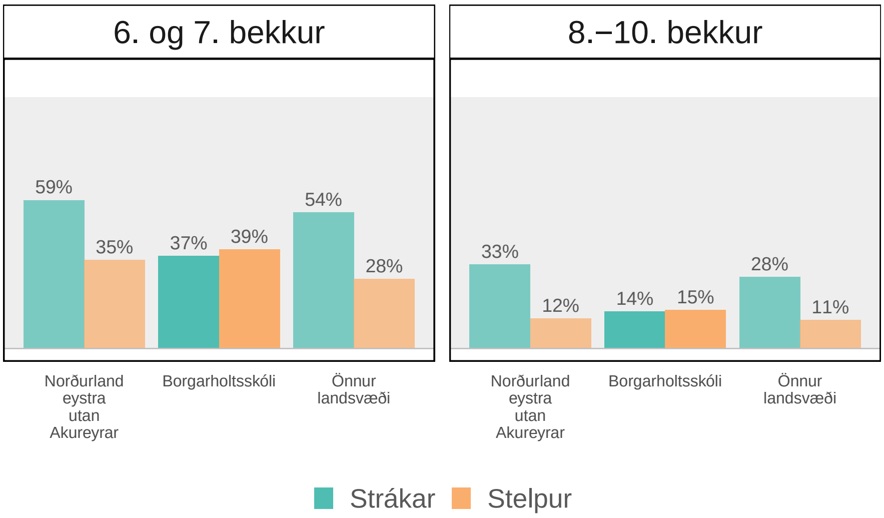

Einelti - þolandi

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um 4./5. bekk, hversu oft hefur þú verið lögð/lagður í einelti?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Oft*“

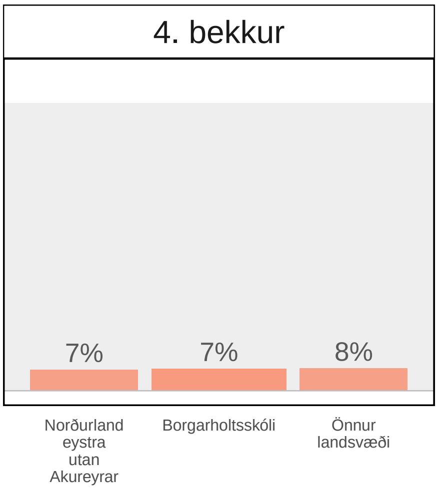

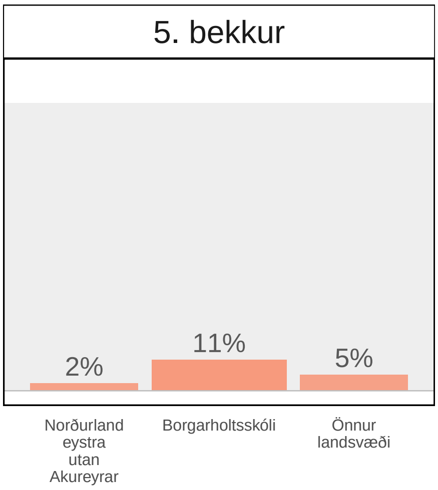

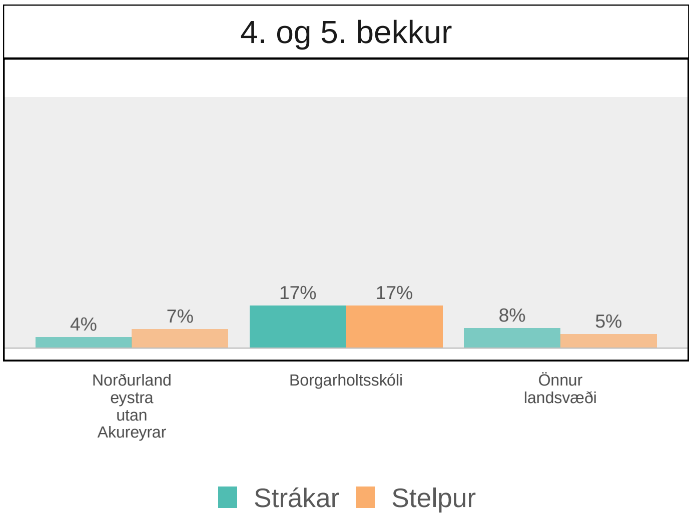

6.-10.bekkur

Formáli: *„Einstaklingur er sagður lagður í einelti þegar einn eða fleiri aðilar segja oft ótrúlega ljóta og óþægilega hluti við hann. Það er líka einelti þegar einstaklingi er strítt á særandi hátt eða hann skilinn viljandi útundan. Sá sem leggur annan í einelti hefur meira vald heldur en sá sem fyrir eineltinu verður. Það er ekki einelti þegar tveir svipað sterkir einstaklingar rífast eða slást.“*

Spurning: *„Hversu oft hefur þú verið lögð/lagður í einelti í skólanum undanfarna tvo mánuði?“*

Hlutfall sem velur svarmöguleikana *„2 eða 3 sinnum í mánuði“*, *„Um það bil einu sinni í viku“* eða *„Nokkrum sinnum í viku“*.

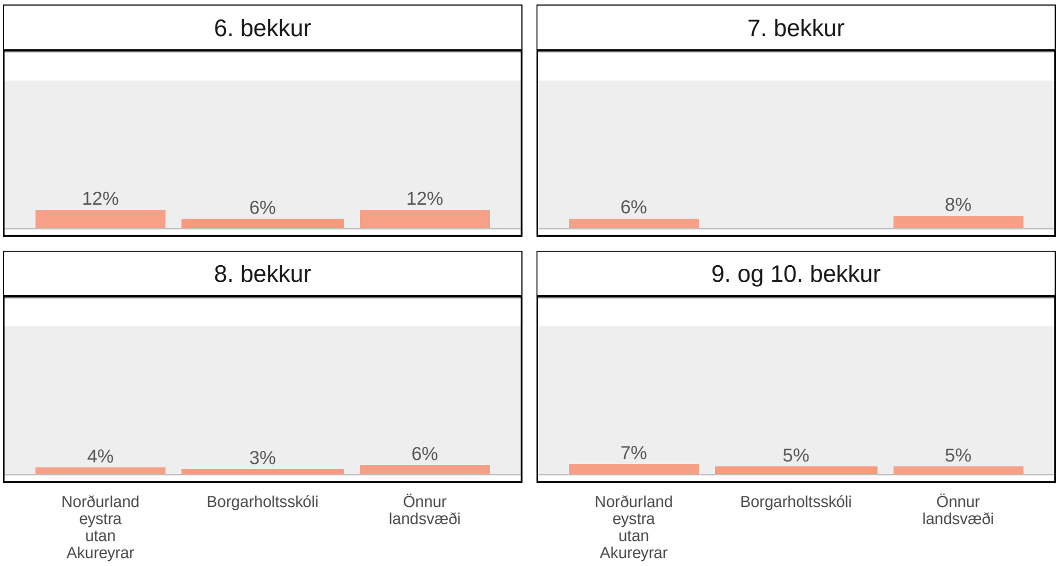

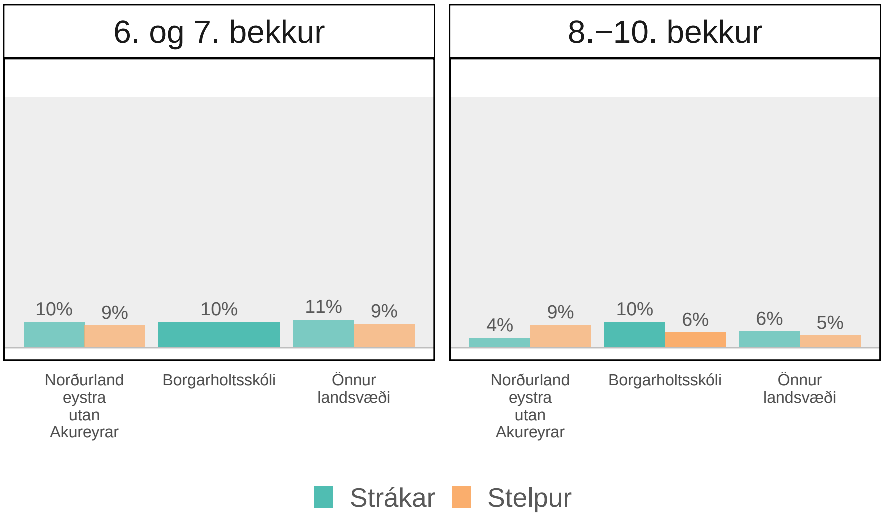

Einelti - gerandi

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu oft hefur þú tekið þátt í að leggja annan nemanda í einelti í skólanum undanfarna tvo mánuði?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Það hefur komið fyrir einu sinni eða tvisvar*“,„*2 eða 3 sinnum í mánuði*“,„*Um það bil einu sinni í viku*“ eða „*Nokkrum sinnum í viku*“

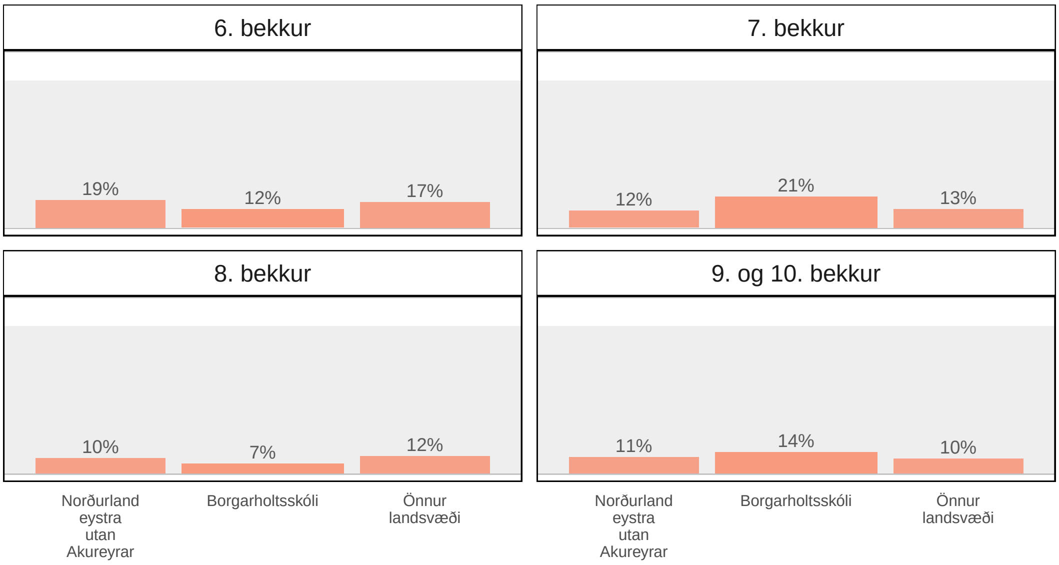

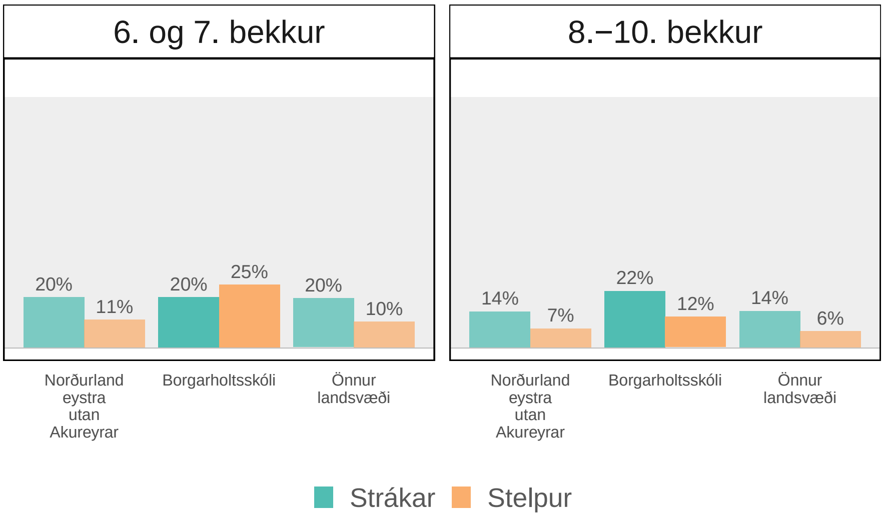

Baktal í skólanum

8.-10. bekkur

Spurning: „*Undanfarna tvo mánuði, hvað hefur það oft gerst í skólanum að. . . Þér fannst eins og einhver væri að baktala þig?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Einu sinni eða tvisvar*“,„*2 eða 3 sinnum í mánuði*“,„*Um það bil einu sinni í viku*“ eða „*Nokkrum sinnum í viku*“

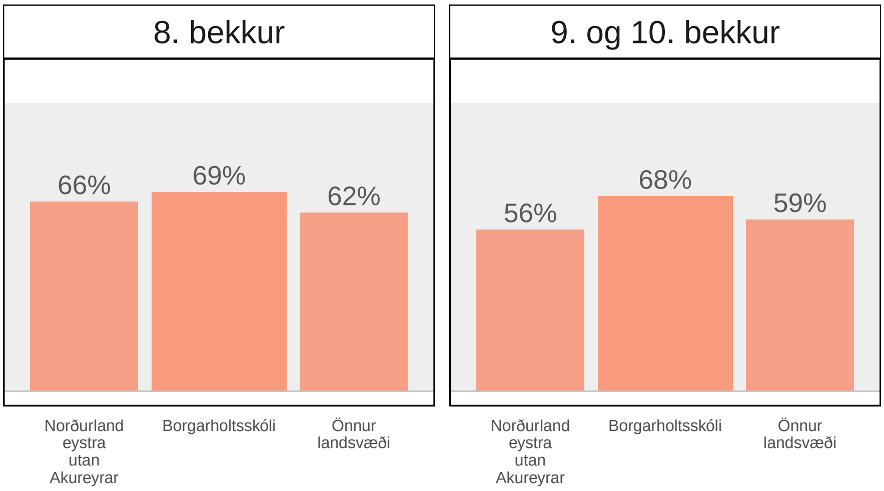

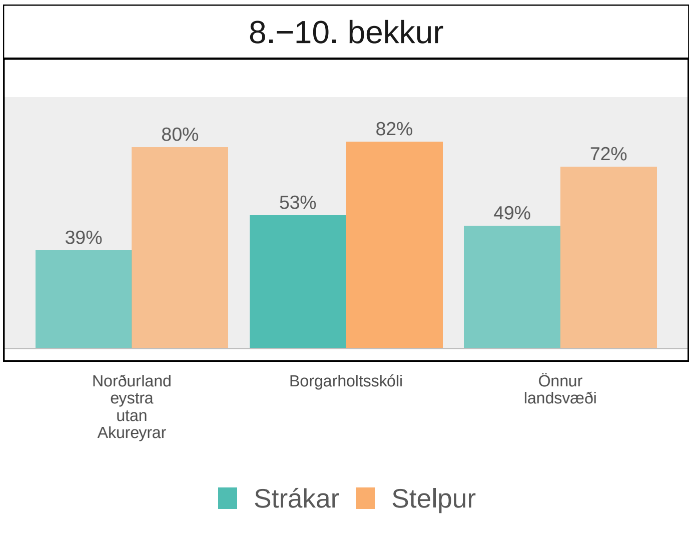

Ofbeldi í skólanum

8.-10. bekkur

Spurning: „*Undanfarna tvo mánuði, hvað hefur það oft gerst í skólanum að... Þú varst beitt(ur) ofbeldi?*"

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Einu sinni eða tvisvar*",„*2 eða 3 sinnum í mánuði*",„*Um það bil einu sinni í viku*" eða „*Nokkrum sinnum í viku*"

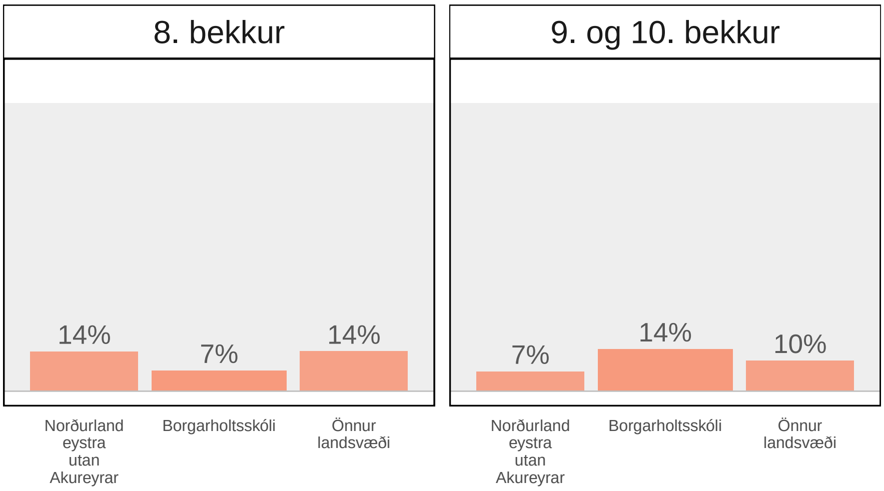

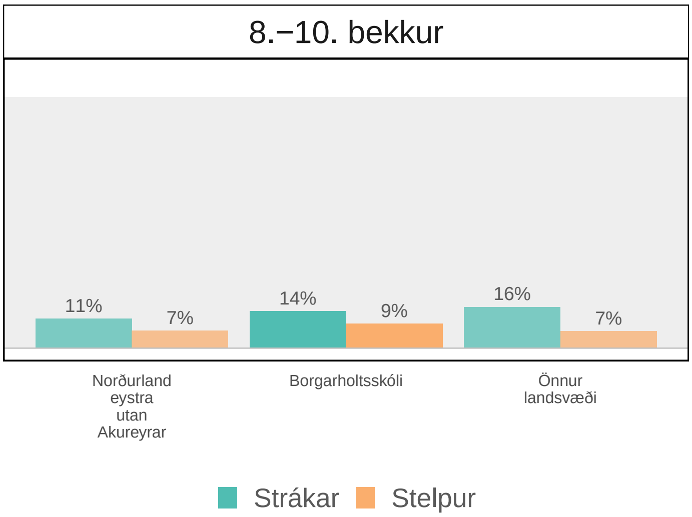

Skilin út undan í skólanum

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Ef þú hugsar um 4./5. bekk, hversu oft hefur þú verið skilin/skilinn útundan í skólanum?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Oft*“ eða „*Stundum*“

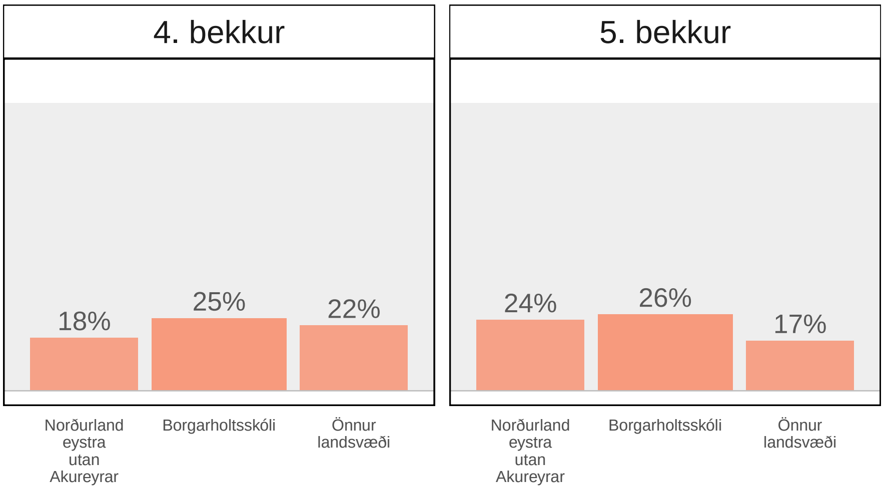

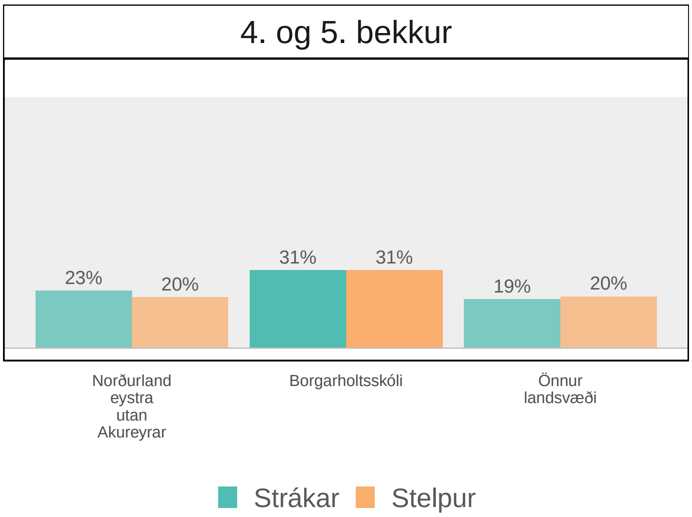

8.-10. bekkur

Spurning: „*Undanfarna tvo mánuði, hvað hefur það oft gerst í skólanum að... Þú varst skilin/n útundan?*"

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Einu sinni eða tvisvar*",„*2 eða 3 sinnum í mánuði*",„*Um það bil einu sinni í viku*" eða „*Nokkrum sinnum í viku*"

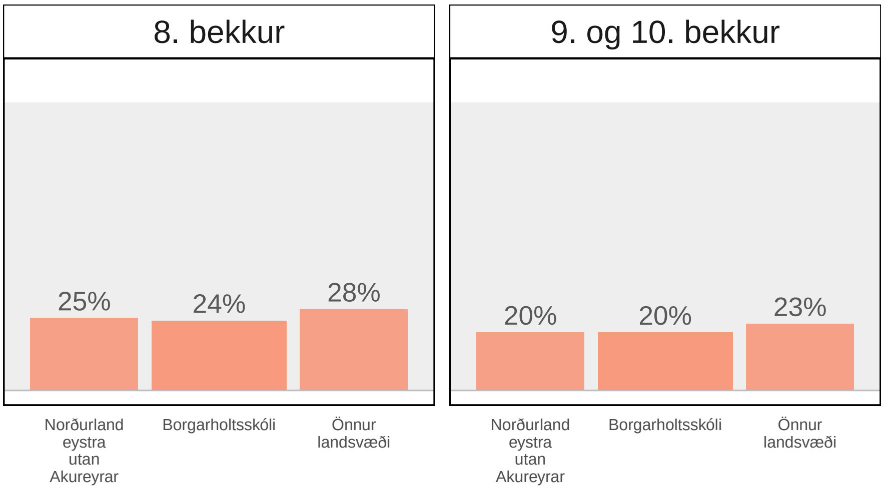

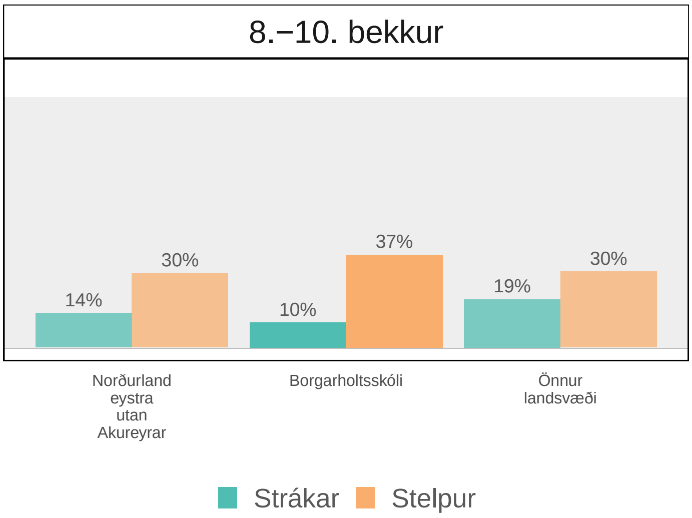

Særandi ummæli í skólanum

8.-10. bekkur

Spurning: „*Undanfarna tvo mánuði, hvað hefur það oft gerst í skólanum að... Einhver sagði eitthvað særandi við þig?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Einu sinni eða tvisvar*“,„*2 eða 3 sinnum í mánuði*“,„*Um það bil einu sinni í viku*“ eða „*Nokkrum sinnum í viku*“

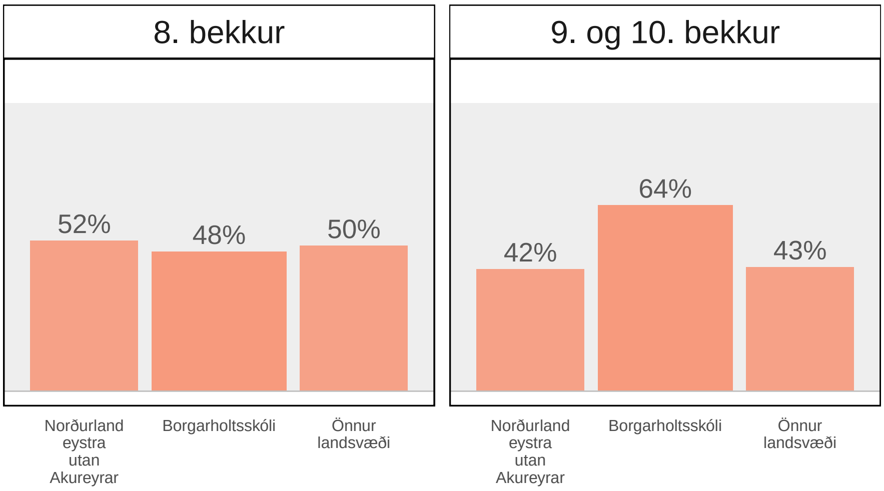

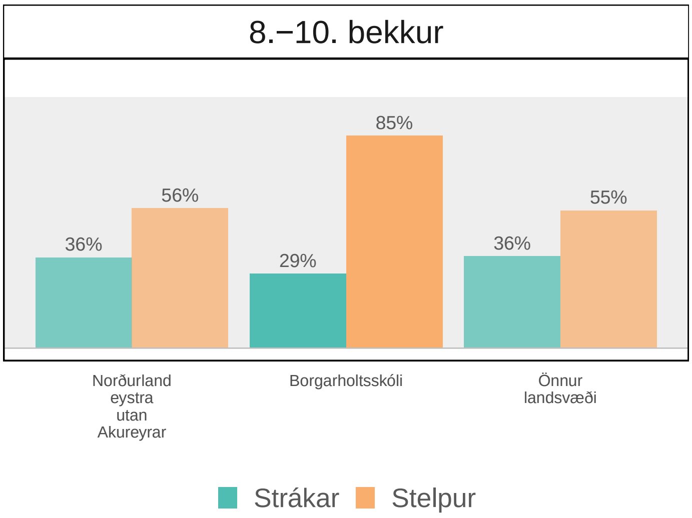

Ljót framkoma í skólanum

8.-10. bekkur

Spurning: „*Undanfarna tvo mánuði, hvað hefur það oft gerst í skólanum að... Þér leið mjög illa yfir því hvernig krakkarnir létu við þig?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Einu sinni eða tvisvar*“,„*2 eða 3 sinnum í mánuði*“,„*Um það bil einu sinni í viku*“ eða „*Nokkrum sinnum í viku*“

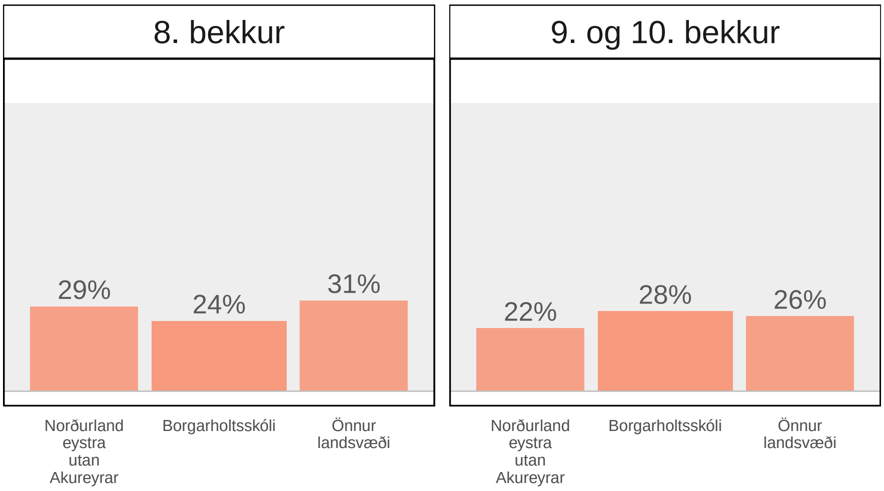

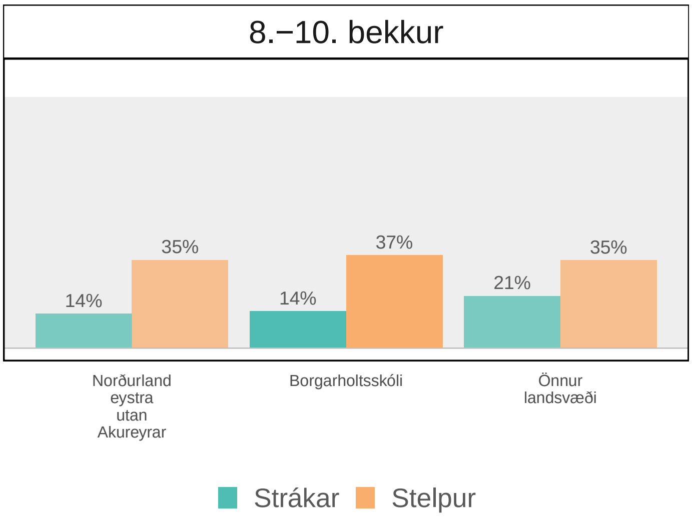

Neteinelti í skólanum

8.-10. bekkur

Spurning: „*Undanfarna tvo mánuði, hvað hefur það oft gerst í skólanum að... Þér leið mjög illa yfir því sem krakkarnir sögðu um þig eða við þig á netinu?*"

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Einu sinni eða tvisvar*",„*2 eða 3 sinnum í mánuði*",„*Um það bil einu sinni í viku*" eða „*Nokkrum sinnum í viku*"

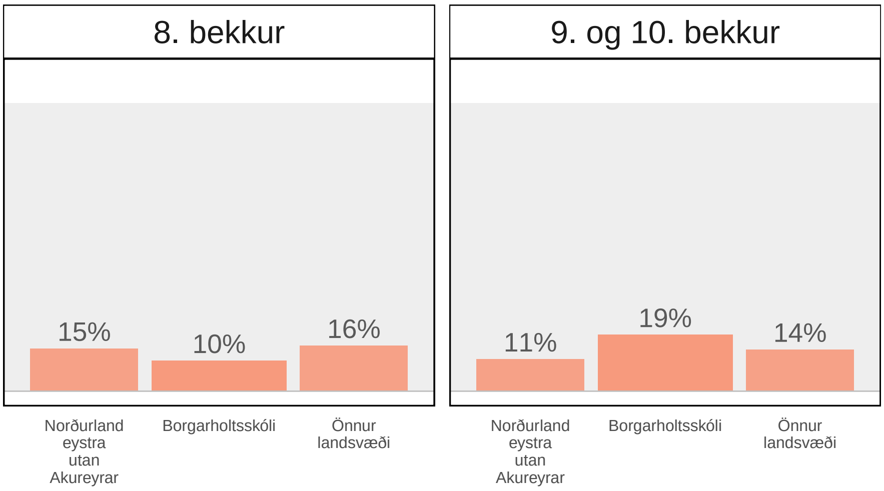

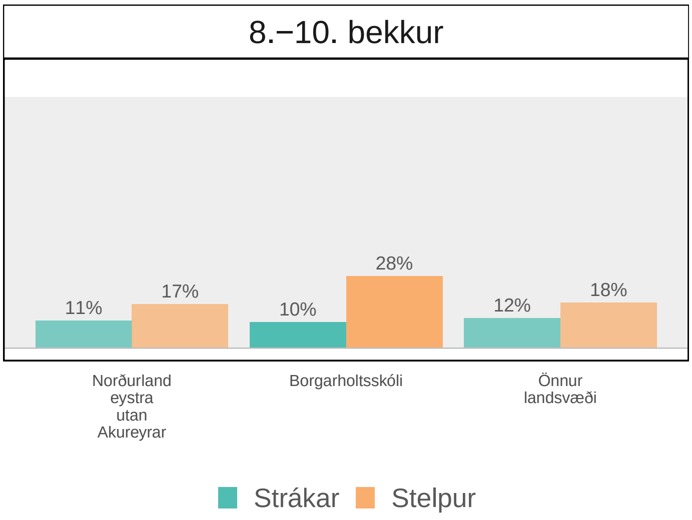

Sígarettureykingar

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu marga daga (ef nokkra) hefur þú reykt sígarettur síðustu 30 daga?*“ eða „*Hefur þú reykt sígarettur einhvern tímann síðustu 30 daga?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*1-2 daga*“, „*3-5 daga*“, „*6-9 daga*“, „*10-19 daga*“, „*20-29 daga*“ eða „*30 daga*“ við fyrri útgáfu eða svarmöguleikann „*Já*“ við seinni útgáfu.

Hver svarandi fékk bara aðra útgáfu spurningarinnar. Hvort formið birtist réðst af handahófi. Sjá skýringar í kaflanum „Framkvæmd og þátttakendur“

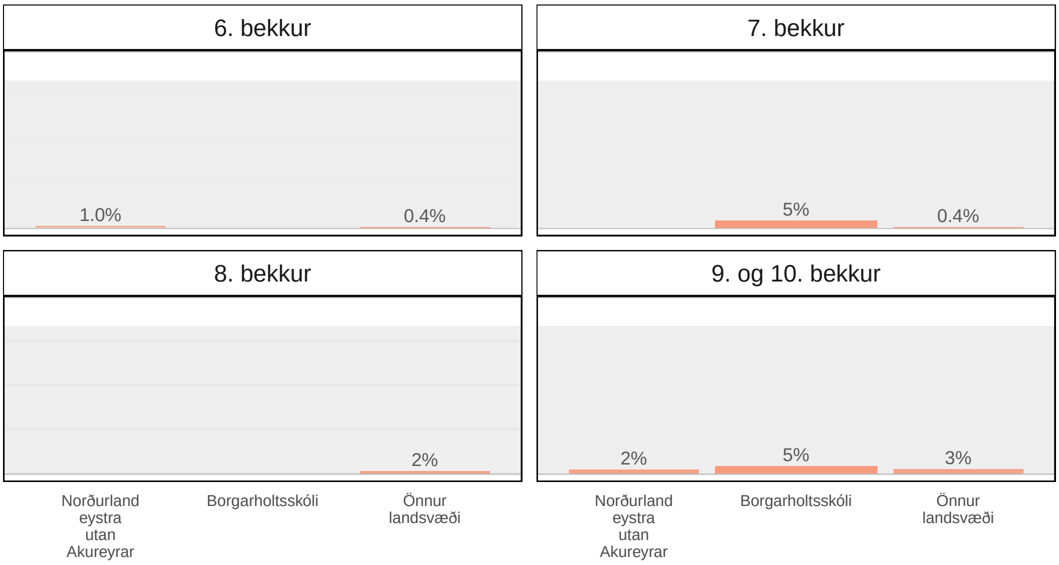

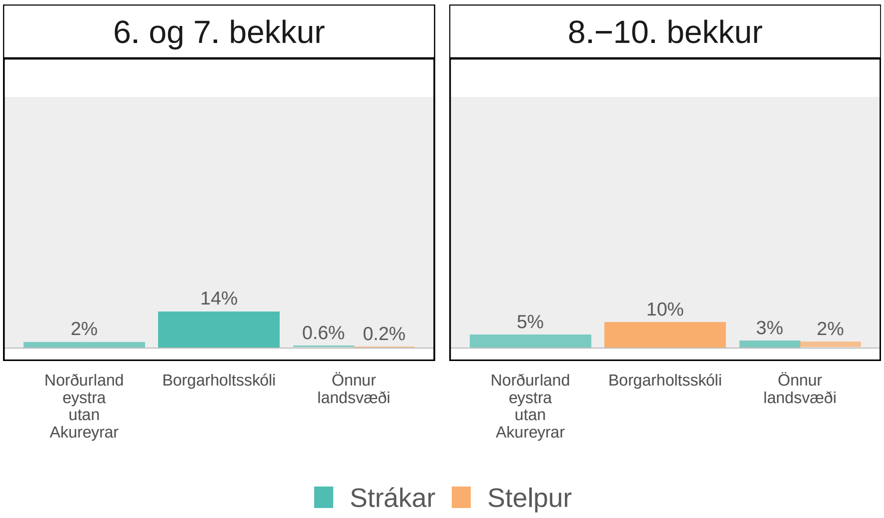

Áfengisnotkun

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu marga daga (ef nokkra) hefur þú drukkið áfengi síðustu 30 daga?*“ eða „*Hefur þú drukkið áfengi einhvern tímann síðustu 30 daga?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*1-2 daga*“, „*3-5 daga*“, „*6-9 daga*“, „*10-19 daga*“, „*20-29 daga*“ eða „*30 daga*“ við fyrri útgáfu eða svarmöguleikann „*Já*“ við seinni útgáfu.

Hver svarandi fékk bara aðra útgáfu spurningarinnar. Hvort formið birtist réðst af handahófi. Sjá skýringar í kaflanum „Framkvæmd og þátttakendur“

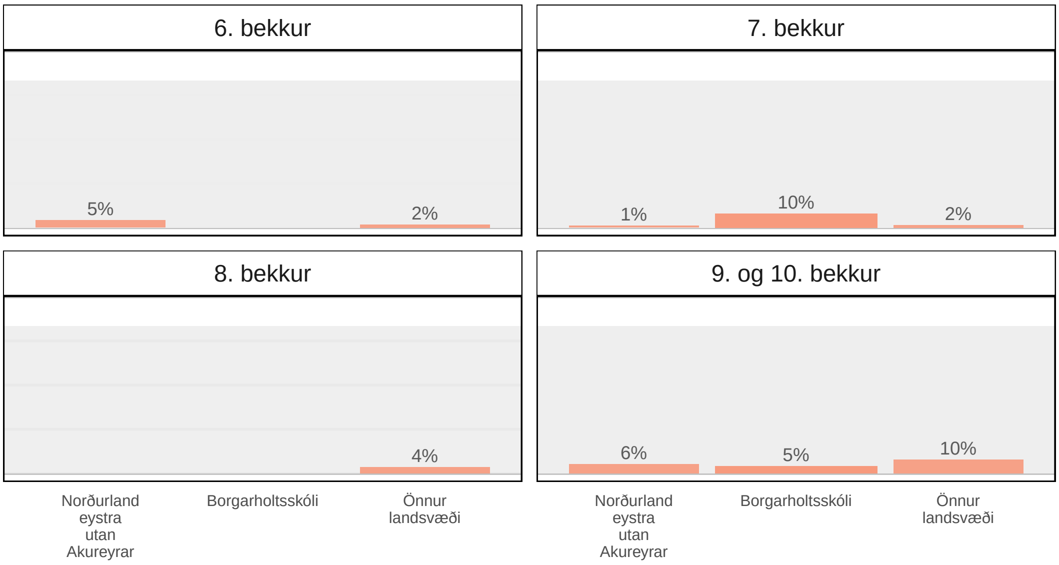

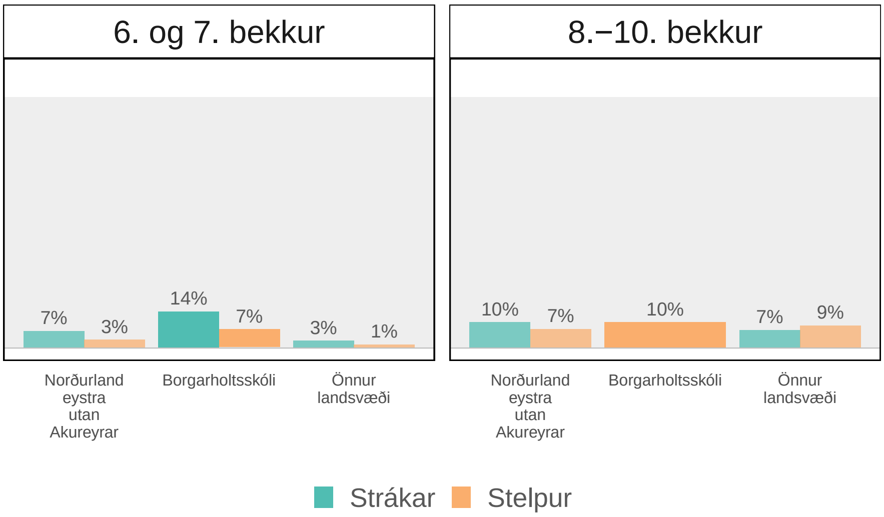

ÞÁTTTAKA OG FÉLAGSLEG TENGSL

4. og 5. bekkur

Eiga góða vin/i

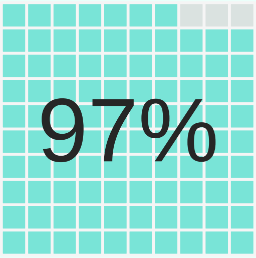

Finnst gaman að
fá vini heim

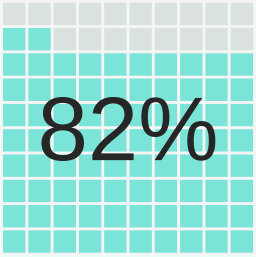

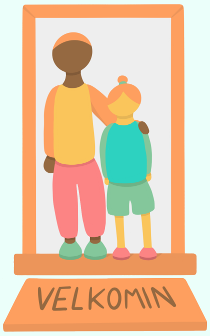

Stunda
hópíþróttir

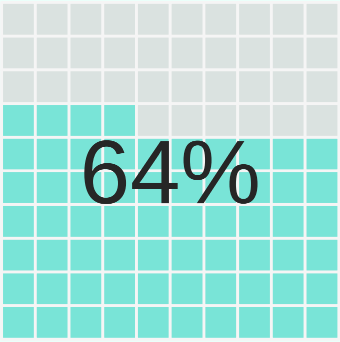

Stunda
einstaklingsíþróttir

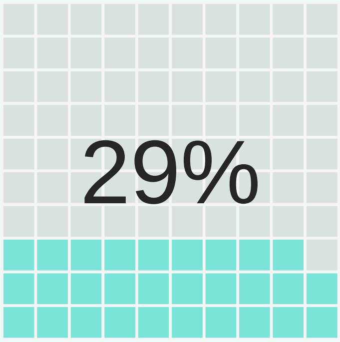

Stunda íþróttir

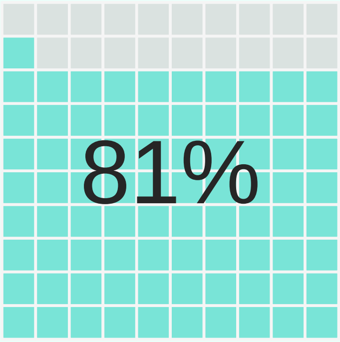

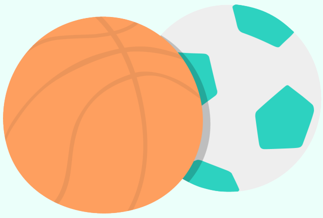

ÞÁTTTAKA OG FÉLAGSLEG TENGSL

6.–10.bekkur

Eiga auðvelt með að eignast nýja vini

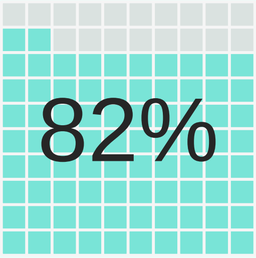

Eiga einn eða fleiri góðan vin

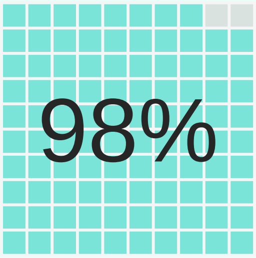

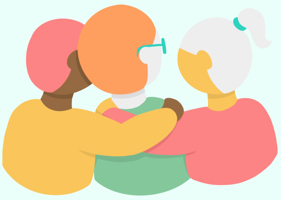

Stunda hópíþróttir

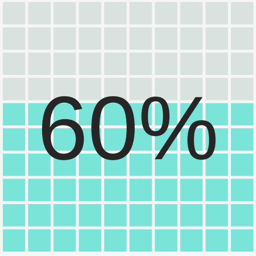

Stunda einstaklingsíþróttir

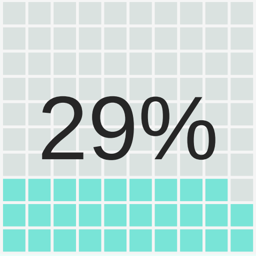

Stunda íþróttir

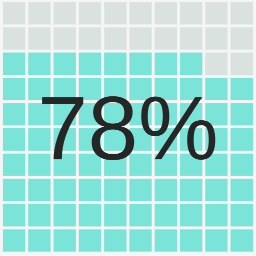

Stunda listnám

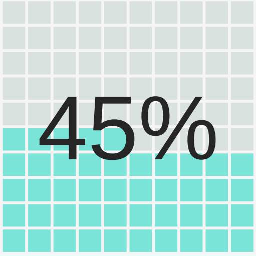

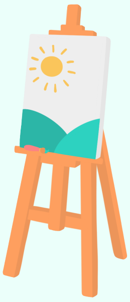

Vinátta

Auðvelt að eignast nýja vini

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu auðvelt eða erfitt átt þú með að eignast nýja vini?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög auðvelt*“ eða „*Frekar auðvelt*“

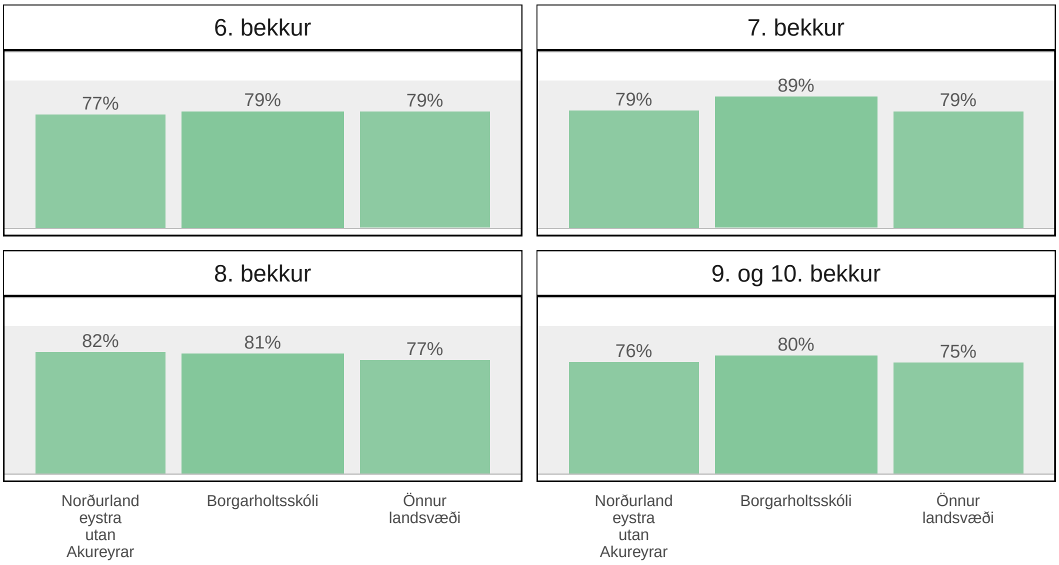

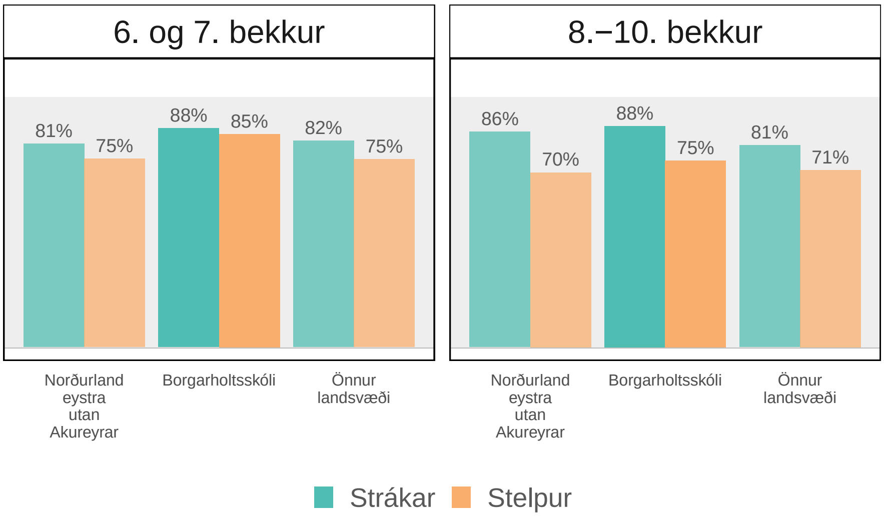

Eiga góða vini eða góðar vinkonur

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Átt þú góða vini?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Já, ég á einn góðan vin*“ eða „*Já, ég á fleiri en einn góðan vin*“

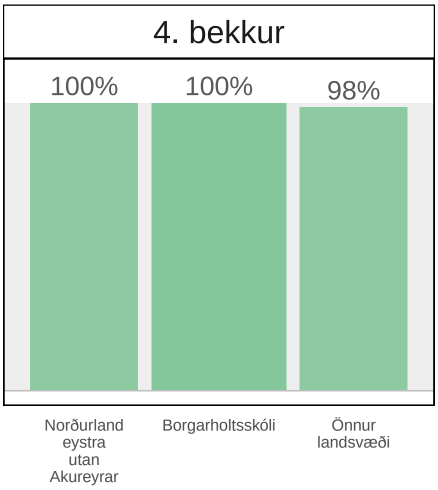

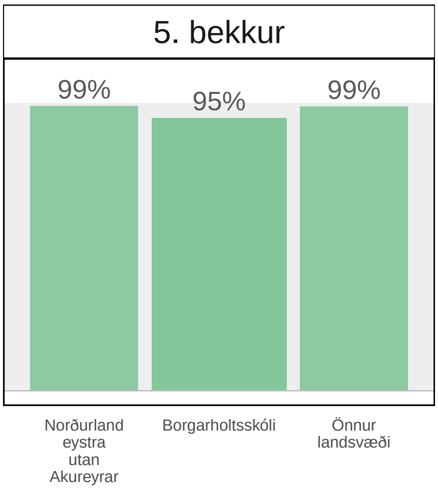

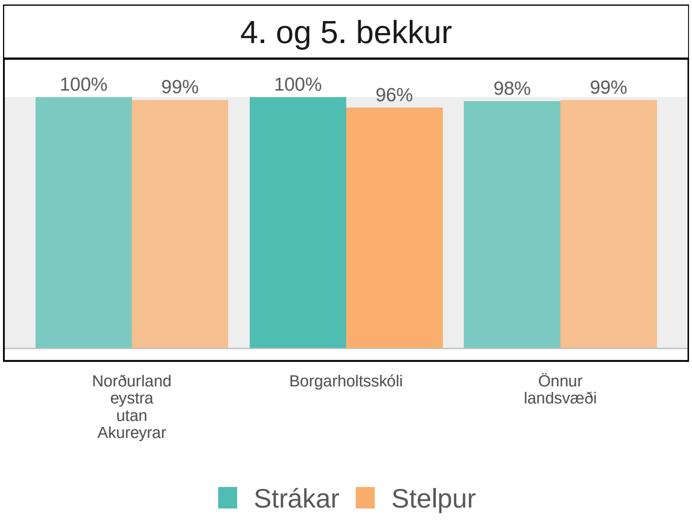

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu marga góða vini eða góðar vinkonur átt þú?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*1*“,„*2*“,„*3*“,„*4*“ eða „*Fleiri en fjóra/fjórar*“

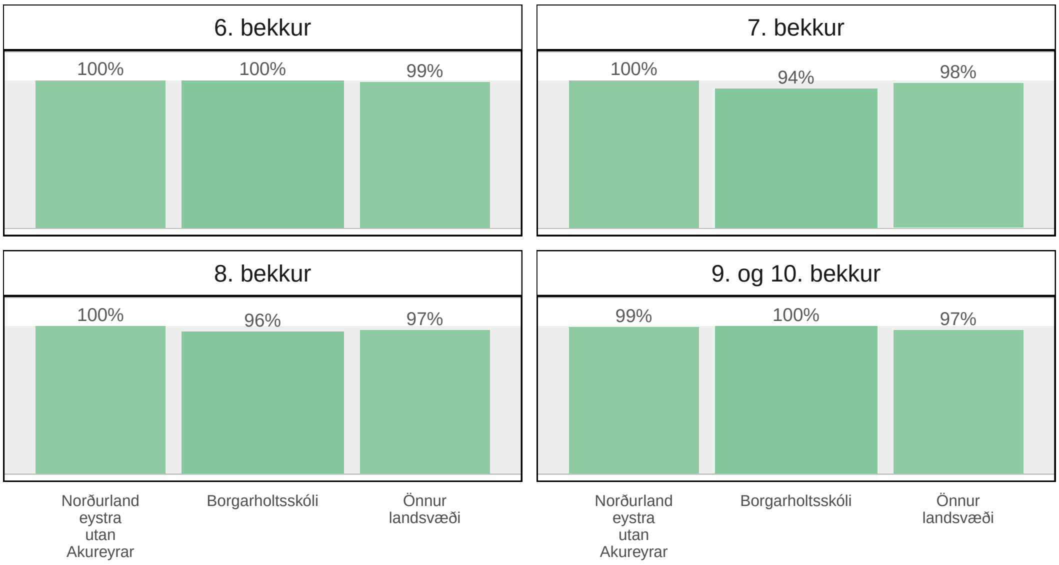

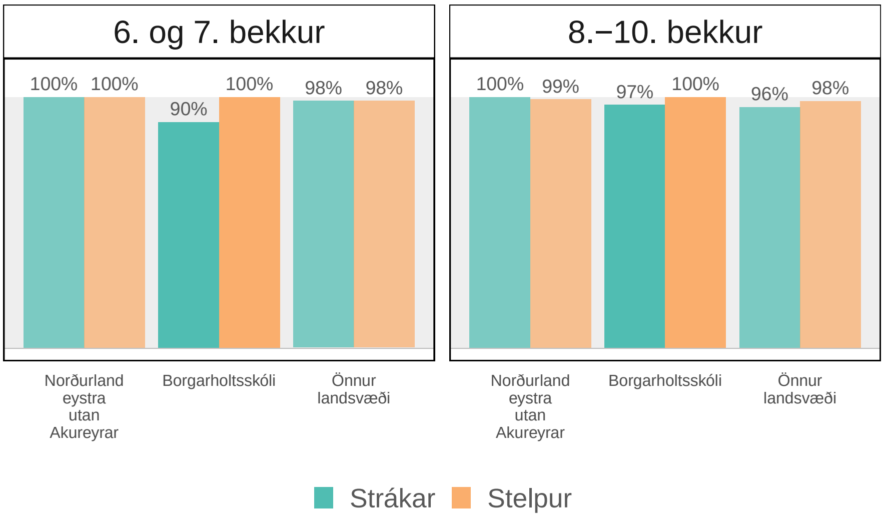

Íþróttir og tómstundir

Hópíþróttir

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Æfir þú íþróttir? - Merktu við allt sem að þú æfir*“

Hlutfall sem hakar við „*Já, hópíþróttir (t.d. fótbolta, handbolta, körfubolta)*“ eða skrifar nafn á hópíþrótt í opinn textareit

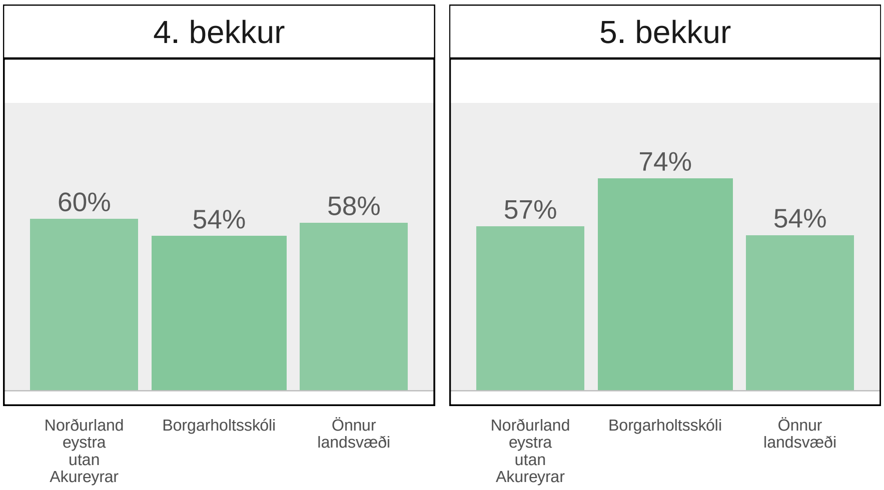

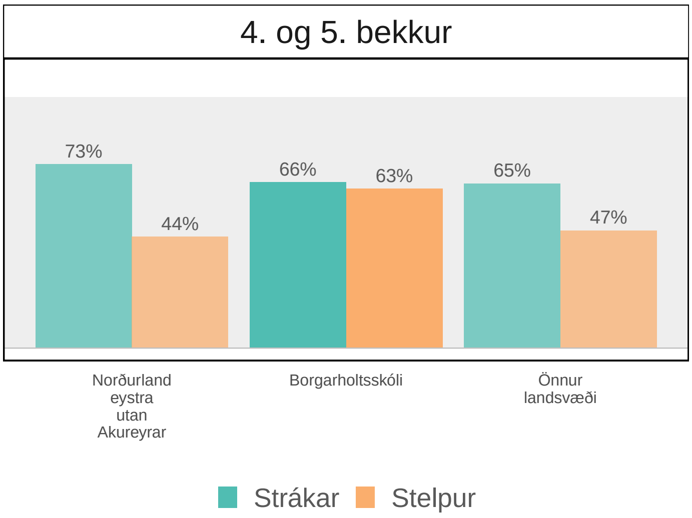

6.-10.bekkur

Spurning: „*Æfir þú íþróttir? - Merktu við allt sem að þú æfir*“

Hlutfall sem hakar við „*Já, hópíþróttir (t.d. fótbolta, handbolta, körfubolta)*“ eða skrifar nafn á hópíþrótt í opinn textareit

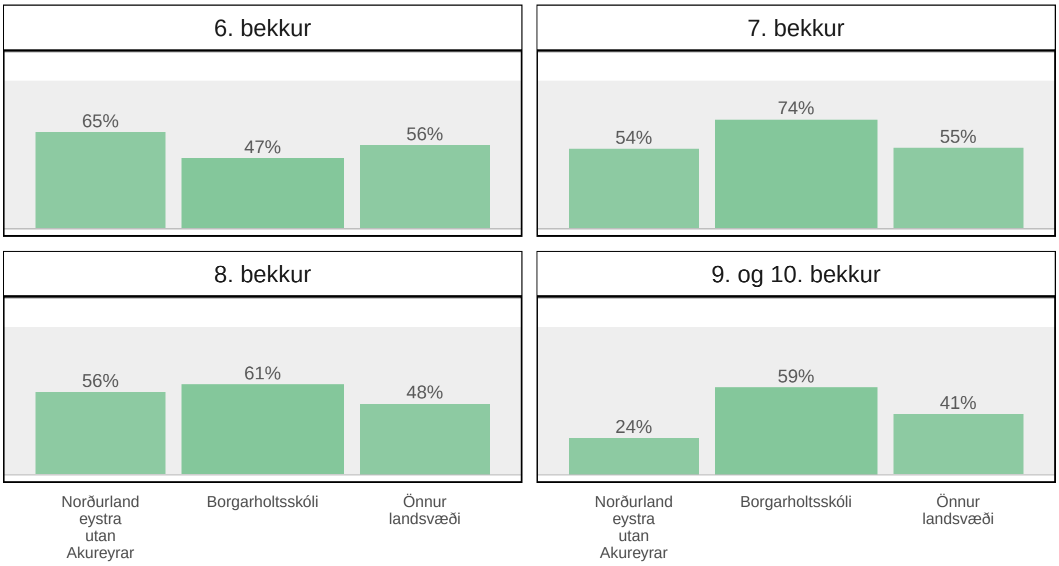

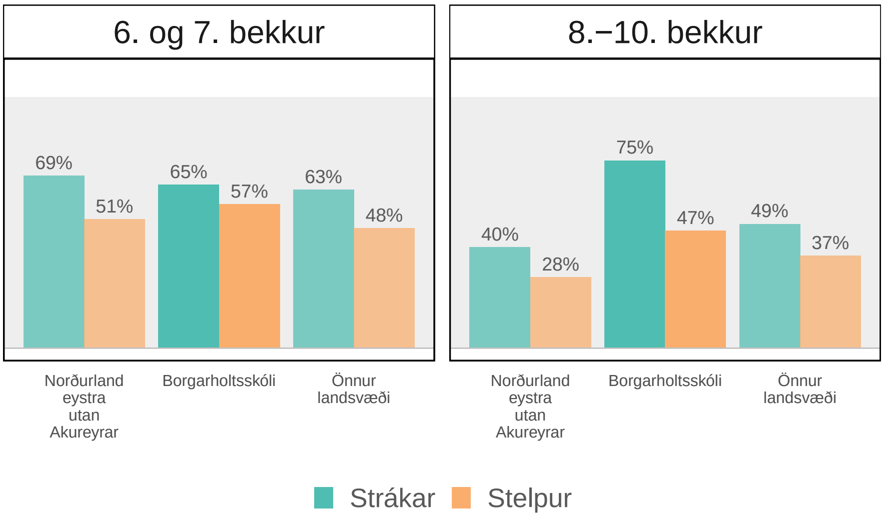

Einstaklingsíþróttir

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Æfir þú íþróttir? - Merktu við allt sem að þú æfir*“

Hlutfall sem hakar við „*Já, einstaklingsíþróttir (t.d. skíði, sund, badminton, fimleika, golf, hestamennsku, bardagaíþróttir, dans)*“ eða skrifar nafn á einstaklingsíþrótt í opinn textareit

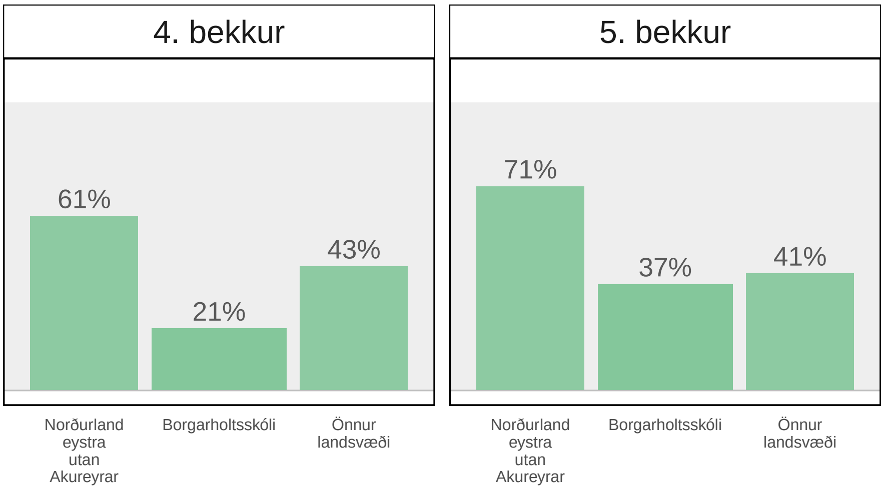

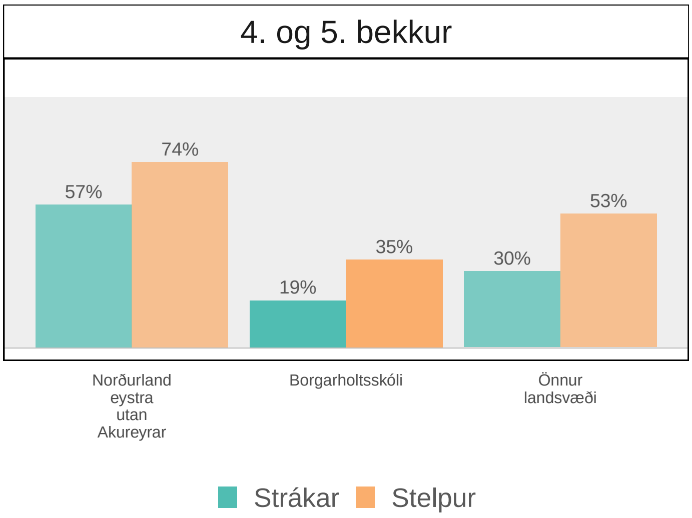

6.-10.bekkur

Spurning: „*Æfir þú íþróttir? - Merktu við allt sem að þú æfir*“

Hlutfall sem hakar við „*Já, einstaklingsíþróttir (t.d. skíði, sund, badminton, fimleika, golf, hestamennsku, bardagaíþróttir, dans)*“ eða skrifar nafn á einstaklingsíþrótt í opinn textareit

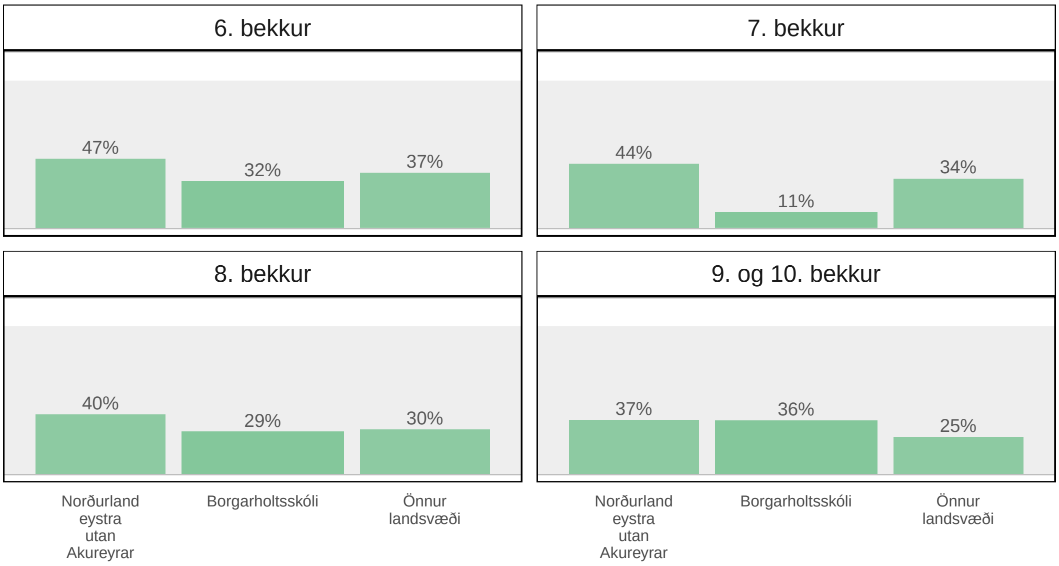

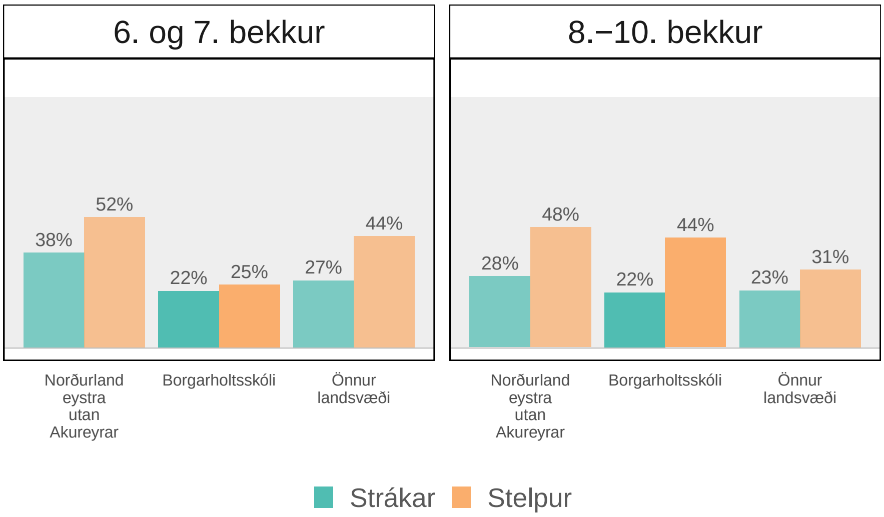

Allar íþróttir

4. og 5. bekkur

Hlutfall sem segist taka þátt í einhverju skipulögðu íþróttastarfi.

Hér eru teknir með allir sem segjast taka þátt í einstaklingsíþróttum og/eða hópíþróttum eða gefa opin svör sem gefa skýrt til kynna þátttöku í skipulögðu íþróttastarfi án þess að hægt sé að flokka íþróttina, svo sem að segjast sækja æfingar með tilteknu íþróttafélagi án þess að nefna íþróttina sem þau æfa

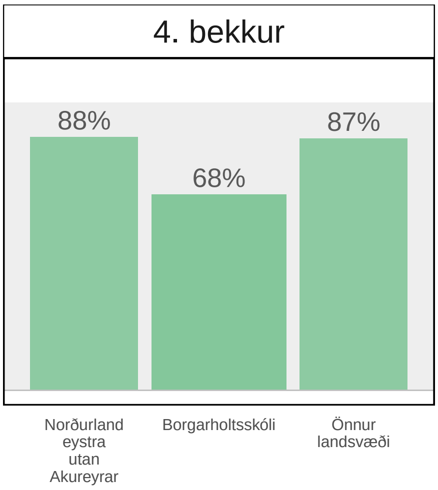

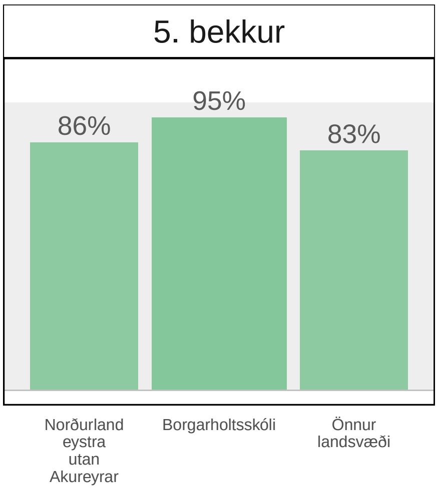

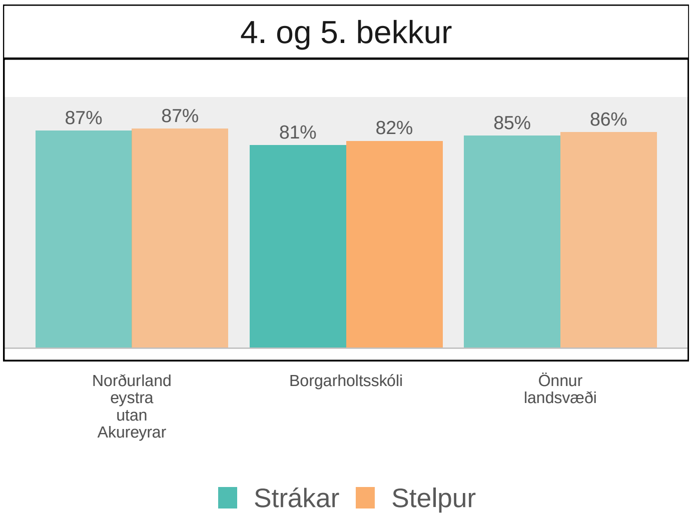

6.-10.bekkur

Hlutfall sem segist taka þátt í einhverju skipulögðu íþróttastarfi.

Hér eru teknir með allir sem segjast taka þátt í einstaklingsíþróttum og/eða hópíþróttum eða gefa opin svör sem gefa skýrt til kynna þátttöku í skipulögðu íþróttastarfi án þess að hægt sé að flokka íþróttina, svo sem að segjast sækja æfingar með tilteknu íþróttafélagi án þess að nefna íþróttina sem þau æfa

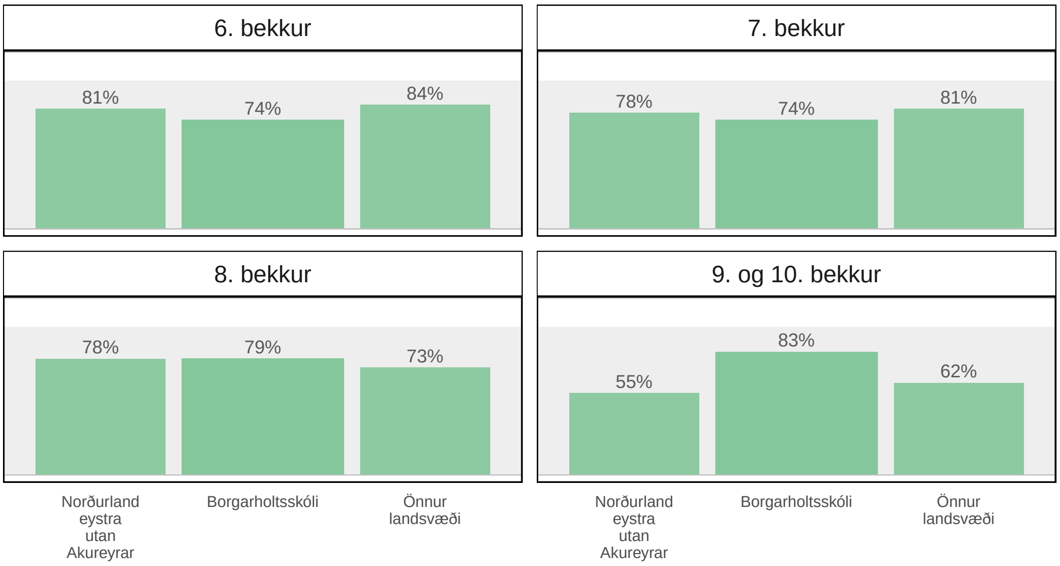

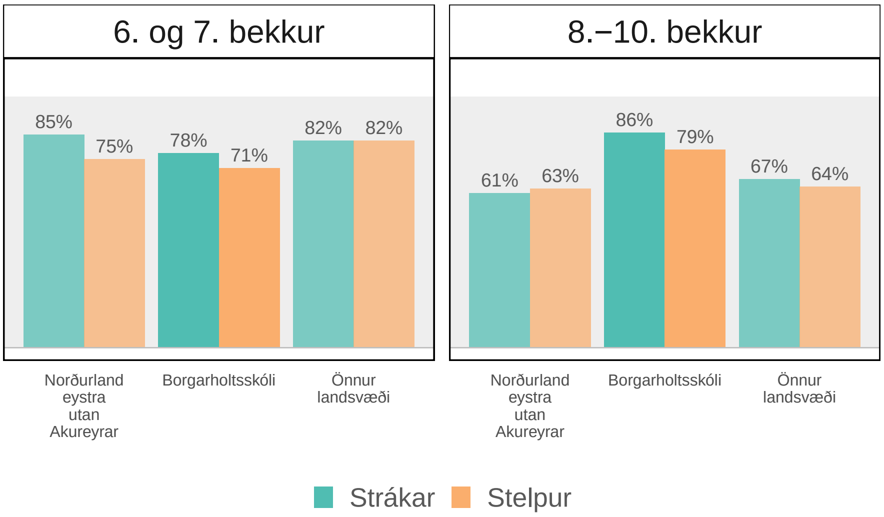

Líkamsrækt

6.-10.bekkur

Spurning: „*Æfir þú íþróttir? - Merktu við allt sem að þú æfir*“

Hlutfall sem hakar við „*Já, fer í ræktina)*“ eða nefnir líkamsrækt svari í opnum textareit

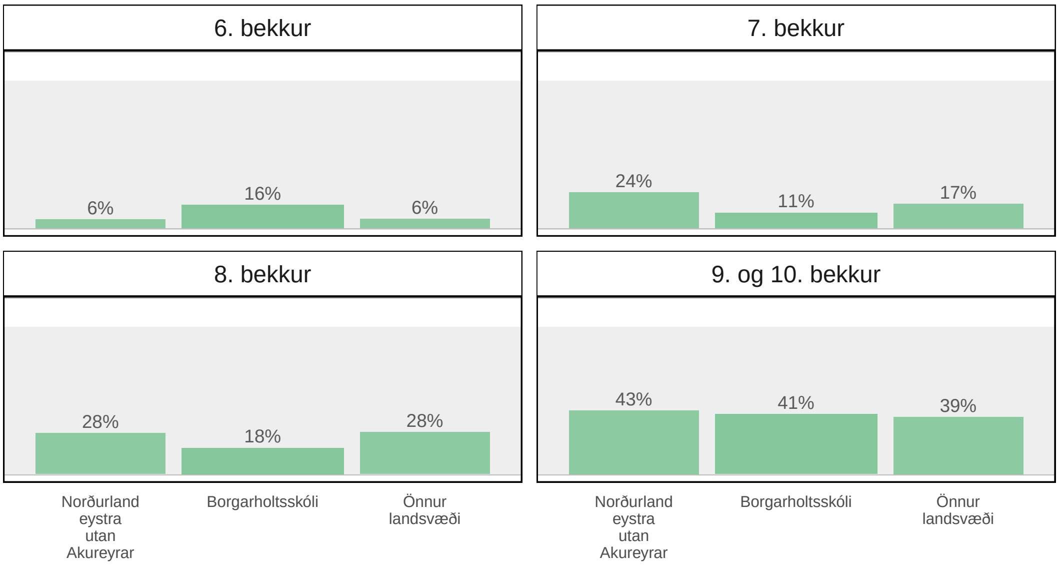

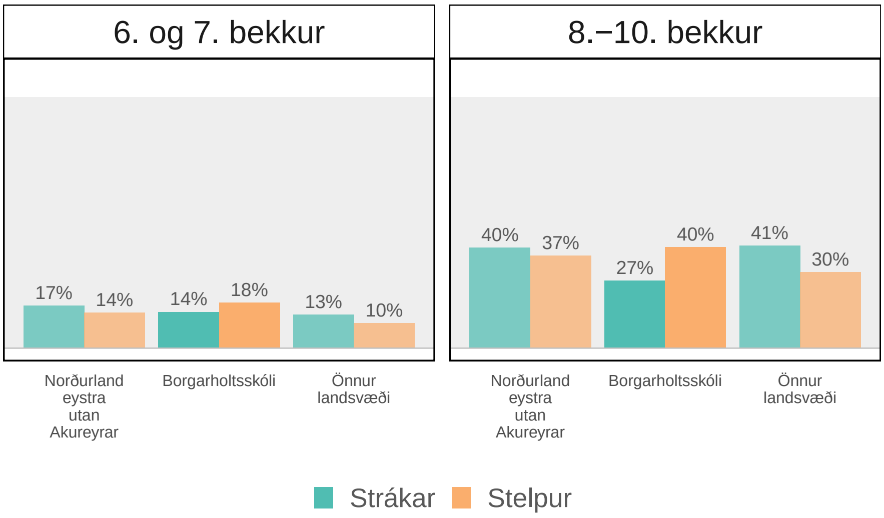

Listnám

6.-10.bekkur

Spurning: „*Gerir þú eitthvað af því sem hérna er talið upp? Merktu við allt sem þú tekur þátt í*“

Hlutfall sem hakar við: „*Stundar listnám (t.d. tónlistarnám, myndlistarnám, leiklistarnám, listdansnám, söngnám)*“

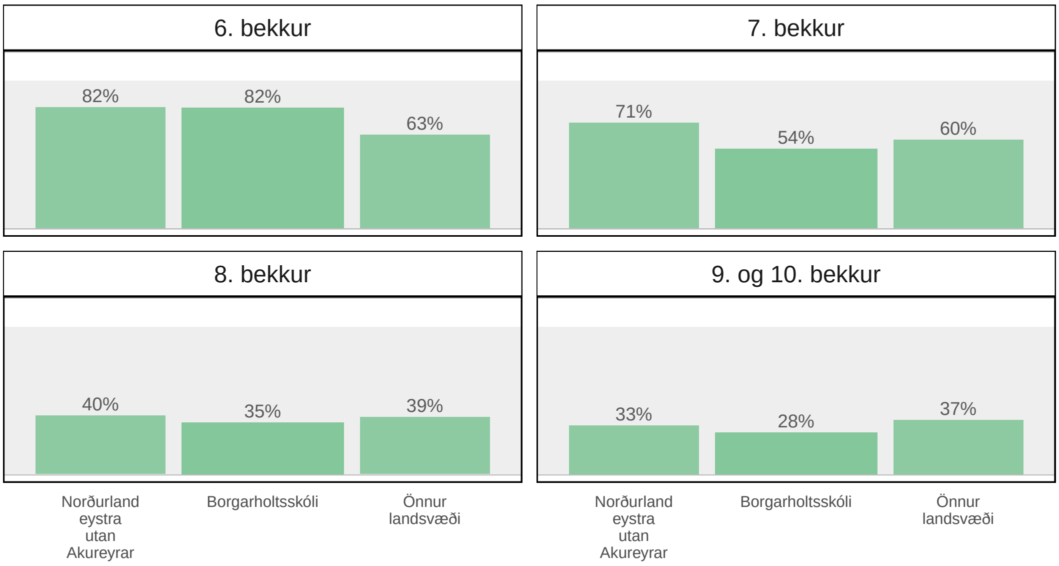

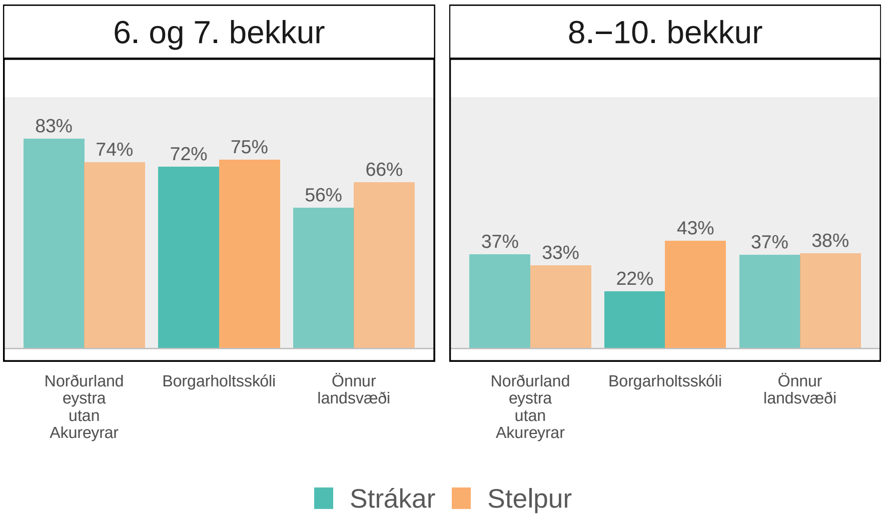

Æskulýðsfélög

6.-10.bekkur

Spurning: „*Gerir þú eitthvað af því sem hérna er talið upp? Merktu við allt sem þú tekur þátt í*“

Hlutfall sem hakar við: „*Félagsstarf eins og Skátarnir eða KFUM&K*“

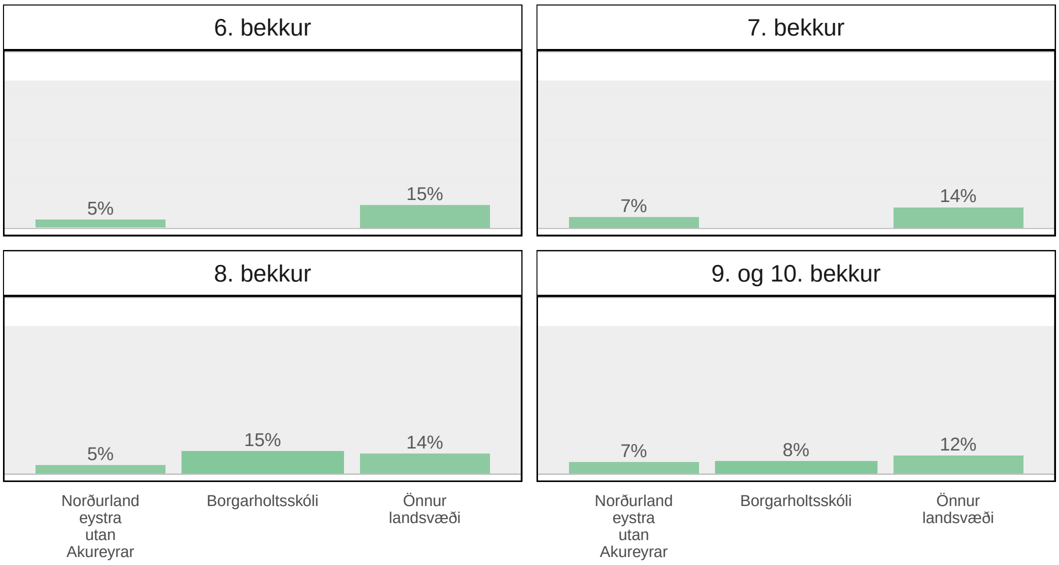

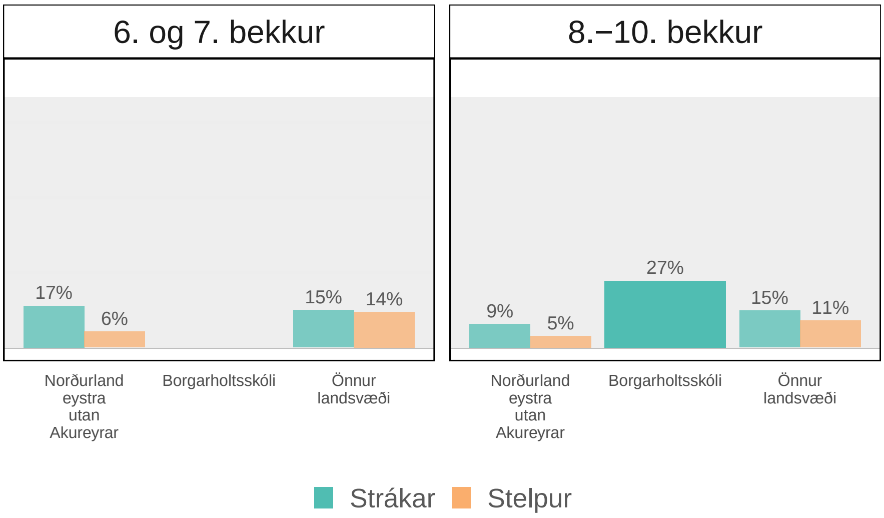

Sjálfboðastarf

6.-10.bekkur

Spurning: „*Gerir þú eitthvað af því sem hérna er talið upp? Merktu við allt sem þú tekur þátt í*"

Hlutfall sem hakar við: „*Ert í sjálfboðaliðastarfi (t.d. Rauði krossinn, Björgunarsveitirnar*"

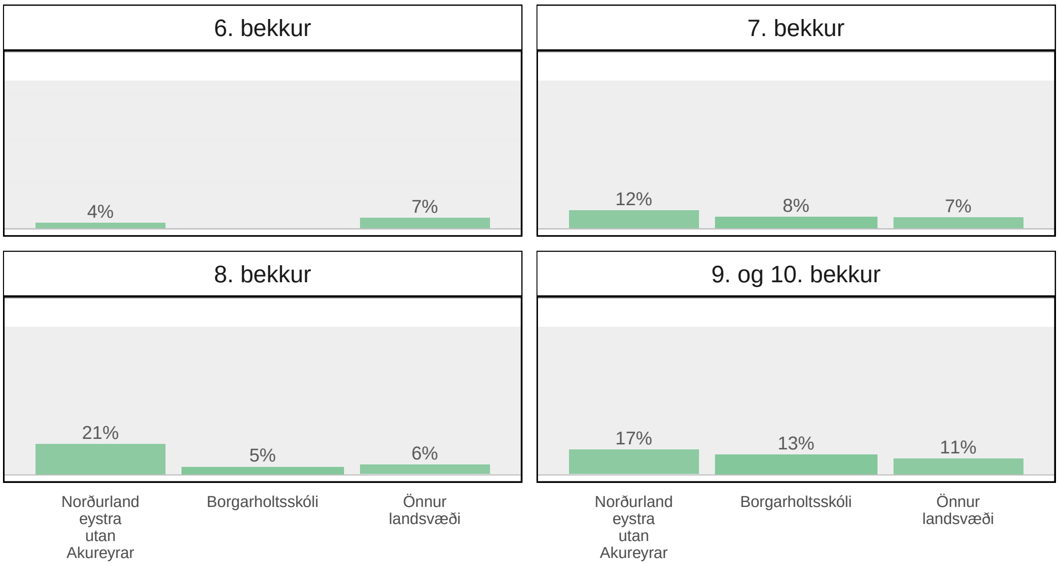

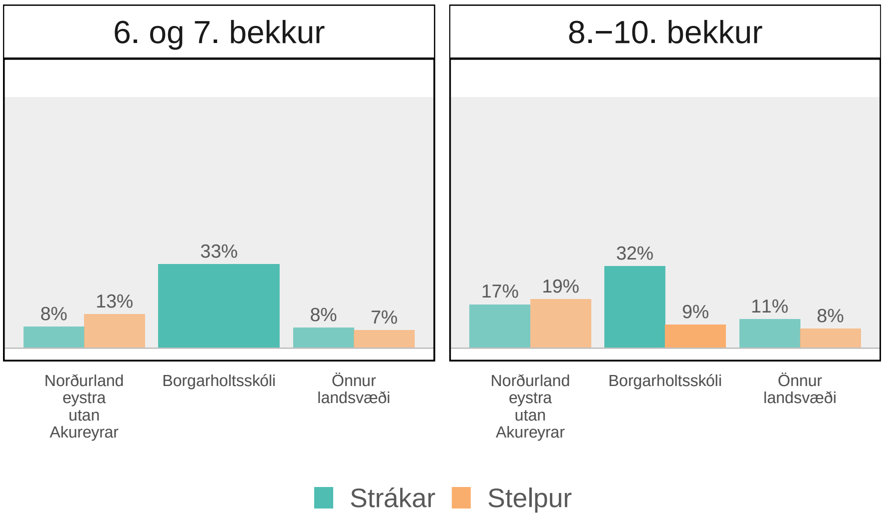

Félagsmiðstöðvar

6.-10.bekkur

Spurning: „*Gerir þú eitthvað af því sem hérna er talið upp? Merktu við allt sem þú tekur þátt í*“

Hlutfall sem hakar við: „*Félagsmiðstöðin mín (fer t.d. á opið hús, viðburði, klúbbastarf o.fl.)*“

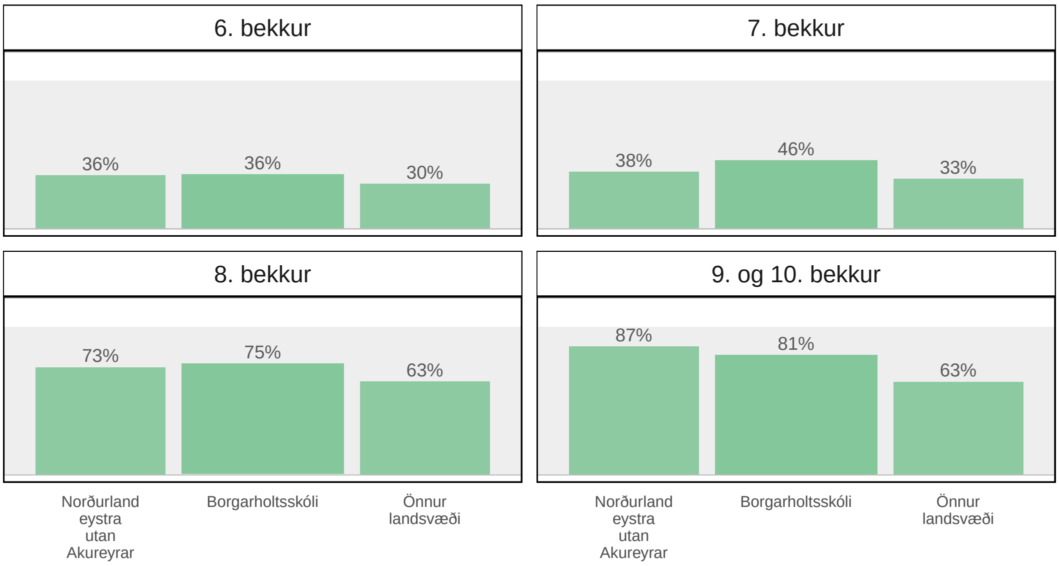

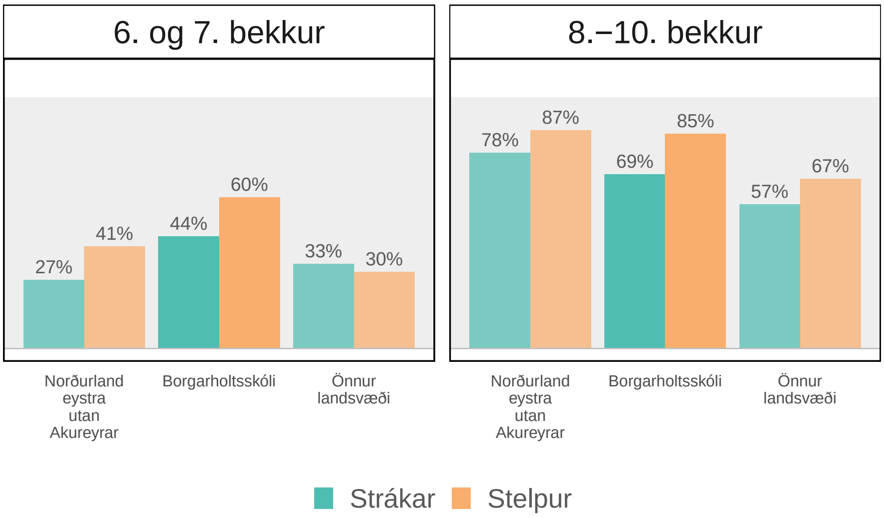

Ungmennaráð og réttindaráð

6.-10.bekkur

Spurning: „*Gerir þú eitthvað af því sem hérna er talið upp? Merktu við allt sem þú tekur þátt í*"

Hlutfall sem hakar við: „*Ungmennaráð, réttindaráð, umhverfisteymi eða annað slíkt starf*"

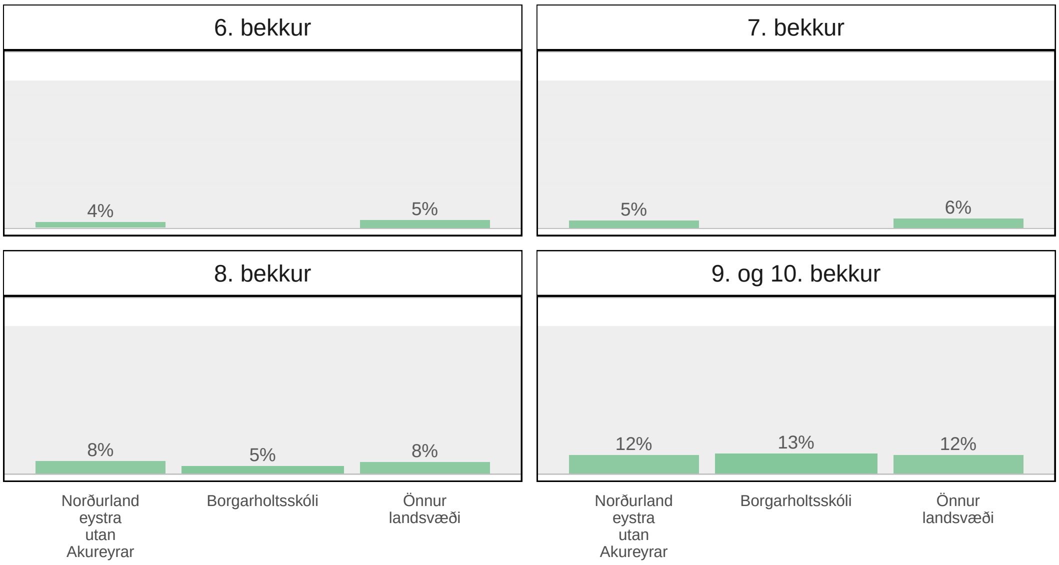

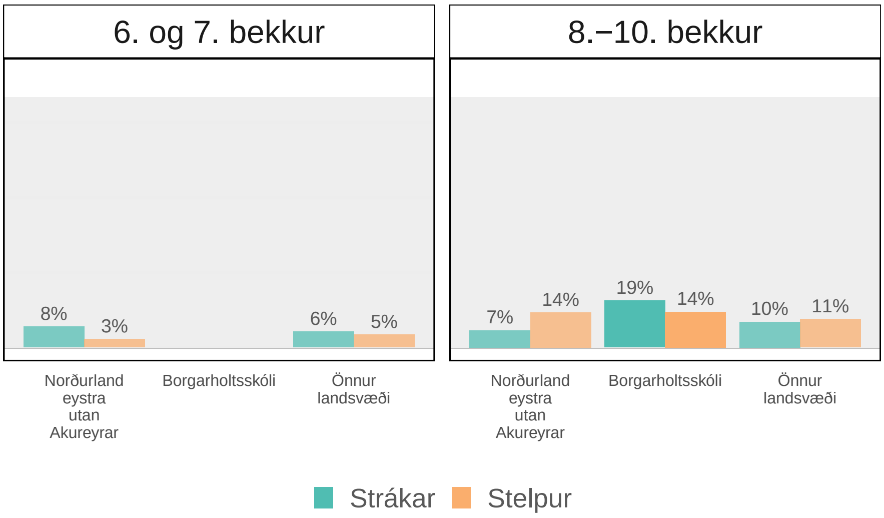

LÍFSGÆÐI OG FÉLAGSLEG STAÐA

4. og 5. bekkur

Fær aðstoð við heimanám

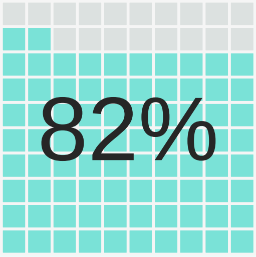

Eiga eigið herbergi

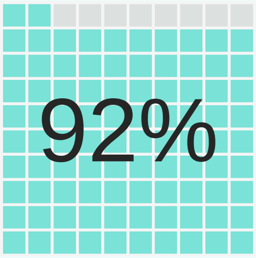

Geta talað við foreldra sína um áhyggjur

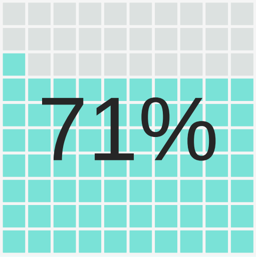

Oft svöng í rúmið

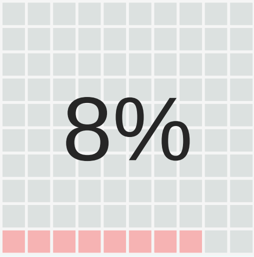

Gert eitthvað skemmtilegt með foreldrum

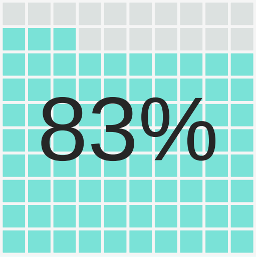

LÍFSGÆÐI OG FÉLAGSLEG STAÐA

6.–10.bekkur

Hafa farið oft svöng að sofa

0%

Með eigið herbergi heima

99%

Með góða aðstöðu til náms heima

88%

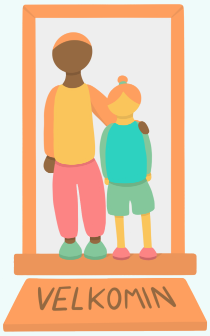

Annað tungumál en íslenska heima

9%

Upplifa stuðning frá fjölskyldu

92%

Auðvelt með að tala við móður*

81%

Auðvelt með að tala við föður*

74%

*Ef foreldrar eru af sama kyni er spurt um eldra foreldri í stað móður og yngra foreldri í stað föður

Efnahagsleg lífsgæði

Aðstaða til heimanáms

6.-10.bekkur

Spurning: „*Getur þú fengið að vera einhverstaðar í ró og næði heima hjá þér þegar þú þarft að vinna heimavinnu?*“

Hlutfall sem hakar við: „*Já, alltaf*“ eða „*Já, oftast*“

Þeir svarendur sem segjast ekki fá heimavinnu eru ekki með í tölum

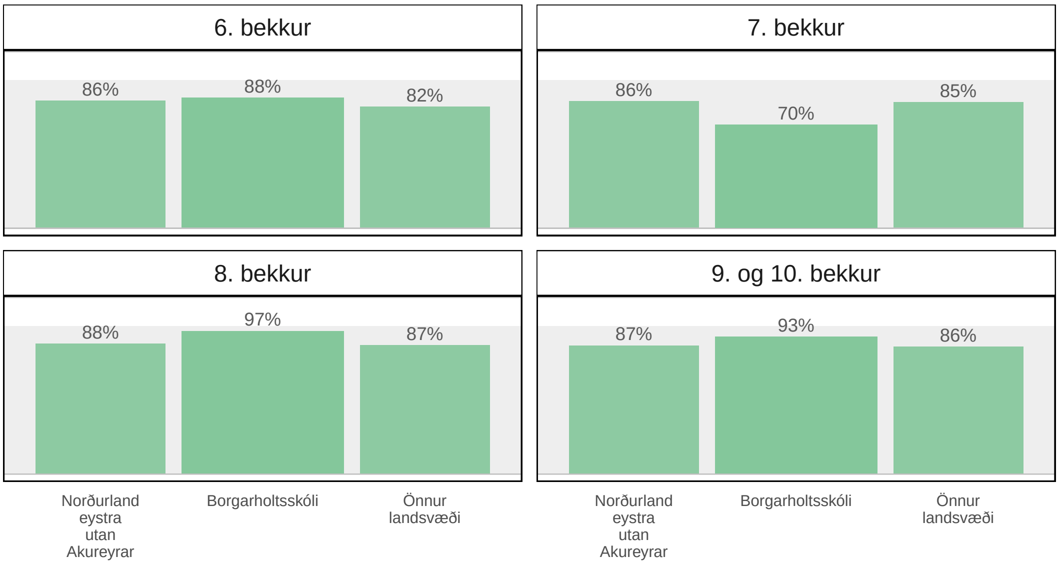

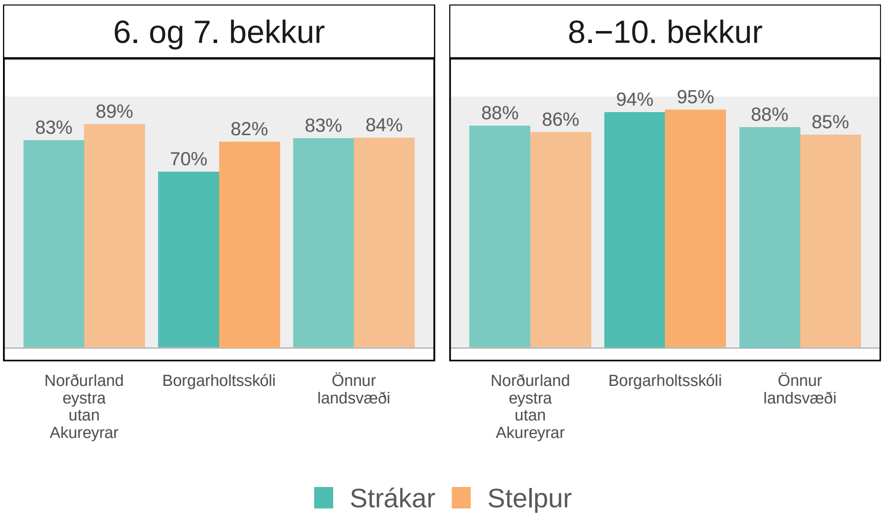

Fjölskyldulíf

Aðstoð við heimanám

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Getur einhver á heimilinu hjálpað þér með heimanám?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Já alltaf*“ eða „*Já, oftast*“

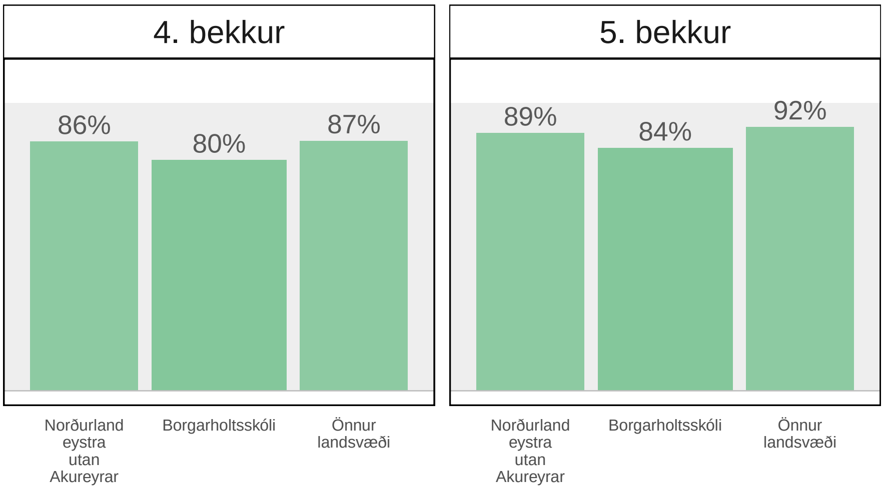

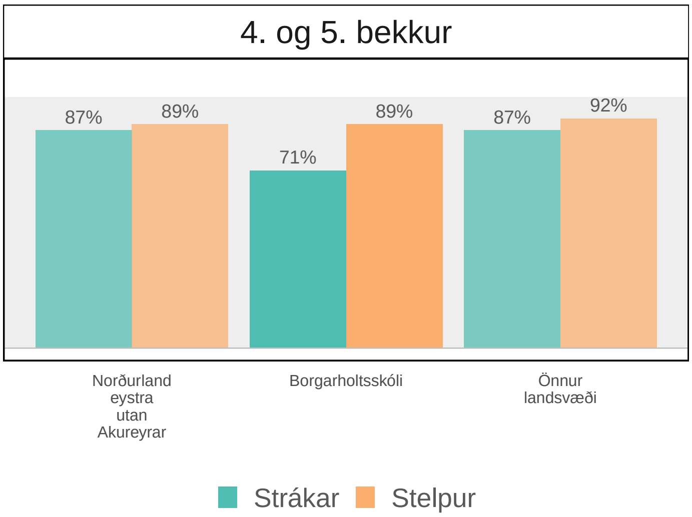

6.-10.bekkur

Spurning: „*Getur einhver á heimilinu hjálpað þér með heimanám þegar þú þarft það?*"

Hlutfall sem hakar við: „*Já, alltaf*" eða „*Já, oftast*"

Þeir svarendur sem segjast ekki fá heimavinnu eru ekki með í tölum

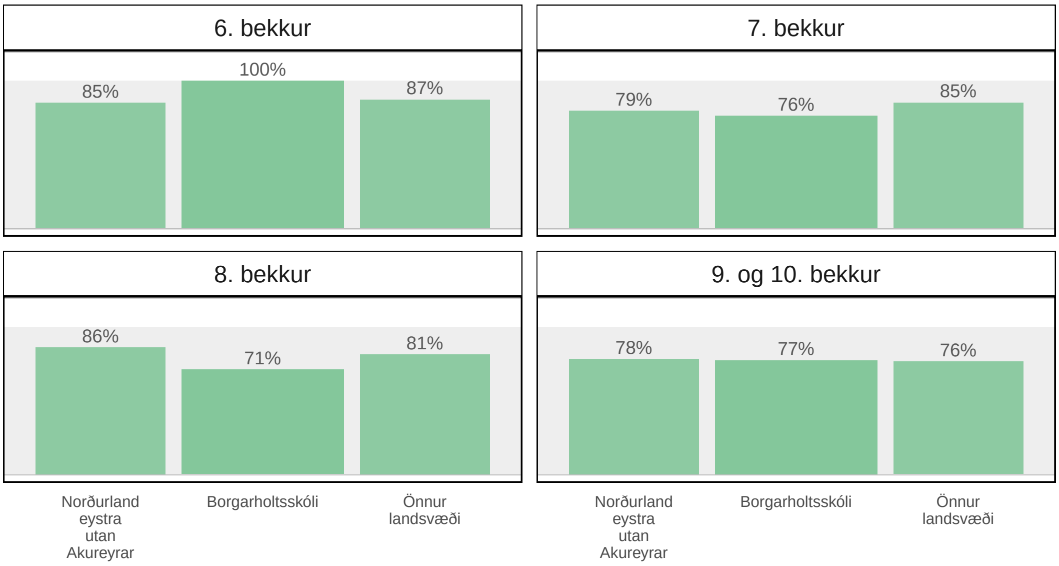

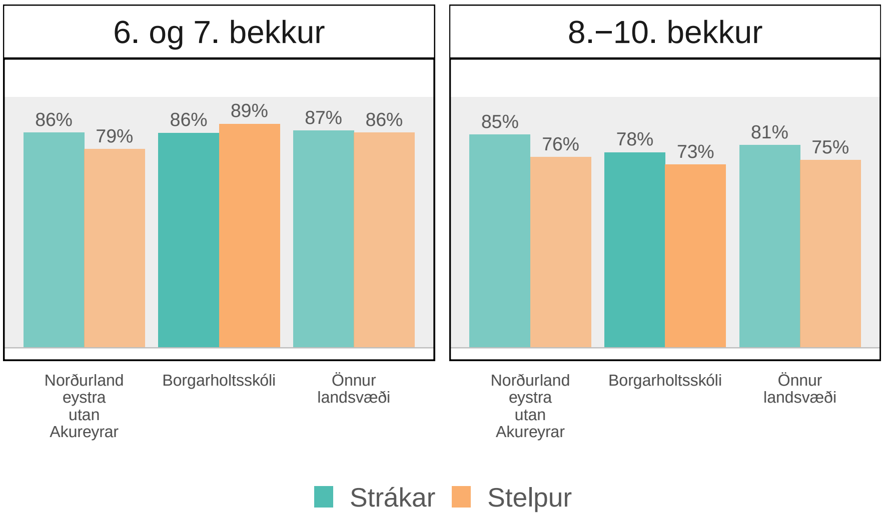

Íslenska töluð á heimili

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Hvaða tungumál er talað á heimilinu þínu?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Íslensku*“

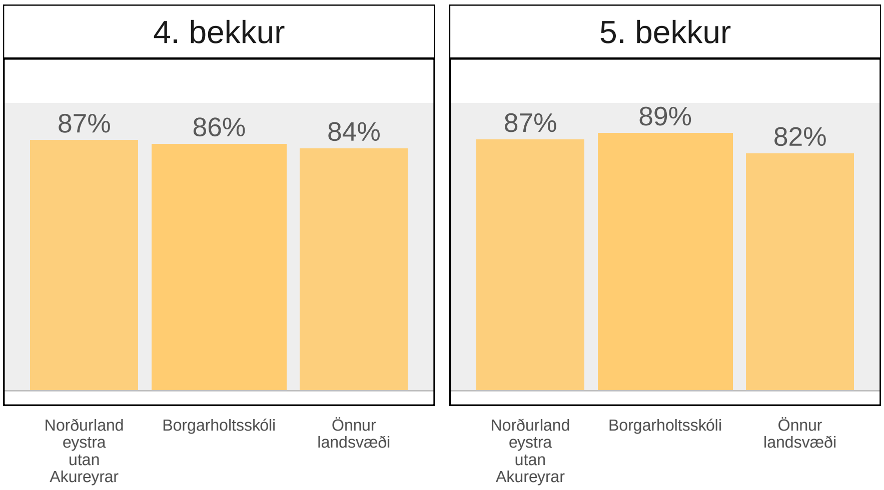

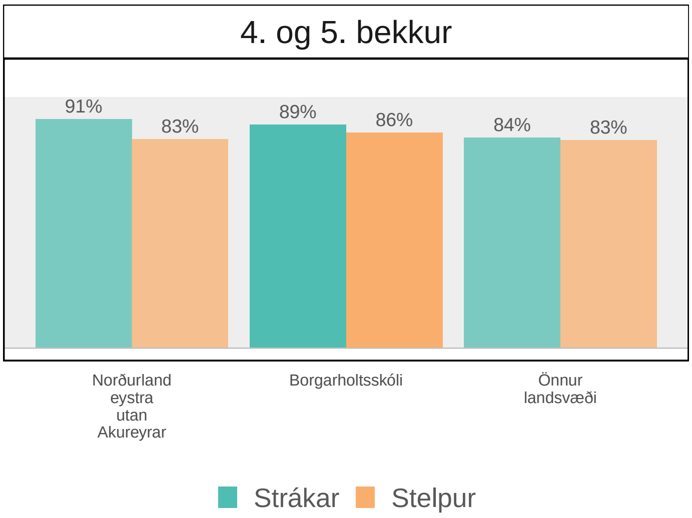

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hvaða tungumál er talað á heimilinu þínu?*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikann „*Íslensku*“

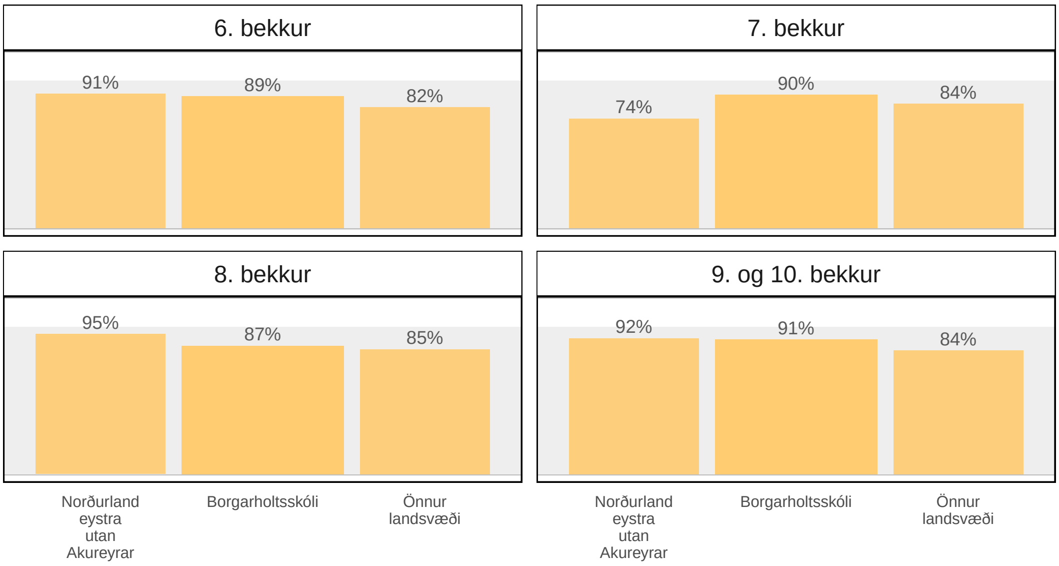

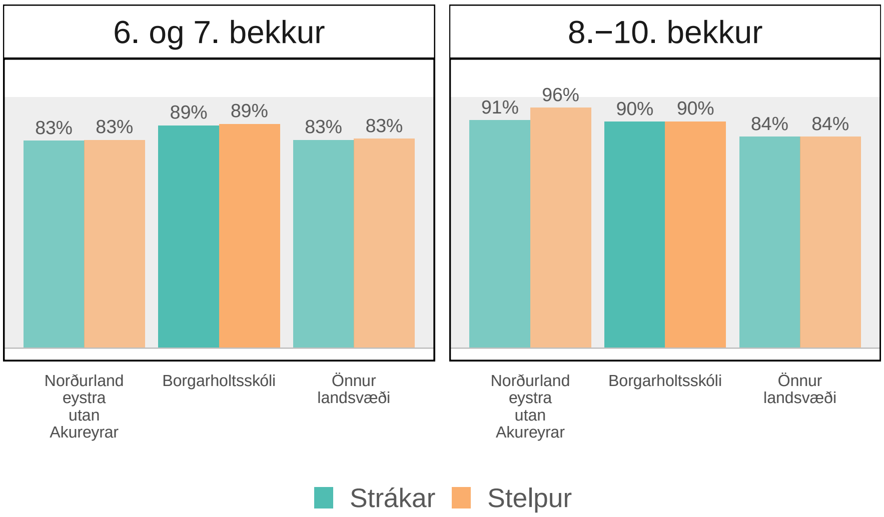

Stuðningur frá fjölskyldu

4. og 5. bekkur

Spurning: „*Getur þú talað við foreldra þína eða einhvern annan fullorðinn á heimilinu þegar þú hefur áhyggjur eða líður illa?*"

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*" eða „*Sammála*"

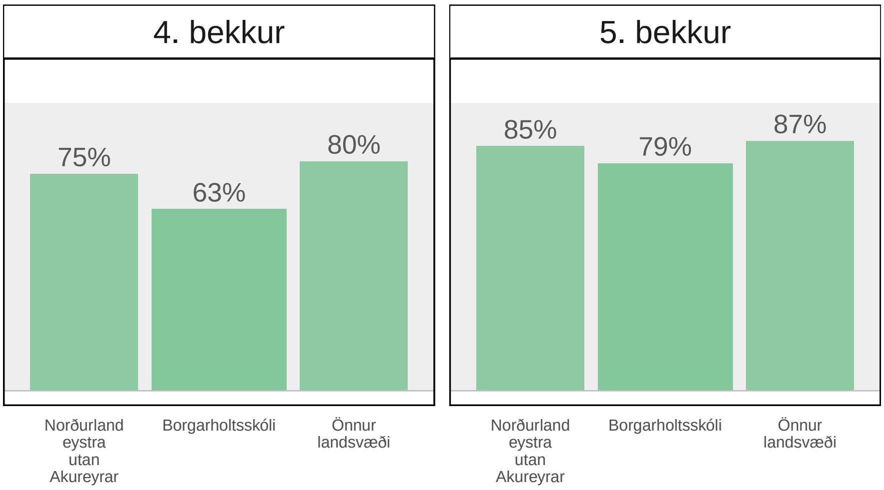

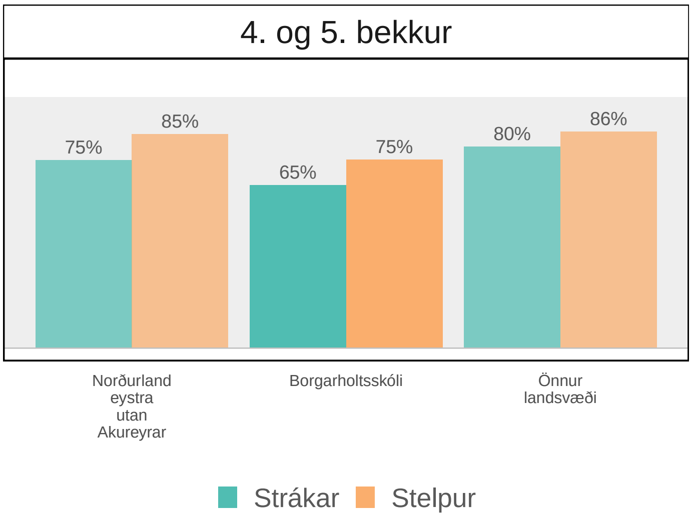

6.-10.bekkur

Spurning: „*Hversu sammála eða ósammála ert þú þessari staðhæfingu? Ég fæ þann tilfinningalega stuðning og hjálp sem ég þarf frá fjölskyldu minni*“

Hlutfall sem velur svarmöguleikana „*Mjög sammála*“ eða „*Sammála*“